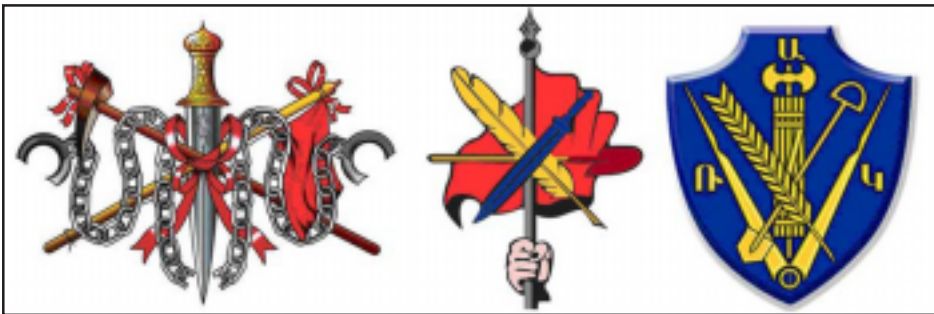

Հայ Քաղաքական Կուսակցություններու Գերագոյն Սարմիններու Հանդիպում

Երբեկուսակցութիւններու ղեկավար մարմինները հանդիպում մը ընթացքին

Պէջրութի Թէքէեան Կեդրոնին մէջ Ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ Հայ քաղաքական կուսակցութիւններու ղեկավար մարմիններու ժողով: Նիստին՝ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութիւնը կը ներկայացնէին Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ՝ Ընկ. Յակոբ Տիգրանեան, փոխ ատենապետ, պետական երեսփոխան՝ Ընկ. Սեպուհ Գալիաքեան եւ Ընկ. Շաւարշ Ակինեան: Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան պատուիրակութիւնը կը ղեկավարէր Բիւրոյի ներկայացուցիչ՝ Հրանդ Մարգարեան, իսկ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութեան պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէր ատենապետ՝ Մայք Խարապեան: Ժողովակիցները քննարկեցին քաղաքական երեք կուսակցութիւնները յուզող հարցեր, Հայ ժողովուրդին եւ Հայաստանի առջեւ ծառայած մարտահրաւէրները եւ համատեղ հետաքրքրութիւններ կայացնող թղթածրարները, համագործակցութեան եւ համագործակցող աշխատանքները, ինչպէս նաեւ մտփոխ ապագայի համահայկական ծրագիրները միասնական շարքերով իրականացնելու հրամայականը: Ժողովէն բխած հաղորդագրութիւնը կը հրատարակուի յառաջիկայ օրերուն:

Միացեալ Յայտարարութիւն

Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակի սեմին աւելի քան երբեք անհրաժեշտ է միասնական մտեցումներով ու համատեղ ջանքով դիմագրաւել Հայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի, Զաւախի ու Սփիւռքի առջեւ ծառայող մարտահրաւէրները:

Կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդին որ 100-ամեակի նշումը ամէնուրեք կատարուի համահայկական տարողութեամբ ու միացեալ նախաձեռնութիւններով: Ժամանակն է որ մեր քաղաքական աշխատանքներուն մէջ բացուի պահանջատիրութեան նոր էջ՝ նախաձեռնելու ու դատապարտումն անդին: Այս ուղղութեամբ հարկ է մէկտեղել մեր անժամանցելի եւ ամբողջական իրաւունքներու ձեռնարկման քաղաքական ու օրինական երեսներու ուսումնասիրութիւնները եւ պահանջատիրական լիցք տալ ՀՀ Պետական Յանձնաժողովի նախաձեռնութիւններուն:

Կոչ կ'ուղղենք ՀՀ իշխանութիւններուն՝ լիովին անդրադառնալու հայ-թուրք արձանագրութիւններու կործանարար հետեւանքներուն, ՀՀ Ազգային Ժողովին՝ իր օրակարգէն միանգամընդմիջտ հանելու անոր վաւերացման հարցը եւ ՀՀ Նախագահին՝ յետ կոչելու իր ստորագրութիւնը:

Հայաստանի անվտանգութեան ապահովումը, հոն ժողովրդավարական ու ընկերային արդար կարգերու հաստատումը եւ մեր պետականութեան ծաղկումն ու հզօրացումը առաջնակարգ հրամայականներ են: Առաւել՝ անհրաժեշտ է կասեցնել հայրենիքը դատարկող արտագաղթը եւ ազգովին դիմագրաւել այդ լուրջ վտանգը որոշակի

Հայաստանի Ընդդիմութիւնը Կը Սեղադրէ Իշխանութիւններուն՝ Գաղտնի Բանակցութիւններ Վարելու Մէջ

Հայաստանի Խորհրդարանական ընդդիմութեան ներկայացուցիչները Հայաստանի իշխանութիւններուն կը մեղադրէ Ռուսաստանի գլխաւորած Մաքսային Միութեան անդամակցութեան շուրջ գաղտնի բանակցութիւններ վարելու մէջ՝ կարծիք յայտնելով, որ նման գործընթացները չեն կրնար բխիլ Հայաստանի շահերէն:

Դեկտեմբեր 10-ին վարչապետ Տիգրան Սարգսեան եւ տնտեսութեան նախարար Վահրամ Աւանէսեան յայտարարեցին, որ Մաքսային Միութեան Հայաստանի անդամակցութեան «ճանապարհային քարտէզի» նախագիծը արդէն մշակուած է եւ չորս երկիրներու մասնագէտներու կողմէ այդ քարտէզի քննարկումէն յետոյ պարզ պարզ կը դառնայ, թէ արդեօք փաստաթուղթը Դեկտեմբերի վերջերուն կը հաստատուի Մաքսային Միութեան անդամ երկիրներու՝ Ռուսաստանի, Պելաուսի, Ղազախստանի եւ Հայաստանի ղեկավարներուն կողմէ:

Անցած շաբաթավերջին նախագահ Սերժ Սարգսեանը յայտարարած էր, որ Մաքսային Միութեան հետ կապուած դրական տեղաշարժեր ու լայն հնարաւորութիւններ կը տեսնէ, բայց այդ հնարաւորութիւններու մասին մանրամասն կը խօսի բանակցութիւններու աւարտէն յետոյ:

Թուրք Մտաւորական Չարաքոյլու Մեծ Յոյսեր Կը Կապէ Եղեռնի 100-Ամեակին Հետ

Թուրք մտաւորական Ռաջրի Չարաքոյլու (աջին) երեւանի մէջ կայացած մամուլային ընթացքին: Կողքին Սարգիս Հասցապեան կը կատարէ քարգմանութիւնը

«Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ որեւէ համագործակցութիւն չի կրնար ըլլալ, եթէ անտեսուի 1915 Ցեղասպանութիւնը»: Դեկտեմբեր 11-ին Հայ լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ յայտարարեց թուրք հրատարակիչ եւ մարդու իրաւունքներու պաշտպան Ռաջրի Չարաքոյլու:

Ան 2015 թ-ին՝ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի տարելիցին առթիւ մեծ յոյսեր կը կապէ թուրքիոյ հետ: «Թուրքիան պէտք է ընդունի Հայոց ցեղասպանութեան փաստը: Ցեղասպանութիւնը ուրանալը յանցագործութիւն է: Եթէ Ամերիկան կ'ուրանայ, ուրեմն ան եւս յանցագործ է», - Երեւանի

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ղարաբաղի հարցում էլ ինչ-որ բան այն չէ

ՄԱՐԿ ՆՇԱՆՅԱՆ

Ղարաբաղի հարցում էլ ինչ-որ բան այն չէ եւ այսպէս, Թուրքիայի արտգործնախարարը յայտարարեց, թէ Դեկտեմբերի 12-ին այնուամենայնիւ կը ժամանի Երեւան՝ հաշուի առնելով Ղարաբաղի հարցով հայ-ատրպէյճանական բանակցութիւնները...

սկզբունքները» վաղուց յայտնի են՝ հայկական զօրքերը պիտի դուրս բերուեն ազատագրուած տարածքներէ, սահմանները պիտի բացուեն, փախստականները վերադառնան, յետոյ Ղարաբաղում հանրաքուէ անցկացուի եւ այլն: Այս իրավիճակում «կոնկրետ հարցեր քննարկել»՝ ամենայն հաւանականութեամբ նշանակում է քննարկել, թէ ինչ յաջորդականութեամբ են զօրքերը դուրս բերուելու, ինչ ժամկէտներում, որն է լինելու յա-

նոյնպէս մանրամասն քննարկել են Հարաւային Կովկասի անվտանգութեան խնդիրները, ու արդէն երկու օր է՝ Ռուսաստանից կարծիքներ են հնչում, թէ լաւ կը լինէր՝ Ատրպէյճանը նոյնպէս մտնէր Մաքսային միութիւն, եւ այդ դէպքում Ղարաբաղի խնդիրը պարզապէս կը վերանար (այսինքն՝ ինքնաբերաբար կը կարգաւորուէր): Թէ ինչ նկատի ունեն՝ հասկանալի է: Մտաւորապէս նման մի բան էլ անցած դարի 20-ական թուականներին է եղել: Երբ Ղարաբաղը յանձնուեց խորհրդային Ատրպէյճանին, հայ բոլշեւիկներն առանձնապէս չընդգեցին,

ներ, հայկական կողմի մեռելային լուրերին, համանախագահների հապտապ այց եւ այլն: Գուցէ իսկապէս հանգուցալուծումը մտնում է: Ուշադրութիւն դարձրէք եւս մի հանգամանքի վրայ՝ նոյնիսկ Փութինը նկատեց, որ Հայաստանը Մաքսային միութիւն մտնելու հարցում զարմանալիօրէն շտապում է, բայց ոեւէ մէկն առ այսօր ինքն իրեն չի հարցրել՝ իսկ ո՞րն է այդ շտապողականութեան պատճառը: Խնդիրն, ըստ երեւոյթի, այն է, որ Հայաստանը ձգտում է հնարաւորինս արագ մտնել Մաքսային միութիւն՝ քանի դեռ Ռուսաստանը Ղարաբաղի հարցը չի լուծել: Այդ դէպքում Ղարաբաղի համար ինչ-որ բացառութիւններ կ'արուեն, Ատրպէյճանն էլ չի կարողանայ Մաքսային միութեանն անդամակցելու հարցով առեւտուր անել Ռուսաստանի հետ: Իսկ Ռուսաստանը չի շտապում, որովհետեւ ցանկանում է նախ «առաջընթաց արձանագրել» Ղարաբաղի հարցում, որպէսզի միաժամանակ ե՛ւ Հայաստանին, ե՛ւ Ատրպէյճանին տանի Մաքսային միութիւն: Ժամկէտները նոյնպէս յստակեցուած են՝ մինչեւ եկող զարուհ:

Ուշադրութիւն դարձրէք եւս մի հանգամանքի վրայ՝ նոյնիսկ Փութինը նկատեց, որ Հայաստանը Մաքսային միութիւն մտնելու հարցում զարմանալիօրէն շտապում է, բայց ոեւէ մէկն առ այսօր ինքն իրեն չի հարցրել՝ իսկ ո՞րն է այդ շտապողականութեան պատճառը

Չորդ քայլը, երբ եւ ինչ «կազմով» է տեղի ունենալու հանրաքուէն, եւ այդպէս շարունակ: Եթէ որեւէ մէկն այլ տարբերակ գիտի՝ թող ասի: Իսկ հնարաւոր չէ՞, որ Թուրքիայի եւ Ատրպէյճանի արտգործնախարարները «ձէն ձէնի տուած», ընդամէնը փորձում են ապակողմնորոշել միջազգային հանրութեանն ու առաջին հերթին մեզ: Իհարկէ հնարաւոր է: Բայց այդ դէպքում ի՞նչն է խանգարում, որ էդուարդ Նալբանդեանը վեր կենայ ու յայտարարի, որ այդպիսի բան չկայ, ատրպէյճանական կողմի համար յուսադրող ոչ մի առաջընթաց էլ չի արձանագրուել: Նրա լուրթիւնը, համաձայնութեք, մտահոգիչ է: Մտահոգիչ է նաեւ այն հանգամանքը, որ բառացիօրէն երկու օր առաջ Թուրքիան ու Ռուսաստանը

որովհետեւ այն տարիներին գերակշռում էր մտայնութիւնը, թէ մի քանի տարի յետոյ, միեւնոյն է, սահմանները վերանալու են, ի՞նչ նշանակութիւն ունի, թէ որ հանրապետութեան կազմում կը լինի Ղարաբաղը: Ակնյայտ է, որ հիմա Ռուսաստանից մտաւորապէս նոյն փաստարկներն են հնչում: Ընդ որում՝ հնչում են հիմնականում «հայանպաստ» ենթատեքստով, բայց նկատե՞ք՝ նոյնիսկ «ամենահայաձէտ» տարբերակով ենթադրուում է ազատագրուած առեւտուրը վեց շրջանների վերադարձ: Հիմա համադրենք այս փաստերը՝ Ղարաբաղի հարցով ուղու-թուրքական ինտենսիւ բանակցութիւններ, ատրպէյճանական կողմի «դաւոյնի» կեցուածք, Ռուսաստանից հնչող թափանցիկ ակնարկ-

ի դէպ՝ չի բացառում, որ Հայաստանում եւ Ղարաբաղում այդ «առաջընթացի» մասին իմանան վերջին պահին: Օրինակ, պարզուեց, որ զազը հինգ անգամ թանկացել է՝ մարդկանց տեղեակ չեն պահել, Հայաստանը Ռուսաստանին հսկայական գումար է պարտք եղել՝ ոչ մէկն այդ մասին չի իմացել եւ այլն: Նոյնն էլ կարող է լինել Ղարաբաղի հարցում: Այս իշխանութիւններից ամէն ինչ սպասելի է:

«ՉՈՐՐՈՐԴ ԻՆՔՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

Կազինոյի հերթական սկանդալը

ՀԱՅԿ ԱՐԱՄԵԱՆ

2013 թ. Յունուարի 1-ից պէտք է ուժի մէջ մտնեն մի օրէնք, ըստ որի բոլոր խաղատները պէտք է տեղափոխուէին Ծաղկաձոր, Ջերմուկ կամ Սեւան քաղաքներ: 2012 թուականի Սեպտեմբերի վերջին վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի մօտ էին այցելել խաղատնային բիզնեսով զբաղուողները եւ ասել, որ ճգնաժամի հետեւանքով չեն կարողացել հոգալ տեղափոխման ծախսերը եւ խնդրում են, որ օրէնքի կիրառումը յետաձգուի մէկ տարով՝ 2013 թուականի փոխարէն օրէնքը սկսի կիրառուել 2014 թուականին: Վարչապետը հաւանութեան էր արժանացրել այդ առաջարկը: Բացի այդ, նրանք եւս մի առաջարկ կամ պահանջ են ունեցել՝ օրէնքից վերացնել բացառութիւնը, ըստ որի 40 միլիարդ դրամից աւելի ներդրում կատարողները կարող են խաղատներ կառուցել Երեւանում: Նրանք ասել են, որ այդ դրոյթը ստեղծում է անհավասար պայմաններ եւ կարող է նպաստել ոլորտում մենաշնորհի ձեւաւորմանը:

Թղթերով ամէն ինչ կարգին լինի: Փաստօրէն, քաղաքական մենաշնորհների դէմ պայքարող Ծառուկեանն ամենեւին դէմ էր տնտեսական մենաշնորհի տէր դառնալու հեռանկարին, որ նրան ընձեռուած է օրէնքում առկայ բացառութեամբ: Կարելի է ասել՝ Սերժ Սարգսեանի եւ Գագիկ Ծառուկեանի միջեւ տեղի ունեցած մենաշնորհների իւրատեսակ «փոխանակում», եւ օրէնքի կիրառումը մէկ տարով յետաձգուեց թերեւս այն պատճառով, որ 2013-ին նաեւ նախագահի ընտրութիւն էր, որի ժամանակ Ծառուկեանը եւ ԲՀԿ-ն փաստացի աջակցեցին Սերժ Սարգսեանի մենաշնորհի պահպանմանը: Կարելի է ենթադրել, որ օրէնքը 2014 թ. կը մտնի կիրառութեան մէջ, եւ Ծառուկեանը ստիպուած չի լինի իր 40 միլիարդ ներդրումը քանդել-տանել ասենք Սեւան կամ Ծաղկաձոր: 2014 թ. Յունուարի 1-ից ուժի մէջ է մտնում մէկ այլ տիրահոսքի օրինագիծ՝ կենսաթոշակի պարտադիր կուտակային բաղադրիչի ներդրումը: Դրա դէմ պայքարում է Հայաստանի աշխատունակ, տաղանդաւոր երիտասարդութիւնը, պահանջելով մէկ տարով յետաձգել օրէնքի կիրառումը: Սակայն, կառավարութիւնը կարծես թէ անդրդուելի է:

Իհարկէ անդրդուելի կը լինի՝ չէ՞ որ աշխարհի ամենամենաշնորհային տնտեսութիւններից մէկի, որպիսին Հայաստանի տնտեսութիւնն է, կառավարիչները կարիք չունեն բարձր տեխնոլոգիական եւ մրցակցային ոլորտների, աւելին՝ դրանք խանգարում են եւ աւելորդ գլխացաւանք են: Պէտք են նորանոր մենաշնորհներ՝ Հայաստանի ներքաղաքական իմբաւորումների ներքին հաշիւների համար, եւ Հայաստանի քաղաքացիների հաշուին ստեղծուած են ինչ որ մասնաւոր ֆոնդեր, որտեղ փոխանցուելու են «պարտադիր կուտակային» միլիոնները: Հայաստանի քաղաքացիներից «բիւր» չկայ, իշխանութեան եւ սեփականութեան հարցերը լուծուած են այլ տեղ եւ այլ մեթոդներով: Իսկ այն կազինոն լուրջ է՝ այն Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան, իշխանութեան ձեւաւորման հիմքն է, պայմանաւորուածութիւնների կենտրոնը: Օրինակ, կազինոյի մասին հարցով լուծուեց Հայաստանի արտաքին քաղաքական կողմնորոշման հարցը, կազինոյով է լուծուած քրէակա-նացուած համակարգի ներքին պայմանաւորուածութիւնների հարցը: Եւ նաեւ՝ ռեկեւոր, որպէսզի լինի ազատ փող թէ կազինոյի, թէ նաեւ այդ պայմանաւորուածութիւնների ծախսերն ապահովելու համար: «ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈՂՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
SOPH. ԱՐՇԱԿ ԳԱՁԱՆՃԵԱՆ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$225.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԶԳ-Ը ՆԵՐԿԱՅԱԳՐԵԳ Հայաստանի Զարգացման Ռազմավարութիւնը

ԱՄՆ Միջազգային Զարգացման Գործակալութեան Հայաստանեան առաքելութեան տնօրէն Քարեն Հիլիարդըն Երեւանում հրաւիրուած միջոցառման ընթացքում ներկայացրեց Հայաստանի օժանդակութեան 2013-2018թթ. ռազմավարութիւնը: Հայաստանի զարգացման ռազմավարութիւնը մշակելու նպատակով USAID-ը խորհրդակցել է հիմնական շահագրգիռ կողմերի հետ, զնահատել Հայաստանի տնտեսական, սոցիալական եւ կառավարման ոլորտները:

Երեւանի մէջ ելոյթ կ'ունենայ ԱՄՆ Միջազգային Զարգացման Գործակալութեան հայաստանեան առաքելութեան տնօրէն Քարեն Հիլիարդը

«Հայաստանը գտնուում է աշխարհաքաղաքական, տնտեսական եւ սոցիալական դժուար իրավիճակում: Այն փոքր երկիր է՝ փոքր բնակչութեամբ: Սառեցումը կոնֆլիկտի մէջ է հարեւան երկրի հետ: Շրջափակուած է, կախուած է էներգիայի մէկ հիմնական աղբիւրից, եւ ստիպուած է լաւ յարաբերութիւններ պահպանել Արեւմուտքի եւ Արեւելքի հետ», - Հայաստանի իրավիճակը ներկայացրեց Քարեն Հիլիարդը:

Միեւնոյն ժամանակ, ըստ Ք. Հիլիարդի, Հայաստանը զարգացման մեծ հնարաւորութիւններ ունի պատմութեան եւ մշակոյթի, բնակչութեան զբաղուածութեան եւ բազմազան բնական ռեսուրսների շնորհիւ: Գալիք հինգ տարիների ընթացքում ԱՄՆ ՄԶԳ-ի տնտեսական աճի ոլորտի ծրագրերն ուղղ-

ուած կը լինեն Հայաստանի քաղաքացիների համար հաւասար հնարաւորութիւնների ստեղծմանը, մրցունակ տնտեսութեան կայացմանը եւ աշխատատեղերի ստեղծմանը, ձեռնարկութիւնների համար շուկաների եւ ռեսուրսների հասանելիութեան աւելացմանը եւ նորարարութեան ու ներդրումների համար նպատակաւոր գործարար միջավայրի ստեղծմանը:

ԱՄՆ ՄԶԳ Հայաստանեան առաքելութեան տնօրէնն իր խօսքում նշեց, որ առողջապահութեան եւ սոցիալական բարեփոխումների ոլորտում իրենք կ'աշխատեն ՀՀ կառավարութեան, քաղաքացիական հասարակութեան եւ այլ շահագրգիռ կողմերի հետ՝ կայուն գործընկերութիւններ ստեղծելու, մօր եւ մանկան եւ վերարտադրողական առողջութեան բարելաւման, երեխաների թերանոցման դէմ պայքարի եւ տուբերկուլյոզի տարածման նուազեցման ուղղութեամբ:

«Միայն ՀՀ-ի Եւ Թուրքիայի Ցանկութիւնը Բաւական Չէ Սահման Բացելու Համար»

Թուրքագէտ Մուշեղ Խուրավերդեանն մամուլի ասուլիսի ժամանակ համոզմունք յայտնեց, որ միայն Հայաստանի ու Թուրքիայի ցանկութիւնը քիչ է հայթուրքական սահմանը բացելու համար. պարտադիր է, որպէսզի համընկնեն երկու գերտէրութիւնների ԱՄՆ-ի՝ Ռուսաստանի, ինչու ոչ՝ նաեւ Չինաստանի շահերը:

«Երբ այդ շահերը համընկնում են, սալը տեղից շարժուած է, եթէ ոչ, ապա ձախողումներ են լինում», - ասաց Թուրքագէտը՝ բերելով 2009թ. Յիւրիխեան արձանագրութիւնները, որոնք հետագայում չվաւերացուեցին Թուրքիայի կողմից, ինչին ի պատասխան Հայաստանը կասեցրեց այդ գործընթացը:

Նրա խօսքով՝ Հայաստանի հետ սահմանի բացումը երբեք չի եղել Թուրքիայի արտգործնախարարութեան համար առանցքային հարց, եւ դրա լաւագոյն վկայութիւնը այս երկրի նախկին նախագահ Սուլէյման Դեմիրելի այն յայտարարութիւնն է, որ մի «քանի գրոշ առեւտրի համար չեն պատրաստուած բացել հայ-թուրքական սահմանը»:

Ըստ Թուրքագէտի, այդ է վկայում նաեւ այն, որ Թուրքիայի մէկ այլ արտգործնախարար Ալի Բաբաջանը չորս տարի առաջ նոյն Սեւծովեան տնտեսական համագործակցութեան նիստին մասնակցելու եկաւ առանց որեւէ նախապայմանի: Մինչդեռ այս անգամ Թուրքական լրատուամիջոցների կողմից բարձրացուած աժիոտաժում՝ կապուած Դաւութօղլուի Հայաս-

տան այցելութեան հետ, երեւում են թաքնուած նպատակներ, որոնցից ամենագլխաւորն այն է, որ Դաւութօղլուն Հայաստան է գալիս «նախապայմաններով զինուած»:

«(Թուրքական օրաթերթը խմբ.) «Աքշամը» աւելի հեռուն գնաց նշելով, որ Թուրք արտգործնախարարը նախապայմաններով զինուած է գնում Հայաստան եւ գլխաւոր նախապայմանն այն է, որ եթէ հայկական կողմը գործերը դուրս բերի Լեւոնային Ղարաբաղի յարակից ամենաքիչը երկու շրջանից, ապա Թուրքական կողմը պատրաստ է բացել հայ-թուրքական սահմանը», - արձանագրեց Թուրքագէտը:

Նա նաեւ աւելացրեց, որ Թուրքական «Սաբահ» թերթը այս այցից առաջ մի ստահող յօդուած էր տպագրել, ըստ որի՝ հայկական կողմը արդէն իր պաշտօնական համաձայնութիւնը տուել է երկու շրջանների վերադարձի հետ կապուած: Եւ սա, ըստ միջազգայնագէտի, առաջին հերթին ներքին լարանին ուղղուած վերլուծութիւններ են, որոնք նաեւ միտուած են «հայկական բնակչութեան ռեակցիան ստուգելու»:

Ինչ վերաբերում է նախապայմաններին, ապա Թուրքիայի տոնաչնութիւնը, ըստ նրա, վերջին տարիներին փոխուել է այս հարցում: Մասնաւորապէս, եթէ երկու-երեք տարի առաջ նշում էր, որ սահմանը կը բացուի այն ժամանակ, երբ հայկական կողմը գիշի առնուակն հինգ շրջան, յետոյ այն դարձաւ չորս, երբ իսկ այժմ խօսուում ում է երկու շրջանների մասին:

«Քաղաքացիական Պայմանագիր» Միաւորման Նպատակը Իշխանափոխութիւն Ե

Աժ ընդդիմադիր պատգամաւոր, ՀԱԿ խմբակցութեան անդամ Նիկոլ Փաշինեանն իր համախոհների հետ յայտարարեց «Քաղաքացիական Պայմանագիր» միաւորման կառավարման խորհրդի ձեւաւորման մասին:

Նիկոլ Փաշինեանը նաեւ յայտարարեց, որ շուրջ հինգ ամիս առաջ պաշտօնապէս հրապարակուած «Քաղաքացիական Պայմանագիր» փաստաթղթի շուրջ ձեւաւորուած քաղաքական միաւորումը, որի հիմնական նպատակներից մէկը Հայաստանում իշխանութեան փոփոխութիւնն է, նախատեսում է մասնակցել առաջիկայում տեղի ունենալիք խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրութիւններին եւ չբացառեց, որ նախագահի թեկնածու կարող է լինել նաեւ ինքը:

«Արդէն դա յայտարարել եմ նաեւ «Ազատութիւն» ռադիոկայանի եթերից՝ քաղաքացիական պայմանագրի նախագահի թեկնածուի անձը որոշուած չէ եւ չի կարող որոշուած համարուել այնքան ժամանակ, քանի դեռ համապատասխան, յստակ կանոնակարգուած ձեւով որոշում չի կայացուել», - լրագրողների հետ հանդիպմանը նշեց Փաշինեանը՝ չաւելելով: «Ես չեմ կարող բացառել, որ «Քաղաքացիական պայմանագիրը» կարող է ունենալ թեկնածուներ՝ մի քանի թեկնածուներ, եւ շատ ցանկալի կը լինի, որ այդպէս լինի, եւ հենց նախնական ընտրութիւնների ընթացքում ընտրութիւնը կատարուի հենց այդ մեթոդով»:

Կառավարման խորհրդի՝ հրապարակուած կազմում են Սասուն Միքայէլեանը, Նիկոլ Փաշինեանը, Մարինէ Մանուչարեանը, Լենա Նազարեանը, Ալեն Սիմոնեանը, Արայիկ Յարութիւնեանը եւ Արսէն Խաւատեանը: Նոր ձեւաւորուող այս կառույցի ներկայացուցիչները համոզուած են, որ ՀՀ գորգացման հիմնական խոչընդոտը Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգս-

Աժ ընդդիմադիր պատգամաւոր Նիկոլ Փաշինեան

եանն է ու նրա համախոհները: «Ազատութեան» հետ գրոյցում Նիկոլ Փաշինեանը ասաց, որ «Քաղաքացիական պայմանագրի» կարեւորագոյն արդիւնքը լինելու է գործող ռեժիմին ներկայիս կարգավիճակից գրկելը: «Վերջին 20 տարուած բոլոր ընտրութիւններում անընդհատ յաղթել է իշխանութիւնը: Իշխանութիւնը միշտ պահել է իշխանութիւն, իշխանութիւնը վերարտադրել է իշխանութիւն: Մենք եկել ենք ասելու, որ այս իշխանութիւնը, այս վարչախումբը այլեւս չի լինելու իշխանութիւն եւ մենք շատ կարեւոր ենք համարում, որ այս պարտաւորութիւնը ոչ միայն յայտարարենք, այլեւ հետեւողական, համբերատար, հաշուարկուած եւ ճշգրիտ քայլերի արդիւնքում կարողանանք հասնել դրա լուծմանը»:

Փաշինեանը անդրադարձաւ նաեւ ՀԱԿ-ի հետ կապին, նշելով որ ՀԱԿ կուսակցութեան անդամ երբեք չի եղել, իսկ ՀԱԿ շարժումը, որին ինքը անդամակցում էր, վաղուց չկայ: Փաշինեանի նախաձեռնութեամբ ստեղծուած միաւորմանը միացած ընդդիմադիր գործիչ, ՀԱԿ շարժման նախկին անդամ Սասուն Միքայէլեանն էլ յայտարարեց, որ այս ուժը չի լինի հերթականը, իրենք յստակ գիտեն իրենց անելիքները: Նա նաեւ կոչ արեց իր մարտական ընկերներին՝ միաւորուել եւ միասին լուծել խնդիրները:

Բնապահպանի Պնդամը՝ Եռաբլուրում Ապօրինի Շինարարութիւն Ե Ընթանում

Եռաբլուրի կամարներից ներս մտնելիս անմիջապէս աչքի է զարնում աջ կողմում ձգուող քարէ պարիսպը, որը արդէն մի քանի տարի է՝ բաժանում է ազատամարտիկների պանթէոնը միւս երկու բլուրներից:

Թէ երբ եւ ինչ նպատակով է կառուցուել գերեզմանատան ողջ երկայնքով ձգուող այս պատը, պաշտօնական որեւէ աղբիւր դեռեւս չի պարզաբանում: Պաշտպանութեան նախարարութիւնը, որի հսկողութեան տակ է Եռաբլուրը, պնդում է, թէ կոնկրետ այդ հատուածի հետ որեւէ կապ չունի եւ պատասխանատուութիւն չի կրում:

«Պաշտպանութեան նախարարութեանը պատկանում է ցանկապատից ներս ընկնող հատուածը, դա մեր պանթէոնն է՝ իր եկեղեցիով: Դրանից դուրս գտնուող տարածքները չեն պատկանում նախարարութեանը, եւ մենք չենք կարող ասել, թէ ինչ աշխատանքներ են ընթանում եւ ինչ նպատակով», - ասաց նախարարութեան մամուլի խօսնակ Արծրուն Յովհաննիսեանը:

«Ազատութեան» հարցումնե-

րին, թէ ում է պատկանում պարսպապատ տարածքը, երբ է այն սեփականաշնորհուել եւ ինչ նպատակներով, ստոյգ չպատասխանեցին նաեւ քաղաքապետարանում: Ընդամենը տեղեկացրին, որ այդ հատուածը պարսպապատուած է արդէն տասը տարուց աւելի, սակայն քաղաքապետարանը տուեալ տարածքի հետ կապուած շինարարական որեւէ փաստաթուղթ չի տրամադրել, եւ, ըստ քաղաքային իշխանութիւնների՝ այնտեղ այժմ չի նախարարական աշխատանքներ չեն կատարուում: Ինչ վերաբերում է սեփականատիրոջը՝ յորդորեցին հարցը պարզել Կաղաստրի պետական կոմիտէից, որտեղից մեզ ուղարկեցին հետ՝ Երեւանի քաղաքապետարան:

Մինչ երկու պաշտօնական կառույցները փորձում են գտնել սեփականատիրոջը՝ յարակից տարածքի բնակիչները վստահ են, որ բլուրը պատկանում է Աժ պատգամաւոր Սամուէլ Ալեքսանեանին, ով տարին իր առաջ յայտարարեց իր տնկել, հիմա էլ հանք է շահագործում: Տեսախցիկի առջեւ, սակայն, որեւէ մէկը չհամարձակուեց խօսել:

ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստան-Ռուսաստան՝ Ձեռնտու Փոխանակում

ՌԴ Գիտությունների ակադեմիայի Եւրոպայի ինստիտուտի ԱՊՀ երկրների ռազմավարական զարգացման կենտրոնի ղեկավար, պրոֆեսոր Ալեքսանդր Գուսևը հաշուել է Ռուսաստանի ծախսերը Հայաստանի Մաքսային միությունների անդամակցելու պարագայում: Պրոֆեսորի հաշուարկով՝ ՌԴ-ի ծախսը կը կազմի 1 մլրդ դոլար:

«Ռոսբալդ»-ի յօդուածագիր իրինա Ջորբենաձէն գրում է, թէ պրոֆեսորը նաեւ նշել է, որ Ռուսաստանն այդ անդամակցումից կը ստանայ մեծ քաղաքական դիւլի-դենտներ:

Այլ տուեալներով՝ մէկ միլիարդը չի բաւականացնի, եւ Հայաստանի անդամակցութեան համար անհրաժեշտ կը լինի աւելին: Փոխարէնը՝ «ՀայՌուսգազարդ»-ում «Գազպրոմ»-ի մասնաբաժինն արդէն 100% է՝ նախորդ 80%-ի փոխարէն: Այսինքն՝ Ռուսաստանին է անցնում Հայաստանի գազամատակարարման ողջ ցանցը, նաեւ մի շարք հայկական ռազմավարական օբեկտների եւ ոլորտների վերահսկողութիւնը:

Դեռեւս Մաքսային Միութիւնն չմտած եւ «ճանապարհային քարտէզը» չստորագրած՝ Հայաստանն արդէն ստացել է լուրջ արտօնութիւններ՝ բնական գազ, նաւթամթերք...

Եւրասիական զարգացման բանկի հետազօտութիւնների համաձայն՝ գազի արտահանման հարկը վերացնելու արդիւնքում Հայաստանը 140 մլն դոլարի օգուտ կ'ունենայ: Ընդհանուր առմամբ՝ Մաքսային Միութիւնն մուտքը կը նպաստի Հայաստանի ՀՆԱ-ի տարեկան 4.5-5 տոկոս աճին:

Ամրապնդում է Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ռազմական համագործակցութիւնը ՀԱՊԿ-ի շրջանակներում, ինչը փոխում է ռազմական հաւասարակշռութիւնը տարածաշրջանում եւ մտահոգում է Ադրբեյջանին, Թուրքիային եւ Արեւմուտքին:

Ինչպէս ասել է ադրբեյջանցի փորձագէտ Ռաուֆ Ռաջաբովը, թէ եւ Մոսկուան եւ Բաքուն երեք միլի-

արդ դոլարի համաձայնագիր են կնքել Ադրբեյջանին գէնք վաճառելու վերաբերեալ, սակայն Հայաստանի համեմատ՝ Ադրբեյջանը հնացած գէնքեր է ստանալու: Փորձագէտը ենթադրում է, որ Հայաստանին յանձնուելու է ՀՕՊ 4-400 համակարգեր, այսինքն՝ նորագոյն ռազմական տենիկա: Բացի այդ, Հայաստանն ընթացիկ տարուայ Դեկտեմբերից գէնք է ստանալու ներուսաստանեան գներով, ինչը բացասաբար կ'անդրադառնայ Ադրբեյջանի ազգային եւ տարածաշրջանային անվտանգութեան վրայ:

Նրա կարծիքով՝ Ռուսաստանի կողմից տարածաշրջանում ուժերի հաւասարակշռութեան խախտումը մի քանի պատճառներ ունի: Առաջինն «Արեւելեան գործընկերութեան» ծրագիրն է, որը չի տապալում եւ իրագործում է վրաստանի եւ Մոլդովայի միջոցով:

Երկրորդը ռուս-թուրքական խորհրդակցութիւններն են, որոնք հայ-թուրքական եւ հայ-ադրբեյջանական խնդիրների խաղաղ կարգաւորման հարցում չեն հանգեցրել բեկումնային որոշումների:

Եւ երրորդ՝ Ռուսաստանին անհրաժեշտ է ամրապնդել ռազմավարական դիրքերը Հարաւային Կովկասում՝ ՆԱՏՕ-ի եւ ԱՄՆ-ի գործերն Աֆղանստանից դուրս բերելու եւ Ռուսաստանի հետ ոչ բարեկամական ԱՊՀ երկրներ տեղափոխելու հետ կապուած: Այլ կերպ ասած՝ ՆԱՏՕ-ի եւ ԱՄՆ-ի գինուած ուժերը կարող են յայտնուել Ադրբեյջանում եւ վրաստանում:

Պաշտօնական Երեւանը խօսում է Հայաստանի եւ հայ-ռուսական յարաբերութիւններում «ոսկէ դարաշրջանի» սկզբի մասին:

Հայաստանի արեւմտամէտ ընդդիմութիւնը խոր վշտի մէջ է. ընդդիմադիր լրատուամիջոցները գրում են, որ Հայաստանն ապրում է իր 22-ամեայ անկախ Հայաստանի «ամենաձանր ժամանակաշրջանը»:

Հասկանալի է, որ դրա «մեղաւորը» Մոսկուան է, որը «շանտաժով» հանրապետութեանը ներքաշել է Մաքսային միութիւն:

Ադրբեյջանը Թուրքիային յիշեցրել է, թէ ինչպէս պէտք է «պահի իրեն Հայաստանի հետ»

Ադրբեյջանական կողմը անհրաժեշտ է համարել միջամտել լրատուամիջոցների լեզուակուռին՝ կապուած Թուրքիայի ԱԳ նախարար Ահմեդ Դաւութօղլուի՝ Երեւան կատարելիք այցի հետ եւ յիշեցնել Անկարային, թէ «ինչպէս պէտք է պահել իրեն»:

Ինչպէս հաղորդում է ԱՊԱ-ն, Ադրբեյջանի ԱԳ նախարարի տեղակալ Հալաֆ Հալաֆովը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ անդրադարձել է Հայաստանի ու Թուրքիայի միջեւ սահմանի բացմանը եւ յայտարարել է, որ այդ հարցում Ադրբեյջանի դիրքորոշումը պարզ է. «Այդ հարցի լուծման համար հարկաւոր է վե-

րականգնել Ադրբեյջանի տարածքային ամբողջականութիւնը, լուծել օկուպացուած տարածքների խնդիրը: Հայաստանի դիրքորոշումն այդ հարցի վերաբերեալ կառուցողական է: Հայաստանն առայժմ պարտաստ չէ այդ հարցի լուծմանը: Խաղաղ գործընթացում առաջընթացի բացակայութեան պատճառը հայկական կողմի մօտ քաղաքական կամքի բացակայութիւնն է»:

Յիշեցնենք, որ Թուրք փորձագէտները բազմիցս յայտարարել են այն մասին, որ Ադրբեյջանը Թուրքիային որպէս պատանդ է պահում ու խոչընդոտում է «հարեւանների հետ գրօ խնդիրներ» քաղաքականութեան իրականացմանը:

Ֆիւլէն Կոչ է Անում Չահաբէկէ Քաղաքացիական Հասարակութեան Ներկայացուցիչներին

Եւրայանձնակատար Շտեֆան Ֆիւլէն Կոչ է անում Հայաստանի կառավարութեան պայմաններ ապահովել քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչների, մարդու իրաւունքների պաշտպանների եւ յատկապէս կանանց իրաւունքների համար պաշարող ակտիւիստների ահաբեկումները բացառելու համար:

Բրիւսէլում Հայաստան-Եւրոպական Միութիւն համագործակցութեան խորհրդի 14-րդ նիստից յետոյ արուած իր յայտարարութեան մէջ Եւրամիութեան ընդլայնման եւ հարեւանութեան քաղաքականութեան հարցերով յանձնակատար Շտեֆան Ֆիւլէն նաեւ Կոչ է անում հետաքննել նախկինում տեղի ունեցած դէպքերը եւ երաշխաւորել, որ բոլոր մեղաւորները պատասխանատուութեան կ'ենթարկուեն:

Յայտարարութիւնում մէջ նշում է, որ ԵՄ-ն ամրապնդում է համագործակցութիւնը քաղաքացիական հասարակութեան հետ եւ աւելացնում աջակցութիւնը՝ յոյս յայտնելով յատկապէս, որ հիմնարար ազատութիւնները, մասնաւորապէս, խօսքի եւ հաւաքների ազատութիւնները հետագայում եւս կ'ամրապնդուեն:

Ըստ յանձնակատարի յայտարարութեան՝ առանձնապատու աջակցութիւն կը տրամադրուի Հայաստանում Արեւելեան գործընկերութեան Քաղաքացիական հասարակութեան ֆորումի ազգային պլատֆորմին, որպէսզի այն ամրապնդի իր դերն ու բարեփոխումների գործընթացի դիտարկումը՝ միաժամանակ լինելով կառավարութեան հետ կառուցուած քային երկխօսութեան մէջ: Շտեֆան Ֆիւլէն որպէս ձեռքբերում նշում է անցած տարիների

Եւրայանձնակատար Շտեֆան Ֆիւլէ

համագործակցութիւնը եւ վիզային ռեժիմի դիւրացման եւ ետընդունման համաձայնագրերի ստորագրումը Հայաստանի հետ, միաժամանակ ընդգծում է, որ այս տարուայ համագործակցութեան խորհրդի նիստի հանդիպումը բովանդակային առումով հաստատապէս տարբերում է նախորդ տարիների հանդիպումներից՝ կապուած Հայաստանի միջազգային նոր պարտաւորութիւնների հետ:

Եւրայանձնակատարը հաստատում է, որ Հայաստանը կարող է յոյս դնել ԵՄ-ի անփոփոխ աջակցութեան վրայ՝ քաղաքական, տնտեսական եւ սոցիալական բարեփոխումների իրականացման եւ մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան եւ հիմնարար ազատութիւնների բարելավման ոլորտներում: Նա յաւելում է, որ իրենք միաժամանակ խրախուսում են ջանքերը այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են ժողովրդավարութիւնը, օրէնքի գերակայութիւնը, կոռուպցիայի դէմ պայքարը, մարդու իրաւունքներն ու հիմնարար ազատութիւններն, ինչպէս նաեւ դատական իշխանութեան բարեփոխումները:

Հայաստանի Ընդդիմութիւնը Կը Մեղադրէ

Շարունակուած էջ 1-էն

ցութեան շուրջ՝ ըսած է. - «Սերժ Սարգսեանը եւ նրա շրջապատը, նրա թիւը, ըստ էութեան, թքած ունի հասարակական կարծիքի վրայ, թքած ունի խորհրդարանի վրայ, բացարձակապէս իրեն հաշուետու չի համարում հասարակութեան առջեւ եւ ժողովրդի թիկունքում ինչ-որ գործարքներ է կնքում»:

Ընդդիմադիր պատգամաւորները համաձայն չեն բանակցութիւններու զաղտնիութեան վերաբերեալ նախագահի այն հիմնաւորումներուն հետ, որ աշխարհի մէջ չկայ որեւէ բանակցութիւն, որոնք մանրամասները կը քննարկուին հասարակութեան տարբեր խաւերուն հետ:

«Խօսքն այն մասին չէ, որ մեզ տրամադրեն արդէն մշակուած տեքստեր կամ մանրամասներ: Խօսքն այն մասին է, որ երբ ինչ-որ գործընթաց սկսում ես, դու պէտք է ժողովրդին ներկայացնես այդ գործընթացի հիմնական ուղղութիւնը, պատճառաբանէս դա: Դեմոկրատական լիդերները հենց այդպէս էլ վարում են, - ըսած է Ջուրբեան՝ շարունակելով. - «Մեզ ոչ մի բան չեն ասում: Ես կարող եմ անգամ մտածել, որ ընդհանրապէս նման բանակցութիւններ չեն գնում: Որովհետեւ երկրի ղեկավարութիւնը, լինելով ոչ լեգիտիմ, անգամ չի համարձակուում դնել նման հարցեր: 180 աստիճանի շրջապատը կատարեցին Ասոցացման պայ-

մանագրից դէպի Մաքսային Միութիւն: Եւ նման պայմաններում, երբ Սերժ Սարգսեանը կորցրել է Արեւմուտքի, եւրոպական լիդերների վստահութիւնը, բաց չի ստացել Ռուսաստանի լիդերների վստահութիւնը, նրան կարող են թելադրել ամէն ինչ»:

Ազգային ժողովի փոխխօսնակ էդուարդ Շարմազանով (ՀՀԿ) կը դատապարտէ եւ անհիմն կը նկատէ իր գործընկերներու պնդումներն ու մեղադրանքները: Ան ընդդիմադիրներուն կը յիշեցնէ, որ բանակցութիւններու արդիւնքները պիտի ներկայացուին Ազգային ժողով, եւ խորհրդարանը պէտք է հաւանութեան արժանացնէ Մաքսային Միութեան հետ կապուած բոլոր փաստաթուղթերը:

«Հայաստանի անդամակցութիւնը Մաքսային Միութեանը գաղտնիք չէր եւ թաքուն չէր: Եւ դա նոր սենսացիոն երեւոյթ չէ: Ես խորհուրդ եմ տուել իմ գործընկերներին ընդամէնը ծանօթանալ նախագահի թեկնածու եւ նախագահ Սերժ Սարգսեանի հարցազրոյցին «Վեստի» ծրագրին, Դեկտեմբերի 24, 2012 թուականին», - աւելցուց Շարմազանով:

Խորհրդարանի փոխնախագահի կանխատեսմամբ՝ Մաքսային Միութեան Հայաստանի անդամակցութեան հետ կապուած օրէնսդրական նախաձեռնութիւնները Ազգային ժողովէն ներս կը քննարկուին 2014 թուականի առաջին 6 ամիսներուն:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

Թիֆլիսահայերը Եկեղեցուց Դուրս Համախմբուած Չեն

«Ապրէք, որ եկել էք», - Հաւ-
լաբարի Սուրբ Էջմիածին եկեղե-
ցում հաւաքուած հայերին ասում է
Վիրահայոց թեմի առաջնորդը, որը
դեկավարում է երկրաշարժի գոհե-
րի յիշատակին նուիրուած հոգե-
հանգստեան պատարագը:

Թիֆլիսահայերը ոչ մի պա-
տարագ բաց չեն թողնում: Եկեղե-
ցուց դուրս նրանք այդքան էլ
համախմբուած չեն: Քահանան
ցոյց է տալիս հենց մուտքի մօտ
ծուլարած Եհովայի հայ վկաներին:

Հայկական դրամատիկական
թատրոնի տնօրէն, խորհրդարանի
նախկին պատգամաւորը դժգոհում
է՝ նախկինում բոլոր հայերը հա-
մախմբուած էին մէկ հայկական
կազմակերպութիւնում՝ Վրաստա-
նի Հայերի Միութիւնում: Հիմա
դրանք 20-ն են:

Թբիլիսիի հայկական թատ-
րոնի գեղարուեստական ղեկավար
Արմէն Բախանդուրեանը ցաւով
նշում է, որ այս կազմակերպու-
թիւնները միմեանց հետ չունեն:

Թիֆլիսահայերը միաձայն չեն
նաեւ տեսախցիկի դիմաց եւ տե-
սախցիկից դուրս իրենց խնդիրնե-
րը շարադրելիս: Ամենադժուարն
իրենց խնդիրը Վրաստանի իշխա-
նութիւնների վերաբերմունքով
պատճառաբանելն է:

Թբիլիսիի Սուրբ Էջմիածին
եկեղեցու հոգեւոր հովիւ Սամուէլ
քահանայ Թորոսեանը գոռուա-
նում է. «Ուրեմն, քաղաքական
հարցեր չհնչեն ընդհանրապէս,
որովհետեւ քաղաքական հարցերը
հիմա մի քիչ սառեցուած են»:

Քահանան, սակայն, չի թաքց-
նում, որ հայերը Վրաստանում
ունեն սոցիալական խնդիրներ եւ

դա ազդում է համայնքի թիւի
վրայ: Եկեղեցին նրանց յոյս է
տալիս. «Անգործ մարդուն ինչքան
էլ յոյս ներշնչէս, ընտանիքը
սովուած է, նա մի տեղ պիտի գնա
հացի որոնման, էս մոմենտը կա,
էլի»:

Կազմակերպութիւնների աւե-
լացմանը զուգահեռ Թբիլիսիում
պակասել է հայկական դպրոցների
քանակը: Մօտ հարիւրի հասնող
հայկական դպրոցներից մնացել է
միայն մէկը: Նախավերջինը փակ-
ուել է 2011-ին: Ուսուցչուհիներից
մէկի խօսքերով, մեղաւոր են հայ
ծնողները. Ըստ «Հայարտում» կի-
րակնօրեայ դպրոցի ուսուցչուհի
Ֆաթիմա Սահակեանի՝ «Չեն ու-
զում, եղբայր, ուսական դպրոց են
տալիս, վրացական դպրոց են տա-
լիս»:

Հայերի մի մասը դժգոհ է
վրացիների վերաբերմունքից:
Բաց տեղացի հայերից մէկն ասում
է, որ ինքը չգիտի՝ Վրաստանում
հայ միլիոնատէր կա՞յ, թէ ոչ:

Լեւոն Շիրինեանը հայ հա-
մայնքի ամենագործնական ղեմքե-
րից է, ղեկավարում է «Հայարտու-
նը»: Ասում է, որ վրացիները
հայերի հանդէպ պետական կամ այլ
ծառայութիւն մտնելուն չեն խան-
գարում: Բաց չեն էլ օգնում:

Հոգեհանգստեան պատարագն
աւարտուած է: Սակայն ընդամէնը
երկու օր յետոյ հայերը կրկին
միասին են եկեղեցու ներսում:
Թեմի առաջնորդը բոլորին օրհ-
նում է Թբիլիսիի տանեակ հայկա-
կան եկեղեցիներից մեկուսացած եւ
վրացական եկեղեցիներով շրջա-
պատուած հայկական միակ գործող
եկեղեցում:

Հայաստան-Թուրքիա սահմանն ըստ 1922-1925թթ. ամերիկեան եւ եւրոպական քարտեզների

Հայոց ցեղասպանութեան
թանգարան-ինստիտուտի հաւա-
քածուն համալրուեց քարտեզագ-
րական նոր նիւթերով, որոնք
թողարկուել են 1920-ականների
առաջին կէսին: Ամերիկեան, գեր-
մանական, բրիտանական քար-
տեզագրական այս նիւթերը մեծ
հետաքրքրութիւն են ներկայաց-
նում, քանի որ դրանցում առկայ
են նաեւ արդէն Հանրապետական
հռչակուած Թուրքիայի սահման-
ները: Ըստ այդմ, Թուրքիայի
արեւելեան սահմանն անցնում է
այն սահմանագծով, որը հաս-
տատուել էր ԱՄՆ 28-րդ նախա-

զահ Վուդրօ Ուիլսոնի (1856-
1924թթ.) իրաւարար վճռով:
Քարտեզագրական այս նիւ-
թերը լաւագոյն վկայութիւնն են
այն բանի, որ նոյնիսկ Հայաստա-
նի Հանրապետութեան խորհր-
դայնացումից եւ Թուրքիայի Հան-
րապետութեան հռչակումից յե-
տոյ Հայաստանի եւ Թուրքիայի
սահմանագիծը համարուել է
1920թ. Նոյեմբերին ԱՄՆ նախա-
զահի կողմից հաստատուած սահ-
մանագիծը, որը միջազգային որե-
ւէ համաձայնագրով չի ենթարկ-
ուել փոփոխութեան եւ չէր հա-
մարուել:

Թուրք Մտաւորական Ձարաքոյլու

Շարունակուած էջ 1-էն
մէջ յայտարարեց թուրք մտաւո-
րականը:
Ձարաքոյլու Հայաստան ժա-
մանած է ցեղասպանգէտ վերժինէ
Սաւազեանի «Հայոց ցեղասպանու-
թիւն. Ականատէս Վերապրողների
Վկայութիւններ» գիրքը թուրքե-
րէն թարգմանուելուն առթիւ:
Գիրքը հրատարակուած է 1500
օրինակով եւ շուտով կը վաճառուի
նաեւ Թուրքիոյ մէջ: Ձարաքոյլուի
համաձայն՝ թուրք ընթերցողները
մեծ հետաքրքրութիւն կը ցուցա-
բերեն Հայոց ցեղասպանութեան
մասին պատմող գիրքերու հան-
դէպ. «Սա ոչ միայն հայոց պատ-
մութիւնն է, այլեւ թուրքի, վկա-

յութիւնները վեր հանող պատմու-
թիւններ են, ուստի անոնց կը
հետաքրքրէ այդ պատմութիւնը»:
Ձարաքոյլու ողջունեց Թուրք-
իոյ արտաքին գործոց նախարար
Ահմեդ Դաւութօղլուի այցը Հա-
յաստան, սակայն միաժամանակ
ափսոսանք յայտնեց, որ գիրքը չէ
կրցած անոր փոխանցել մինչեւ
Հայաստան այցելելը:
Ձարաքոյլու, Հայոց ցեղասպա-
նութեան ճանաչման հարցով դժգոհ
է ոչ միայն թուրքերէն, այլ նաեւ
եւրոպացիներէն: «Թող բարի
ըլլան եւ Հայոց ցեղասպանութեան
ճանաչման նպատեն, հակառակ
պարագային իրենց կեցուածքը ան-
բարոյ է եւ դատապարտելի», -
ըսաւ թուրք մտաւորականը:

ԿՈՉ ԿԱՂԱՆԴԻ ՕՐԵՐՈՒՆ ՍՈՒՐԻԱՅԱՅՈՒԹԵԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

**ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԲԱՐԻ ԿԱՄԵՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՈՒ
ՀՈԳԵԿԱՆ ԳՈՇՈՒՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԲԱՐԻԸ
ՄԻԱՍՆԱԲԱՐ ՎԱՅԵԼԵՆԷ, ՄԵՐ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒ
ՆԻԹԱԿԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԶՕՐԱԿՅԵԼՈՎ
ՍՈՒՐԻԱՅՍՅ ՏԱՌԱՂՈՂ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՅՆԵՐՈՒՆ:**
THE FOLLOWING CHURCHES, CHARITIES AND ORGANIZATIONS CAME TOGETHER TO FORM SARF:
ARMENIAN CATHOLIC EPARCHY IN NORTH AMERICA; ARMENIAN EVANGELICAL UNION OF NORTH AMERICA;
WESTERN DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH; WESTERN PRELACY OF THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH OF
AMERICA; ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION; ARMENIAN MISSIONARY ASSOCIATION OF AMERICA;
ARMENIAN RELIEF SOCIETY OF WESTERN U.S.A.; ARMENIAN DEMOCRATIC LIBERAL PARTY; ARMENIAN
REVOLUTIONARY FEDERATION-WESTERN U.S.A.; AND SOCIAL DEMOCRAT HUNCHAKIAN PARTY-WESTERN U.S.A.

Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու Սուրիոյ Հայութեան
Զօրակցութեան Միացեալ Գործադիր Մարմինը կը շնորհաւորէ մեր
զաղութի հայրենակիցներուն Նոր Տարին եւ Սուրբ Ծնունդը եւ կը
փոխանցէ մէկ խնդրանք: Տօնական օրերու բարի կամեցողութեան ու
հոգեկան գոհունակութեան մեծագոյն բարիքը միասնաբար վայելենք,
մեր բարոյական ու նիւթական օժանդակութեամբ զօրակցելով
Սուրիահայ տառապող մեր հայրենակիցներուն:
Կը խնդրուի ձեր չէքերը դրկել հետեւեալ հասցէին՝ Syrian
Armenian Relief Fund, P.O. Box 1948, Glendale, CA 91209-1948:

Սուրիոյ Հայութեան Զօրակցութեան Միացեալ Մարմինը կազմուած
է Օգոստոս 2012ին հետեւեալ անդամներով.- Հայ Առաքելական
Եկեղեցու Ա.Մ.Ն.ի Արեւմտեան Թեմ, Հայց. Եկեղեցու Հիւսիսային
Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմ, Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ
Աւետարանական Եկեղեցիներու Միութիւն, Հիւսիսային Ամերիկայի
Հայ Կաթողիկէ Թեմ, Ամերիկայի Հայ Աւետարանական
Ընկերակցութիւն, Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւն, Հայ
Օգնութեան Միութեան Ա.Մ.Ն.ի Արեւմտեան Շրջան, Հայ Յեղափոխական
Դաշնակցութիւն, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւն եւ Սոցիալ
Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւն: Համացանցի հասցէն է՝
www.SyrianArmenianReliefFund.org:

Միացեալ Յայտարարութիւն

Շարունակուած էջ 1-էն
Ծրագրակազմում:
Պարտիմնաբան յատուկ քափ տալ Հայաստան-Սփիւոֆ յարաբերու-
իւններուն, զանոնք դարձնելով մնայուն, լաւապէս կարգաւորուած եւ
փոխադարձ հասկացողութիւններու ու շարունակական մշակման
միասնական գործընթացի վրայ խարսխուած:
Արցախի իմֆնորոշման իրաւունքին համար աշխարհով մէկ տարուող
մեր փարոզական ու փառաբանական պայքարը հարկ է ընդարձակել
շեշտադրելով՝ Լ.Ղ.Հի նախաձեռնող փաստացի եւ սահմանադրութեամբ
ամրագրուած սահմաններով: Նաեւ՝ իրան հանդիսանալ ռազմավարական
նշանակութիւն ունեցող համահայկական այն բոլոր նախաձեռնու-
իւններուն, որոնք կը միտին ամրապնդել Արցախի պետականութեան
հիմքը եւ ապահովել անոր տնտեսական զարգացումը:
Ձաւախփի պարագային, անհրաժեշտ է ազգովին նեցուկ կանգնել իր
պատմական հողերուն վրայ ապրող հայութեան իրաւունքներուն եւ
ձեռնարկել անոր ընկերա-տնտեսական իրավիճակի բարելաւման
փայլերու:
Սփիւոֆահայութեան պարագային՝ Հայ Դատի մարզէն ներս վերջին
տասնամեակներու կարեւոր ձեռնարկներուն վրայ պարտիմն խարսխել
պահանջատիրութեան քրքածրարի արժարժուի: Իր սեփական ջանքերուն
կողմին Սփիւոֆ կարիք ունի նաեւ ՀՀ պետական հոգածութեան առաջ
տանելու համար հայապահպանման ու հայակերտման իր կարեւորագոյն
առաջնութիւնը: Իսկ ոչ դասական Սփիւոֆ նոր ձեռնարկող շրջաններուն
պարտիմն հաղորդել կազմակերպ հաւաքական կեանքի հասկացողութիւն
եւ զանոնք մղել ծրագրուած աշխատանքի:
Սուրիահայութեան ապրած տագնապը մեր բոլորին տագնապն է: Այդ
կենսունակ գաղութը համագային ուշադրութեան, գուրգուրանքի ու
օժանդակութեան կիզակետը կը մնայու պիտի շարունակէ մնալ մինչեւ
խաղաղութեան հաստատումու ամրոջական վերականգնում: Պարտիմն
մղել ողջ հայութիւնը որպէսզի ան սուրիահայութեան բազմաթիւ
կարիքներուն հասնելու կողմին՝ նիզ քափէ անոր անվտանգութեան
երաշխիքներ ապահովելու:
Քաջ կը գիտակցեցնի, որ հոգը Հայրենիք ու յանձնառու Սփիւոֆ,
որպէս գիրար ամրոջացնող, գիրար գօտեպնդող օղակներ, միասնական
նիզերով պիտի շարունակաբար վերահաստատեն աշխարհասփիւո
հայութեան մէկ ժողովուրդ ըլլալու հանգամանքը եւ մեծ ու ամրոջական
Հայաստանի կերտումի հաւատոյ հանգանակը:
ՍՈՑԵԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԸՆԶԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈՒՃԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՊԷՊՏԵՐ, 09 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2013)

ՔԱՌՈՐԴ ԴԱՐ ԱՆՑ ՇԱՏ ԲԱՆ ԶԻ ՓՈԽՈՒԵԼ ԱՂԵՏԻ ԳՕՏՈՒՄ

ԵՐՈՒԱՆԻ ԱԶԱՏԵԱՆ

Շատ ժողովուրդներ հպարտութեամբ նշում են իրենց պատմութեան փառալուր իրադարձութիւնները: Հայերս հակուած ենք մեր անցեալի մուսլ ու տիտուր էջերը յիշատակելու, օրինակ՝ Անիի անկումը սելջուկներին, ցեղասպանութիւնը, երկրաշարժը եւ հայոց պատմութեան այլ ողբերգական դէպքերը: Ամենագարմանալին, գուցէ, 451 թուին պարսիկների դէմ մղուած Վարդանանց պատերազմի ամենամեայ տօնակատարութիւնն է, պարտութեան մի պատմութիւն, որը հայերս դարձրել ենք մեր աննկուն ոգու յաղթանակն ընդդէմ ասեղ, անաստուած թշնամու:

Այս տարի մենք պատրաստուում ենք նշելու Սպիտակ-Գիւմրի երկրաշարժի 25-ամեակը, որը տեղի ունեցաւ 1988 թ. Դեկտեմբերի 7-ին, ժամը 11.41-ին:

20-րդ դարն այնքան էլ բարեհամբուր չեղաւ հայերիս նկատմամբ: Հայաստանը հազիւ էր վերագտնում իրեն 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանութեան արհաւիրքից, երբ 1925 թ.-ին երկրաշարժ տեղի ունեցաւ Գիւմրիում: Այդ ժամանակ քաղաքը Ալեքսանդրապոլ էր կոչւում եւ գաղթականների ճամբարների կենտրոն էր դարձել: Ալեքսանդրապոլը որբերի քաղաք էր, քանի որ հարիւրհազարաւոր երեխաներ, ցեղասպանութիւնից մագապուրծ այնտեղ էին հաւաքուել եւ գտնուում էին միջազգային նպաստամատոց կազմակերպութիւնների հոգածութեան ներքոց: Հակառակ խորհրդային իշխանութեան վաղ շրջանի ծանր պայմաններին՝ իրավիճակը յուսադրող էր, մարդիկ վերակառուցման աշխատանքներով էին զբաղուած: Յեղասպանութիւնից փրկուած որբերին պատուհասել էր բնութեան գայրոցը, ճիշտ այնպէս, ինչպէս Հայաստանում ապաստան գտած Պաքուի եւ Սումկայիթի ջարդերից փրկուածներին էր ճակատագիրը ենթարկել 1988-ի երկրաշարժի փորձութեանը:

1988-ին ծնուած երեխաներն այսօր արդէն հասուն մարդիկ են, պատրաստ իրենց ընտանիքները կազմելու: Սակայն նրանցից շատերը դեռեւս աղէտից քառորդ դար անց դատապարտուած են ապրելու «դոմիկներին»՝ (ժամանակաւոր ապաստարանների) խեղճուկրակ պայմաններում: Երկրաշարժի էպիկենտրոնը Նալբանդ գիւղում էր, որի մօտակալքում գտնուող Սպիտակ քաղաքն ամբողջովին աւեր-

ուել էր: Ընդհանուր առմամբ 342 գիւղեր էին վնասուել, որոնցից 58-ը՝ քանդուել էր հիմնադրամբ: Այդ ժամանակ յայտարարուեց, որ 25 հազար մարդ է գոհուել, բայց ականատեսները վկայում են, որ իսկական թիւը կարող էր հասնել մինչեւ 50 հազարի: Մինչեւ 1989 թ. 113 երկրներ օգնութիւն էին ցուցաբերել մօտ 500 միլիոն տոլարի չափով, իսկ ազերիները բարբարոսաբար յարձակուել էին օգնութիւն հասցնող որոշ գնացքների վրայ:

Ողբերգութիւնը տեղի էր ունեցել քաղաքական տարաձայնութիւնների մի ժամանակահատուածում՝ Խորհրդային Միութեան գոյութեան վերջին տարիներին, երբ նախագահ Միխայիլ Գորբաչովը գտնուում էր Մ. Նահանգներում: Նա, կրճատելով այցելութիւնը, անմիջապէս վերադարձաւ հայրենիք: Այնուհետեւ Հայաստանի հիւսիսային մասի աւերուած շրջաններն այցելութեան ընթացքում անախորժ միջադէպեր արձանագրուեցին: Այդ օրերին դարաբաղեան անկախութեան շարժումը նոր էր թափ առել, եւ մարդիկ, շրջապատելով խորհրդային առաջնորդին, արդարութիւն էին պահանջում դարաբաղեան խնդրի առնչութեամբ: Խորհրդային առաջնորդը նրանց յանդիմանում էր՝ ասելով, որ նման աղէտալի իրավիճակում մարդիկ քաղաքականութեամբ են զբաղուած:

Գորբաչովը խոստացաւ 8 միլիարդ տոլար յատկացնել վերակառուցման համար, որը չիրականացաւ Խորհրդային կայսրութեան փլուզման հետեւանքով:

Ճակատագրի քմահաճոյքով երեք ողբերգութիւններ պատուհասեցին Հայաստանին միաժամանակ. երկրաշարժը, դարաբաղեան պատերազմը եւ կայսրութեան անկումը: Մեծամօրի ատոմակայանը, որն ընդամենը 47 մղոն էր հեռու երկրաշարժի էպիկենտրոնից, հրաշքով անվնաս մնաց: Սակայն դարաբաղեց գործելուց, ինչպէս նախատեսուած էր: Ատոմային էներգիայի միջազգային մասնագէտները գտնում են, որ այնքան խելամիտ չէր ընտրուած ատոմակայանի տեղանքը: Եւ դա իրօք այդպէս է, եթէ հաշուի առնենք, թէ ինչ պատահեց Ֆոկուլուշիմայում (ձապոնիա) անցեալ տարուայ աւերիչ ցունամիից յետոց:

Միջազգային եւ մարդասիրական բազմաթիւ կազմակերպութիւններ օգնութեան ձեռք մեկնեցին Գիւմրու բնակիչներին, բայց

քանի որ աշխարհում շատ այլ նման ողբերգութիւններ տեղի ունեցան դրանից յետոց, հայերին մնում էր իրենց գլխի ճարը տեսնել: «Լինսի» հիմնադրամբ, ՀԲԸՄ-ն, «Ազնաուր» հիմնադրամբ, Հայ օգնութեան ֆոնդը, Հայ օգնութեան միութիւնը եւ բազմաթիւ այլ խմբակցութիւններ ու միութիւններ բաւական երկար ժամանակ օգնեցին Հիւսիսային Հայաստանի բնակիչներին՝ վերականգնելու քաղաքը եւ հոգեպէս ապաքինուելու, սակայն 25 տարի անց կարծես որոշ թմրածութիւն եւ անտարբերութիւն է տիրում: Մինչ գիւմրեցի շատ ընտանիքներ քարշ են գալիս դեռեւս «դոմիկներում», անդին անվայել համատեղութեամբ շքեղ, վերսալատիպ մի հիւրանոց է վեր խոյանում: Մի օլիգարխի կառուցած պալատանման այդ կառուցը աւերակների հարեւանութեամբ ուղղակի վրդովեցուցիչ է: Վրդովեցուցիչ են նաեւ տուժած ընտանիքներին տրուած եւ ցարդ չիրականացուած խոստումները:

Հանրապետութեան երկրորդ նախագահ՝ Ռոբերտ Քոչարեանը 1998-ի իր ընտրարշալի օրերին խոստացել էր աղէտի գօտին ամբողջովին վերակառուցուած տեսնել մինչեւ 2001 թուականը: Մինչդեռ այսօր 4500 մարդ դեռեւս ապրում է «դոմիկներում»:

Հայաստանը գտնուում է երկրաշարժերի գօտում եւ շատ անգամ է բնութեան կողմից պատժուել: 1925-ի երկրաշարժից բացի, արձանագրութիւններ կան, որ երկրաշարժեր տեղի են ունեցել Դուինում 893 թուին, 11-րդ դարում սելջուկների կողմից Անիի պաշարման ժամանակ, Կիլիկիայում 1268-ին եւ Ջանգեզուրում 1931-ին:

Մի անստոյգ պատմութիւն, ճանաչուած ճարտարապետ եւ պատմաբան Միքայէլ Մագմանեանի կողմից, նշում է, որ 15-րդ դարի վերջերին իր երկրում հալածանքներից փախչելով Կիլիկիայում ապաստան էր գտել Լէօնարտո Տա Վինչին, երկրաշարժ է տեղի ունենում եւ արուեստագէտը շփոթուած ամբոխի հետ պատապարուում է հայկական մի եկեղեցում, որտեղ եկեղեցու ճարտարապետութեան վերաբերեալ գծանկարներ է կատարում: Դրանք պահպանուում են մեծ վարպետի «հայկական թղթերում»: Մագմանեանը հաւատացած էր, որ դրանք հետագայում օգտագործուել են վերածնութեան դարաշր-

ջանի ճարտարապետութեան մէջ: Եթէ այս պատմութիւնը ճիշտ է, առնուազն մէկ օգուտ քաղել ենք երկրաշարժի ողբերգութիւնից: Անկախ դրանից, խորհրդային իշխանութիւնների մեքենայութիւնները ցոյց տուող մէկ այլ հետաքրքրական պատմութեամբ, Մագմանեանի կառուցած ՊԱԿ-ի շէնքի բացման օրը, փառալուր ընդունելութիւնից, շնորհաւորական ու շնորհակալական խօսքերից յետոց ՊԱԿ-ի աշխատակիցները, նրան մօտենալով, խնդրում են չհեռանալ: Դրանից յետոց Մագմանեանը 17 տարի անցկացնում է Սիբիրում, արժանանալով խորհրդային ժամանակների «վարձատրութեանը»:

Գիւմրին այսօր էլ դեռ բաց վէրք է: Նրա նախաերկրաշարժեան 220 հազար բնակչութիւնից մնացել է 125 հազարը: Նուազումը միայն երկրաշարժի հետեւանք է, այլեւ՝ արտագաղթի: Նախկին 100 հազար բնակչից 5 հազար ծնունդի թուաքանակը իջել է 2 հազարի: Յանցագործութիւնը խիստ տարածուած է, եւ ոչ ոք չի կարողանում գսպել թշնամանքը քաղաքի օլիգարխների միջեւ:

Բայց գիւմրեցիները անսովոր հուճորի զգացում ունեն: Նոյնիսկ երկրաշարժը չի կարողացել զրկել նրանց այդ յատկութիւնից: Քաղաքը, ինչպէս էլ կոչուի՝ Գիւմրի, Լենինական թէ Ալեքսանդրապոլ, միշտ եղել է հայկական մշակույթի ճանաչուած կենտրոն: Ստեղծել է թատերական ընկերութիւններ, բեմադրել օպերաներ, ծնունդ տուել տաղանդաւոր բանաստեղծների:

Այդ ծանր փորձութիւններից եւ ողբերգական իրադարձութիւններից յետոց զարմանալի է, թէ ինչպէս են մարդիկ շարունակում ապրել այդ տարածքում: Պատասխանը խտացուած ձեւով տալիս է երկրաշարժից փրկուած Հրաչ անունով մի անձնաւորութիւն. «Չենք կարող մեղադրել մեկնողներին: Բայց գիտակցում ենք, որ քաղաքը մերն է: Էլ ո՞վ պէտք է հոգ տանի, պահպանի այս հողակտորը, եթէ ոչ մենք: Մենք պէտք է շարունակենք ապրել, պայքարել եւ յաղթահարել դժուարութիւնները, պէտք է քաղաքը բարգաւաճ դարձնենք, որպէսզի մեր երեխաների կեանքը շատ աւելի լաւ լինի, քան մերը: Մեր երեխաները մեր մեծագոյն գանձերն են»:

Հասարակ ժողովրդի իմաստութիւնը միշտ ուսանելի է:

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403b
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաճեղաւ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ԼԻԲԱՆԱՆ

Շ.Կ.Բ.Մ.Ի ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻ 90 ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ ԾՈՒՐՋ 90 000 ՏՈԼԱՐԻ ՇԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բարձր հովանավորութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ եւ նախագահութեամբ գաղութիս բարեջան Առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Շահէ Եպս. Փանոսեանի, ներկայութեամբ Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու փոխատենապետ եւ Հայկազեան Համալսարանի նախագահ Վերապատուելի Դոկտ. Փոլ Հայտոսթեանի, Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճի հիմնադրութեան 90 ամեակը արժանավայել հանդիսութեամբ մը նշուեցաւ Շաբաթ՝ 7 Դեկտեմբեր, երեկոյեան ժամը 9:00ին, Մեթրոփոլիթըն պանդոկի Տուպայ Հօլին մէջ: Ներկաներու շարքին էին, Հայկական Համախոհական Պլոքի պետական երեսփոխաններ Ընկ. Սեպուհ Գալստիսեան, Ժան Օղասապեան, Մեթր Սերժ Թուրսարգիսեան, Ս.Դ.Ն.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Յակոբ Տիգրանեան, Ս.Դ.Ն.Կ. շրջանի վարիչ մարմնի ատենապետ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Ալեքսան Բէօշկէրեան եւ անդամներ, հոգեւոր հայրեր, Լիբանանի Կեդրոնական Դրամատան փոխ կառավարիչ Դոկտ. Եւ Տիկ. Յարութիւն Սամուէլեան, ինչպէս նաեւ կրթական, բարեսիրական, մշակութային, մարզական միութիւններու ներկայացուցիչներ, բարերարներ, հիւրեր, նախկին սաներ եւ ներկաներու ընտրանի մը:

անդրադարձաւ ազգային կառույցներու կարեւորութեան եւ անփոխարինելիութեան մեր իրականութեան մէջ: Նշեց թէ անոնք կը հանդիսանան այն կոռուանները, որոնցմով հայ հաւաքականութիւնը իր գոյութիւնը կը պահէ, իր առաքելութիւնը կը շարունակէ, եւ անոնք որքան երախտաշատ դերակատարութիւններ ունեցած են, եւ որքան անհրաժեշտ ու կենսական նկատուած են:

Ան յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց Արամ Ա. Վեհափառին եւ գաղութիս Առաջնորդ Գերշ. Շահէ Եպս. Փանոսեանին դիտել տալով թէ իրենց ներկայութիւնը պերճախօս վկայութիւնն է այն իրողութեան թէ հայ դպրոցը որքան կարեւորութիւն ունի Կաթողիկոսութեան դերին ու առաքելութեան մէջ:

Ան ըսաւ թէ, հայ դպրոցի մարդակերտ առաքելութիւնը դարերէն ի վեր եղած է հայ ժողովուրդի հաւաքականութեան կենսագիծը եւ կրթական գործին հանդէպ հաւատքի կենսագործումն էր երբ թուականէս 90 տարիներ առաջ, Լիբանանի ասանջական հողին վրայ հիմը կը դրուէր Կիլիկիոյ աստանդական կաթողիկոս Երաշնորհ Սահակ Խապայեան Հայրապետին

անունով Սահակեան Վարժարանին:

Այդ հաւատքն էր, որ ապահովեց Սահակեանի հիմնադրութիւնը հայկական հիւղաւանի ցեխին ու մուրին մէջ բարձրացած տախտակէ կառուցող, անով ապահովելու համար եղեռնէն ետք քանի մը սերունդներու ազգային տոկուն նկարագիրն ու հայեցի դաստիարակութիւնը:

Ան մաղթեց որ Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճը կանգուն մնայ, շարունակէ իր առաքելութիւնը յանձնառու, խիզախ եւ հեռատես սերունդներ նուիրելով հայութեան: Տիկ. Անի Սարաֆեան Եփրեմեան եզրափակեց իր խօսքը՝ Վահան Թէքէեանի «Բարձրացում» բանաստեղծութեամբ զոր ասունքեց խոր ապրումով:

Ապա, բեմ հրաւիրեց Հ.Կ.Բ.Մ.Ի ժրջան ատենապետ եւ Պէյ ըրութի քաղաքապետարանի անդամ Ընկ. Արամ Մայեանը որ փոխանցեց վարչութեան խօսքը, զոր կը ներկայացնենք առանձին:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս 90 ամեակի յոբելիական հանդիսութեան առթիւ չղեց իր պատգամը անդրադառնալով հայ դպրոցի դերին եւ առաքելութեան: Ան նշեց թէ, մեր կեանքին մէջ արժէք-

ներ կան, սրբազան ածէքներ, գերագոյն արժէքներ, որոնց նկատմամբ իւրաքանչիւր հայ կոչուած է իր սրտէն, իր մտքէն, իր հոգիէն, իր քսակէն նուիրական բան մը տալու: Այն արժէքներն են, հայ եկեղեցին, մշակոյթը, ազգային պահանջատիրութիւնը, այդ համակարգին կը պատկանի նաեւ հայ դպրոցը, որովհետեւ այդ դպրոցը սովորական դպրոց չէ, հայ դպրոցը մեզի համար փոքր Հայաստան է, եկեղեցի է, ընտանիք է, ուր մեր գաւակները, մեր ժողովուրդի արժէքներով կը բացուին, աւանդութիւններով կը լիցքաւորուին, հայը ճշմարտօրէն հայ կը դառնայ: Այս գիտակցութեամբ մեր ժողովուրդը պատմութեան ընթացքին հայ դպրոցը պահած է, հայ դպրոցը հայր պահած է: Մեր պատմութեան փոթորիկներուն մէջ եթէ մենք հայ մնացինք, պատմութեան դիմաց եւ մեր ժողովուրդը եղաւ լոյսի աղբիւր եւ մենք կրցանք պատմութեան փոշին թօթափել մեր ժողովուրդի կեանքին վրայէն, մեր ինքնութիւնը եւ մեր կեանքը ապականող հոսանքներուն դիմաց՝ այդտեղ հայ դպրոցը վճռակամ տեղ ունի, ըսաւ Ան:

Ապա շարունակեց. Նաչեցէք մեր անցեալին, յատկապէս Սփիւռքի մէջ, այն գաղութները որ դպրոց չունեցան այն գաղութները կորսուեցան: Եթէ մենք շրջապատուած ենք տեսանելի եւ ոչ տեսանելի մեր կեանքը ապականող հոսանքներով, այս բոլորին դիմաց եկեղեցուց, մշակոյթի կողքին հայ դպրոցը մեր գոյութեան հզօրագոյն միջնաբերդն է: Ես կ'ուզեմ այս գիտակցութիւնը ժողովուրդին կեանքին մէջ ամրանայ, որովհետեւ կը տեսնեմ ժողովուրդի կեանքին մէջ հոսանք մը դէպի ոչ

Շաբ.ը էջ 20

ԱՄՍՏՐԱԼԻԱ

ՍԻՏՆԻԻ «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԶԱՅՆ» ՌԱՏԻՈԺԱՄԻ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հովանավորութեամբ Սիտնիի թեմի բարեխնամ առաջնորդ Գերշ. Տ. Հայկազուն Եպս. Նաճարեանի եւ կազմակերպութեամբ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան Սիտնիի մասնաճիւղին, Շաբաթ՝ 30 Նոյեմբեր 2013ին, տեղի ունեցաւ «Նոր Սերունդի Զայն» հայկական ռատիոժամի 25-ամեակի ճաշկերպ-պարահանդէսը, Սիտնիի

«Renaissance» շքեղ հանդիսասրահին մէջ:

Սոյն ձեռնարկին ներկայ էին Ս.Դ.Ն.Կ. Աւստրալիոյ Վարիչ Մարմինի անդամներ՝ Տէր Աւետիս Համբարձումեան, Հայաստանի Հանրապետութեան Սփիւռքի նախարարի տեղական ներկայացուցիչ Տիար Էտիկ Դարբինեան, Տիար Ստեփան Գրքեաշարեան, Սիտնիի

Ռայտ քաղաքապետարանի խորհրդարանի անդամ՝ Տիար Սարգիս Ետէլեան, Հայ առաքելական եկեղեցուց վարչութեան անդամներ, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան ներկայացուցիչներ, «Ryde Regional Radio» «2RRR»: ռատիոկայանի ատենապետ՝ Տիար Մանֆրետ Փինտոն, «2RRR» ռատիոկայանի տնօրէն՝ Տիար Պրիւս Ֆլասթիին եւ աւելի քան 250 ներկաներ:

«Նոր Սերունդի Զայն» ռատիոժամի անունով հայերէնով խօսք առաւ ընկ. Վաչէ Թոփուզեան, ապա անգլերէն լեզուով՝ ընկ. Թորոս Պոյաճեան, որուն ընդմէջէն ընկերները ողջունեցին ներկաները եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին ռատիոժամի հաւատարիմ ունկնդիրներուն, որոնց քաջալերանքին շնորհիւ կը գոյատեւէ այսօր 25 տարուան այս անխոնջ առաքելութիւնը:

Պարահանդէսը ճոխացուցին սիրուած երգիչ՝ Ռաֆֆի Ասուրեան ընկերակցութեամբ «Պլաք պրոտ» նուագախումբին, որմէ ետք գեղեցիկ կատարողութեամբ ելոյթ ունեցաւ «Նոր Սերունդ» պատանեկան պարախումբը, որ արժանացաւ ներկաներուն բուռն ծափահարութեան:

Գնահատելով Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան 30-ամեայ աշխույժ գործունէութիւնը, որ կը միտի հայապահպանումը տարածելու Սիտնիի եւ ամբողջ Աւստրալիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ շնորհաւորելով «Նոր Սերունդի Զայն» հայկական ռատիոժամի 25-ամեայ անխափան ձայնափուռը, Տիար Էտիկ Դարբինեան ՀՀ Սփիւռքի նախարարութեան կողմէ տրամադրուած «Կոմիտաս» ոսկի շքանշանով պարգեւատրեց միութեան ատենապետ ընկեր Կարպիս Ապեճեանը: Ապա՝ «2RRR» ռատիոկայանի գործադիր տնօրէն Տիար Մանֆրետ Փինտոն յատուկ պատուագիր մը նուիրեց «Նոր Սերունդի Զայն» հայկական ռատիոժամի նուիրեալ հաղորդավարներ՝ Թորոս Պոյաճեանին եւ Վաչէ Թոփուզեանին, գնահատելով ռատիոժամի 25-ամեայ շարունակական ձայնափուռ գործունէութիւնը Սիտնիի մէջ:

Ճաշկերպը ընթացաւ ճոխ եւ խանդավառ մթնոլորտի մէջ, որուն աւարտին կազմակերպիչ յանձնախումբը հատեց 25-ամեակին նուիրուած կարկանդակը եւ ընդունեց ջերմ շնորհաւորութիւններ եւ նորամտը յաջողութիւններու մաղթանքներ:

ՄԻՋ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍՏ ՍՐԲՈՑ ԴԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԵՋ

Աննախընթաց ձեռնարկ մը տեղի ունեցաւ Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանէն ներս, երբ Դեկտեմբեր 2ին, 2013 Լոս Անճելըսի Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Հոգէ Արքեպիսկոպոս Կոմէզ իր անդրանիկ պաշտօնական այցելութիւնը շնորհեց Առաջնորդարան եւ Թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանի հրաւերով, Պատուոյ Հիւրը դարձաւ Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցած Երրորդ Տարեկան Միջ-Եկեղեցական Արարողութեան: Բարձրաստիճան հիւր Սրբազան Հայրը երեկոյի գլխաւոր պատգամաբերն էր իր հոգեւոր քարոզով:

Արարողութեանէն առաջ երեկոյեան ժամը 6:30ին Առաջնոր-

դարանի Համբար Ընտանեաց Դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ ընկերային մտերմիկ եւ հոգեւոր պահ մը, որուն ներկայ գտնուեցան արարողութեան մասնակցող Կաթողիկէ Օրթոտոքս եւ Աւետարանական Եկեղեցւոյ հոգեւորականները: Երեկոյեան ժամը 7:00ին հոգեւորականաց Դասը Մայր Տաճարի Հարաւային Օրունջաքճիէլ Ընտանեաց Մուտքէն առաջնորդուեցան դէպի Մայր Տաճար՝ կատարելու համար Միջ-Եկեղեցական Արարողութիւնը:

Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Առաջնորդարանի Միջ-Եկեղեցական Յարաբերութեանց Վարիչ՝ Հայր Ալէքսիս Սմիթ իր բարի գալստեան խօսքին մէջ ներկայացուց

Շաբ.ք էջ 19

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍԻ ԱՅՆԹԱՊՅԻՆԵՐՈՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ ԸԱՇԿԵՐՈՅԹ

Լոս Անճելոսի Այնթապցիներու Մշակութային Միութիւնը աւանդույթ ունեցած է կազմակերպել տարեկան շքեղ պարահանդէսներ, ի մի բերելով այնթապցի հայրենակիցները, որոնց համար պատեհ առիթ մը եղած է վերջիչելու իրենց հայրենի օճախը եւ տոհմիկ կենցաղը, ստեղծելով մտերմիկ մթնոլորտ:

Վերջին տարիներուն մէկ կողմ դրած էինք ճաշկերոյթ կազմակերպելու գաղափարը: Վարչութիւնը

իր վերջին ժողովին որոշում առաւ վերստին կազմակերպել ճաշկերոյթ մը, ուր այնթապցիներ եւ բարեկամներ միատեղ գալով հաճելի երեկոյ մը անցնեն:

Նկատի առնելով որ վերջին տարիներուն որոշ թիւով մեր հայրենակիցներէն Միջին Արեւելքէն այս ամիսը տեղափոխուած են, շատեր՝ Սուրիոյ մէջ տեղի ունեցող քաղաքացիական պատերազմին հետեւանքով իրենց կեանքը փրկելու նպատակով ապաստան գտած են

ԳՈՐՀԱՔԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹՐԻՔ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ՄԱՐԻԷՅ ՄԻՆԱՍԵԱՆ-ՕՀԱՆԷՍ

Գոհաբանութեան օրը լրիւ օր մը անցընելու համար է, գոհութիւն չաչտնելու մեր ունեցածին եւ սիրելի անձերուն:

Ամէն տարի, այս յատուկ օրին, Պոլսահայ Միութեան Հոգաբարձութիւնը երախտագիտութիւն չաչտնելու առիթը կ'ունենայ իր ծառայասէր անդամներուն, միաժամանակ վերջիչելով Միութեան պատմական արմատները:

Ուրբաթ, Նոյեմբեր 22, 2013ի գիշերը տեղի ունեցաւ՝ Գոհաբանութեան Ընթրիքը «Գրիգոր եւ Աւետ Գիւրքչիւղլու» սրահին մէջ, ուր ներկայ էին շուրջ 180 անդամներ:

Բացման խօսքը կատարեց Գործադիր Յանձնախումբի անդամուհի՝ Տիկին Թայլին Սարաֆօղլու, ապա հրաւիրուեցաւ Միութեան Հոգաբարձութեան ատենապետ՝ Իրաւաբան Էտոլին Մինասեան, որ շնորհակալութիւն չաչտնեց բոլորին, իրենց բարոյական աջակցութիւններուն եւ նիւթական նուիրատուութիւններուն համար, ի նպաստ Միութեան բարգաւաճման:

Բարի գալուստ մաղթեց ներկայ եւ բացակայ նախկին ատենապետներուն եւ հիմնադիր անդամներուն: Բացատրութիւն տուաւ Միութեան ֆոնտերուն մասին եւ յանձնաչտեղ, իրենց ետին թողնելով ամէն ունեցուածք, որ մեզի յիշելու տայ մեր ծնողներուն բռնի տեղահանումը իրենց դարաւոր բնօրրանէն:

Այս ձեռնարկով մենք նպատակ ունինք մեր եղբայրական

նախուժբերուն գործունէութիւններուն մասին եւ մի առ մի շնորհակալութիւն չաչտնեց բոլորին իրենց յաջողութիւններուն համար:

Հրաւիրուեցաւ նաեւ Միութեան Գանձապահ՝ Տիար Արամ Ակինեան, որ ֆոնտերու եւ այլ հաշուետուութեանց մասին տեղեկութիւններ փոխանցեց:

Ներկաները ճաշակեցին համադամ ճաշերը ջուրթակահար՝ Բենիամինի մեղեդիներու ընկերակցութեամբ:

Այս տարի մենայրուեցան 10 եւ 20 տարիներ ծառայող հետեւեալ անդամները, որոնք մէկ եւ երկու ադամանդեայ ակով գարդասեղաներ ստացան միութեան Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տիար Ռաֆֆի Մարուքեանի կողմէ նուիրուած:

Տասը տարի ծառայողներն էին, Տիկին Էրիքա Գաւճրօղլու, Տիար Եղիա Քէօսէ եւ Տիար Վաչէ Գլաւուզ:

Բասն տարի ծառայողներն էին՝ Տիկին Ժպիտ Չէփքիւնեան-Չընար, Տիարք՝ Բարունակ Չէլիքեան, Աւետիս Թէքօլեան եւ Արի Չիթաք:

Ներկաները մեկնեցան գոհ եւ ուրախ իրենց սրտերու մէջ դրոշմուած պահելով ընծայելու գեղեցիկ եւ վեհանաճ յատուկութիւնը:

Բոլորին վարձքը կատար:

ձեռքը երկարել դժուար կացութեան մատնուած մեր հայրենակիցներուն՝ հոգատարութիւն ցուցաբերել եւ մասամբ թեթեւցնել անոնց մտահոգութիւնները, ինչ-

Շաբ.ք էջ 18

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւն

ՊԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄՈՅԹ

Կատարողութեամբ՝
Ն.Ա.Մ.Միութեան Պարախումբին
Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, Յունուար 11, 2014
երեկոյան ժամը ճիշտ 7-ին
3700 E. Sierra Madre Blvd., Pasadena, CA 91107
Տոմսերու համար հեռաձայնել՝ Արմինէ Լաշիւեան (626) 372-4662
\$20.00

Massis Weekly

Volume 33, No. 46

Saturday, December 14, 2013

Nalbandian-Mammadyarov Meeting in Kiev

KIEV -- The United States, Russia and France on Thursday urged Armenia and Azerbaijan to keep up the renewed momentum in the Nagorno-Karabakh peace process after fresh talks held by the foreign ministers of the two warring nations.

The meeting of Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian, Azerbaijani Foreign Minister Elmar Mammadyarov and the OSCE Minsk Group Co-Chairs, Igor Popov, Jacques Faure, James Warlick and Personal Representative of the OSCE Chairman-in-Office Andrzej Kasprzyk took place in Kiev on December 4.

Russian Foreign Minister Sergei Lavrov, French Minister for European Affairs Thierry Repentin and U.S. Assistant Secretary of State Victoria Nuland issued a joint statement on the talks in the Ukrainian capital the following day. They said Mammadyarov and Nalbandian "agreed to continue working together on a just and peaceful resolution of the Nagorno-Karabakh conflict on the basis of what has been already achieved."

"The Foreign Ministers of

Azerbaijan and Armenia agreed to meet again in early 2014 under the auspices of the Minsk Group Co-Chairs, in order to facilitate further talks at the highest level," read the statement also signed by Mammadyarov and Nalbandian.

The representatives of the three mediating powers expressed hope that further Armenian-Azerbaijani negotiations "will advance the peace process." They also urged the conflicting parties to "consider measures that would reduce tensions in the region."

According to a separate statement released by the Armenian Foreign Ministry, U.S., Russian and French diplomats co-chairing the OSCE Minsk Group on Karabakh will again visit Baku, Yerevan and possibly Stepanakert "soon." The co-chairs said last month that their next tour of the conflict zone will take place in December.

Emphasizing the importance of the OSCE Minsk Group co-chairmanship – as a framework for the settlement of the Nagorno Karabakh issue – the Foreign Ministers thanked the Co-Chairs for the efforts towards continuation of the peace process.

Armenian Government Criticized for Secret Talks With Customs Union

YEREVAN -- Two leading Armenian opposition parties denounced on Wednesday what they see as secret negotiations held by the government on Armenia's accession to the Russian-led Customs Union.

The parliamentary leaders of the Armenian National Congress (HAK) and the Zharangutyun (Heritage) party hit out at President Serzh Sarkisian for not disclosing any details of the talks that followed his unexpected decision to seek membership of the union.

"It's a monumental issue that cannot be decided by one person," Zharangutyun's Zaruhi Postanjian told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). "It cannot be solved only by the government. It cannot be solved only by the National Assembly. This is the kind of issue that has to be

addressed by every citizen of Armenia."

"This is not what the public decided in 1991," Postanjian said, referring to a referendum in which the overwhelming majority of Armenians voted for secession from the crumbling Soviet Union.

"Serzh Sarkisian and his entourage don't give a damn about public opinion, about the parliament," charged the HAK's Levon Zurabian. "They don't consider themselves accountable to the public and are cutting some deals behind the people's back."

Zurabian stressed that this criticism is "equally applicable" to the Sarkisian government's nearly four-year negotiations with the European

Continued on page 4

Ombudsman's Office Slams Armenian Judiciary Over Unfair Trials, Corruption

By Siranuysh Gevorgyan
ArmeniaNow.com

The Ombudsman's Office has issued a special report on the right to fair trial, in which it published a number of disturbing facts about corruption in the judicial system, its scale and fairness of verdicts.

The report, which was published on the eve of December 10, marked internationally as Human Rights Day, summarizes 120 anonymous interviews with professionals, including judges, prosecutors, lawyers, legal experts. All decisions made by the Council of Justice in 2006-2013 have been examined. Also studied have been appeals made to the Court of Cassation and decisions on them (2007-2013), the appeals returned by the Court of Cassation, about 35 cases provided by lawyers.

The report was presented by the

ombudsman's deputy Genya Petrosyan, who said that the Court of Cassation and the Council of Justice apply double standards in making verdicts and sometimes it is accompanied with violations of the requirements of law. Petrosyan expressed hope that the report will have a preventive role for the Court of Cassation and the Council of Justice.

"If the Court of Cassation were a credible body, then every citizen would not put himself in the position of a judge in high-profile cases like [actor] Vardan Petrosyan's car crash, killing of Avetik Budaghyan [near the house of Syunik's ex-governor], the murder of [military doctor] Vahe Avetyan at the Harsnakar restaurant, but would wait till a fair verdict of the court," writes Ombudsman Karen Andreasyan in the report, making references to a

Continued on page 4

USAID/Armenia Presents Assistance Strategy 2013-2018

YEREVAN -- USAID presented its 2013-2018 assistance strategy for Armenia at a public event in Yerevan on December 11. Dr. Karen Hilliard, Director of USAID/Armenia, introduced the main strategic directions of bilateral cooperation in the areas of economic growth, governance, health care and social reform. Senior officials of the Armenian government, representatives of local and international donor organizations, the private sector and civil society attended the event.

Dr. Hilliard noted that the strategy was the result of extensive consultations with key stakeholders and assessment of the country's major economic, democratic and social transition issues. "USAID has rigorously examined the potential for change and identified areas where counterparts believe the U.S. Government could most usefully intervene. The Mission views the strategy as an opportunity to develop local capacity by engaging with the Armenian government, civil

society and the private sector more directly. USAID will also intensify the use of public private partnerships that have the potential to outlive our presence and that can constructively engage the Diaspora," the head of USAID/Armenia said.

Over the coming five years, USAID programs in the area of economic growth will work to promote equal opportunities for the citizens of Armenia, support competitive industries that can create jobs, increase the enterprises' access to markets and resources, and improve the business environment for innovation and investments. USAID will work with the

Continued on page 4

The European Commission to Help Armenia Strengthen Nuclear Security

YEREVAN -- The Armenian government has approved today the signing of an agreement with the European Commission whereby the latter will provide Armenia with up to 1 million euros to strengthen the nuclear and radiation safety of the Armenian nuclear power plant.

Economy minister Vahram Avanesyan said the support will be shown to Armenian government agencies ensuring nuclear safety. The program aims to strengthen the technical support and radiation security.

This cooperation is dictated by the need to license new nuclear safety devices being installed in Armenia to control the operation of the reactor. Assistance will also be shown for the final closure of the plant.

According to experts, the plant can operate until 2016, however, the EU insists on shutting it down. On April 19, 2012 the government decided to extend the service life of the Armenian nuclear power plant up to 2026.

The program will be implemented within 96 months.

Armenia Unveils Smartphone and Tablet

YEREVAN — Armenia will launch its own tablet computer and smartphone next year, the government press service said Friday, on the heels of the launch of Russia's first smartphone earlier this week.

Prototypes of the devices were presented at a Friday meeting of the country's Industrial Council, chaired by Armenian Prime Minister Tigran Sarkisian.

Armenian-American joint venture — Technology and Science Dynamics Inc/Armtab Technologies — would start producing the Armtab tablet and Armphone mobile in early 2014. The price for Armtab will range from \$ 200-250 with one year warranty service.

The company's director, Vahan

Shakarian, said it had already developed test models of the tablet — running on an Android platform with 3G and Wi-Fi capability with screen sizes of 7.85, 9, 9.7 and 10.1 inches — as well as a sample of the smartphone.

Shakarian informed that the software design and technical support is provided by Armenia, with assembly in the United States and Hong Kong.

Polish Firm 'Modernizing Armenian Tanks'

YEREVAN (RFE) -- A Polish defense company is thoroughly modernizing dozens of Armenian battle tanks as part of growing military-technical cooperation between Armenia and NATO member Poland, military sources in Yerevan confirmed on Wednesday.

The Russian news agency Regnum was the first to report on the deal in May. Citing unnamed Armenian Defense Ministry officials, it said that the Russian-made T-72 tanks will have stronger dynamic armor and be equipped with more powerful engines, new machine guns, surveillance cameras and state-of-the-art communication systems. It said these upgrades will make them analogous to the more advanced T-90 tanks currently manufactured by Russia.

The Moscow-based Center for the Analysis of World Arms Trade (TsAMTO) gave more details of the reported modernization in a report released late last week. TsAMTO said that the Polish Defense Holding, Poland's leading arms manufacturer, is due to upgrade 84 Armenian tanks by the end of 2015 in accordance with a \$100 million contract signed with the

Armenian Defense Ministry last year. According to it, 24 of those tanks are to be modernized in 2013.

Military sources in Yerevan essentially confirmed this information. They told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am) that the Armenian military will receive the first batch of upgraded tanks before the end of the year.

The Defense Ministry refused to confirm or refute the reports. Its spokesman, Artsrun Hovannisian, said only that modernization of military hardware is a top priority for the Armenian army command.

The Regnum report in May came shortly before it emerged that Russia has started delivering \$1 billion worth of offensive weapons, including 94 T-

Letter to the Editor: Armenian Americans Must Mobilize Against Joseph S. Berman's Superior Court Nomination

December 6, 2013

Massachusetts Governor Deval Patrick has blundered in nominating Joseph S. Berman to be a Superior Court judge. Mr. Berman is a long-time member of the Anti-Defamation League (ADL) and has been a National Commissioner of that organization since 2006.

The ADL has, of course, worked directly with Turkey to defeat Congressional resolutions on the Armenian genocide and still refuses to unambiguously acknowledge that genocide. The ADL qualifies, therefore, as an anti-human rights organization.

Before and during the height of Armenian Americans' battle against the genocide denials of the ADL in 2007, National Commissioner Berman apparently never issued a public statement disagreeing with national ADL policies towards Armenians.

Moreover, there's no evidence that he modified the national ADL's policies, which remain unchanged.

As a National Commissioner, Mr. Berman must bear responsibility for the ADL's anti-Armenian stance, even if he claims otherwise. It's unclear if he understands the human rights issues that judges must deal with.

However, powerful forces, including Boston media, are supporting Mr. Berman and misleading the public

about Armenian issues.

Fortunately, the Governor's Council — eight elected officials who must confirm judicial nominations — is leaning against Mr. Berman's nomination. Among its reasons is his ADL record.

Armenian Americans should write to Governor Deval Patrick and ask him to withdraw Mr. Berman's nomination (see <http://www.mass.gov/governor/contact-us.html>).

They should also ask the Governor's Councilors to vote against Mr. Berman (see <http://www.mass.gov/portal/government-taxes/branches-agencies/executive/govs-council.html>).

In 2007-2008, Armenian Americans mobilized against the ADL. As a result, over a dozen Massachusetts cities, as well as the Massachusetts Municipal Association, severed ties with the ADL's so-called No Place for Hate program. This made international headlines.

With the 100th anniversary of the Armenian Genocide approaching, and the ADL still lobbying against our genocide resolution, Armenian Americans must now mobilize against Mr. Berman's nomination.

Sincerely,
David Boyajian
Belmont, MA

Artsakh Celebrates State Independence Referendum and Constitution Day

STEPANAKERT -- On December 10 Nagorno-Karabakh Republic (NKR) President Bako Sahakyan sent a congratulatory address in connection with the Day of NKR State Independence Referendum and Constitution. In the address disseminated by his press office, the Karabakh leader states:

"Dear Compatriots,

On behalf of the Artsakh authorities and personally myself I cordially congratulate you on the Day of the NKR State Independence Referendum and Constitution, a holiday, which has a unique place in the life of our nation

December 10 is significant for the Artsakh people due to important state events, which have been serving as a basis and guideline for our further development. In 1991 Artsakh chose once and for all the path of building an independent democratic state and 15

years later reconfirmed and fixed that historic decision with its firm affirmative for the basic state law — the Constitution.

Being committed to democratic norms and principles requirements, guided by universal principles and values, the core of which is the human being with his rights and freedom, we passed a complicated and difficult way and registered tangible success.

However, we still have much to do in this direction. Supremacy and equal protection of law must become a way of life for our society, a mandatory condition in everybody's work and daily life. Only in this way can we build a powerful and developed country.

Dear Artsakh people,

I congratulate all of us on this double holiday and wish peace, robust health and all the best."

90 tanks, to Azerbaijan in line with commercial contracts signed in 2011.

The closely integrated armed forces of Armenia and Nagorno-Karabakh are not known to have T-90s in their arsenal. The vast majority of several hundred tanks possessed by them are T-72 models originally manufactured in the Soviet Union in the early 1970s.

Armenian military experts regard the modernized Polish versions of T-72 as an efficient alternative to T-90s. "With less expenditure, we are making our tanks as potent as the ones which may be possessed by Azerbaijan," said Vagharshak Harutiunian, a former de-

fense minister.

Ever since the Soviet collapse Russia has been the number one source of weapons and ammunition supplied to Armenia, a fact reflecting their close military ties. They have enabled Yerevan to obtain Russian arms at knockdown prices or even free of charge.

In recent years, Armenia has also embarked on military-technical cooperation with several NATO member states and Poland in particular. The Armenian government announced in July plans to sign a relevant agreement with the Polish side. The two countries set up a defense joint venture in March.

Ragip Zarakolu: I Cannot Go Against My Conscience

YEREVAN -- The Turkish translation of Verzhine Svazlian's book "Armenian Genocide: Testimonies of Eye-Witness Survivors" has been published by the "Begle" publishing house headed by Ragip Zarakolu. The Turkish publisher was in Yerevan today to participate in the presentation of the book.

The Armenian and English publications of the book had been released earlier. The book includes at least 700 testimonies of eye-witness survivors and historic songs.

Starting from 1955 Verzhine Svazlian has been writing down, recording and publishing the testimonies of genocide survivors from Armenia and Diaspora exiled from more than 150 settlements of historic Armenia. She has dedicated 55 years to save the tragic and heroic excerpts in the history of the Armenian people.

Zarakolu was the first to decide to break the wall of denial in Turkey. He founded his own Begle publishing house in Istanbul in 1976, where he published a number of books on the harassment against national minorities in Turkey, as well as the Armenian Genocide.

Zarakolu has often been persecuted in Turkey for his activity, but it has not prevented him from publishing Verzhine Svazlian's book. Asked whether he's not afraid to return to

Ragip Zarakolu, Verzhine Svazlian and Sarkis Hatsbanian

Turkey, the publisher said: "I cannot go against my conscience. At the same time I don't think the Turkish authorities will launch a criminal case against me this time. Experience has shown that these attempts never succeed."

"Verzhine Svazlian's name is known to many in Turkey as a 'pedestal of irrefutable truth.' This book could become the statue standing on that pedestal. In Turkey the ice is starting to melt and the number of people seeking for truth is increasing," Ragip Zarakolu said.

Zarakolu stated that despite the positive changes towards the Armenian issue in the Turkish society, the Turkish state machine does not cease to use its leverages to continue the policy of denialism. Even the universities and academies are used to serve this goal. Notwithstanding, the Turkish intellectual underscored that it's Turkish denialism that constantly keeps Armenian issue in country's agenda.

Armenia-Turkey Border as Depicted on American and European Maps of 1922-1925

YEREVAN -- The Armenian Genocide Museum-Institute (AGMI) collection has been enriched by new cartographic materials issued in the first half of the 1920s stated AGMI Press Service.

The American, British and German cartographic materials are of utmost interest because they include the borders of the already declared Republic of Turkey. Based on those maps the Eastern border of the Turkey coincided with the one defined in the Arbitrary Decision of US President Woodrow Wilson (1856-1924).

These cartographic materials are the best evidence that even after the sovietization of the Republic of Armenia and the declaration of the Republic of Turkey, the borderline between Armenia and Turkey was the one defined by the American President in November 1920, which was not amended or

voided by any international agreement thereafter.

Armenian Genocide Museum to Introduce New Features in 2015

YEREVAN -- The Armenian Genocide Museum is currently closed because of the reconstruction and it will introduce new exhibition to the visitors by April 24, 2015. The Deputy Director of the Armenian Genocide Museum-Institute adjunct to the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia Suren Manukyan stated this at the course of the press conference held on December 9. According to Manukyan the territory of the museum will be enlarged 2.5 times due to the reconstruction. The first temporary exhibition after the reconstruction will be held in 2014 on the occasion of the 100th anniversary of the World War I. Among other things the Deputy Director of the Armenian Genocide Museum-Institute adjunct to the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia Suren Manukyan underscored: "The main exhibition of the museum will be reopened on April 24, 2015 with new content and technical maintenance."

The Armenian Genocide Museum opened its doors in 1995, concurrently commemorating the eightieth anniversary of the Genocide. The Museum structure, planned by architects S. Kalashian, A. Tarkhanyan and sculptor F. Araqelyan, has a unique design.

During the decennial activity the Museum received many visitors including schoolchildren, college students and an unprecedented number of

tourists both local and abroad.

The museum provides guided tours in Armenian, Russian, English, French and German.

The Republic of Armenia has made visiting the Armenian Genocide Museum part of the official State protocol and many foreign official delegations have already visited the Museum. These delegations have included, Pope John Paul II, President of the Russian Federation V. Putin, President of the Republic of France J. Shirak, and other well-known social and political figures.

The impressive two-story building is built directly into the side of a hill so as not to detract from the imposing presence of the Genocide Monument nearby. The roof of the Museum is flat and covered with concrete tiles. It overlooks the scenic Ararat Valley and majestic Mount Ararat.

The first floor of the Museum is subterranean and houses the administrative, engineering and technical maintenance offices as well as Komitas Hall, which seats 170 people.

The Genocide Monument is designed to memorialize the innocent victims of the first Genocide of the 20th century. The Genocide Museum's mission statement is rooted in the fact that understanding the Armenian Genocide is an important step in preventing similar future tragedies, in keeping with the notion that those who forget the past are condemned to repeat it.

A Christmas Appeal to Support Syrian Armenians

The Syrian Armenian Relief Fund Executive Committee wishes the greater community of the Western United States a Merry Christmas and a Happy New Year, with one wish: To collectively open up our hearts and lighten up our Christmas by helping the Armenians struggling to survive day-by-day, facing dangers and an uncertain future in Syria.

Please mail your checks to the following address: Syrian Armenian Relief Fund, P.O. Box 1948, Glendale, CA 91209-1948.

The following churches, charities and organizations came together to form the Syrian Armenian Relief Fund in

August 2012: Armenian Catholic Eparchy in North America; Armenian Evangelical Union of North America; Western Diocese of the Armenian Church; Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America; Armenian General Benevolent Union; Armenian Missionary Association of America; Armenian Relief Society of Western U.S.A.; Armenian Democratic Liberal Party; Armenian Revolutionary Federation-Western U.S.A.; and Social Democrat Hunchakian Party-Western U.S.A. The web site address follows: www.SyrianArmenianReliefFund.org.

COLLECTIVELY
LET'S OPEN UP
OUR HEARTS AND
LIGHTEN UP OUR
CHRISTMAS BY
HELPING THE
ARMENIANS
STRUGGLING TO
SURVIVE DAY BY
DAY, FACING
DANGERS AND
AN UNCERTAIN
FUTURE IN SYRIA

Donate
to the Syrian
Armenian
Relief Fund

Dikranagerd-Armenian Dialect Dictionary Released

TEANECK, N.J. – After years of compilation, a new dictionary of words and expressions from the Dikranagerd-Armenian dialect is now available. Titled, “Inch g’usis”: A Dikranagerdtsi Vernacular Handbook,” the term “Inch g’usis” literally means “What do you say?” in the dialect of Dikranagerd.

Authored by Charles Kasbarian, “Inch g’usis”: A Dikranagerdtsi Vernacular Handbook showcases the earthy and humorous dialect of Dikranagerd, presented in English transliteration. Kasbarian is also known as “C.K. Garabed,” the columnist behind “Uncle Garabed’s Notebook,” which has appeared in The Armenian Weekly for almost 25 years.

No one knows how many Armenian Genocide survivors were integrated into Turkish society, nor how many native Armenians may remain, though hidden away. In either case, there are few, if any Armenians in the Diarbekr region of Western Armenia (present-day Turkey) who still speak the native dialect. As a result, it is likely that the dialect of Dikranagerd will become extinct in our lifetime. Aside from this obvious fact, Kasbarian explained his reasoning for creating “Inch g’usis”: “The Dikranagerd dialect is my native language. In my childhood, while trying to converse with non-Dikranagerdtsi Armenians, I would get laughed at for what they perceived to be a queer way of speaking. But in my maturity, I realized that there was a lot to be said for dialects – the one of Dikranagerd in particular.”

As such, Kasbarian took on the task of trying, in some small way, to document elements of the Dikranagerd dialect for posterity. And so, he began to note Dikranagerdtsi words and phrases, which grew into the present collection. “And far from being laughed at,” Kasbarian continued, “linguistic

scholars have consulted me on the virtues of the dialect which they feel is worthy of preservation.”

To make the work widely accessible, Kasbarian decided to put the handbook online. The work can be freely accessed on Kasbarian’s Armeniapedia page.

Included are words and terms “A” through “Z”, a section on Dikranagerdtsi nicknames, and an Armenian alphabet mnemonic. Arranged alphabetically and containing a pronunciation key, the handbook offers many colorful phrases, interjections and exclamations such “Kher eghnah” (“May it be useful or good,” often said when somebody sneezes); “Leghin badri” (“May his gall bladder burst,” meaning “May he drop dead.”); “Jivit godreh, doun nusdi” (“Break your leg, stay at home,” meaning “Stop gadding about.”); and “Kna kni” (“Go to sleep,” meaning “Get out of here.”). Parents of young children are cautioned that there are many ribald entries.

Kasbarian grew up, during the Great Depression, in Union City, New Jersey - which was once heavily populated by Dikranagerdtsi Armenians. Over the years, he has presented folk tales and skits in the Dikranagerdtsi dialect at cultural evenings held in the New Jersey area. Also in progress on his Armeniapedia page are his The Dikranagerd Mystique Armenian Cookbook; a number of articles about growing up Dikranagerdtsi; Oyin Mi Tavli, a one-act play in the Dikranagerd dialect; and The Dictionary of Armenian Surnames.

Says Kasbarian of “Inch g’usis?”, “like everything else, there are bound to be missing words and phrases and even mistakes, in which case readers should feel free to bring them to the attention of the author.”

Kasbarian can be reached at ckgarabed@aol.com

Ombudsman’s Office Slams Armenian Judiciary

Continued from page 1

number of other high-profile cases as well and suggesting that if the court acted fairly people “would not have sought justice in the streets”.

The authors of the report point out the “judicial bribery rate”, which, according to them, is determined as 10 percent of the cost of the lawsuit. They refer to the 2013 Global Corruption Barometer survey results, showing that 69 percent of respondents considered the judicial system as corrupt or extremely corrupt, while 18 percent of respondents reported facts of giving bribes to courts.

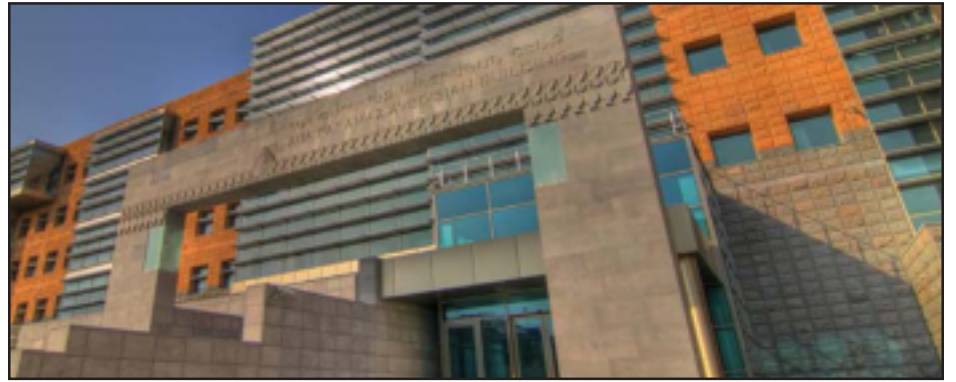
As a result of its surveys the Ombudsman’s Office revealed several corruption mechanisms in the judicial system, the amounts of money used as bribes and ways of bribing. Thus, according to the report, a bribe can be given to the judge of the first instance court, who assumes responsibility only for the verdict to be issued by him or her. In the second case the judge demands a higher amount of money to guarantee that his or her verdict will not be overturned by the higher court. In the third case the person involved in the case gets

into contact with someone from the Court of Cassation. In that case the trial from the very beginning is supervised by a Court of Cassation member. In the fourth case a party that fails to get a result in two court instances comes to agreement with the Court of Cassation and achieves the cassation and change of the judicial act. In other words, no money is paid to the court of the first instance, and the appeals court and the matter is “settled” only at the Court of Cassation.

The report of the Ombudsman’s Office also addresses pressures applied against judges. “Our numerous surveys indicate that a criminal, but very functional system of pressurizing and subjugating judges has been formed at the Court of Cassation. A so-called institution of “zonal judges” of the Court of Cassation has been formed. According to this system, individual judges of the Court of Cassation have judges under their control and these [lower court] judges are supposed to coordinate with them relevant court cases,” the report reads.

A Judicial Department official on Tuesday dismissed the report by the Ombudsman’s Office as a publicity stunt.

AUA Launches Summer 2014 Program

YEREVAN -- The American University of Armenia (AUA) has announced the AUA Summer 2014 Program.

Comprised of three weeks at Armenia’s very own university offering a global education, AUA Summer 2014 is an opportunity to get acquainted with the legacy and culture of the Armenian people in an American-accredited institution, while at the same time getting in touch with modern-day Armenia.

Lectures and presentations on Armenian Heritage & Culture, Armenian Music, and Armenian Art & Architecture will be interspersed with excursions to concerts or theater, his-

torical sites in Armenia, as well as visits to museums and galleries.

The AUA Summer 2014 Program is open both to current students and also to individuals generally interested in the topic areas covered by the courses. Because of AUA’s American accreditation, the courses will carry units which may be transferable to your home university according to their guidelines.

AUA Summer 2014 will take place from June 9 to 27, 2014. The deadline for applying is January 15, 2014.

For more information, visit summer2014.aua.am or e-mail summer2014@aua.am.

Armenian Government Criticized

Continued from page 1

Union over a wide-ranging Association Agreement. Those talks were essentially completed in July. Sarkisian subsequently abandoned that agreement, however, announcing in early September his decision to make Armenia part of the Russian-led bloc.

Sarkisian defended last week the lack of publicity in the accession talks with mainly Russian officials. He said his government will provide detailed explanations when the National Assembly debates a long list of legislative changes needed for joining the union.

Eduard Sharmazanov, the spokesman for the ruling Republican Party of Armenia (HHK), echoed this argument, saying that the Armenian parliament will publicly debate the matter next year. “Armenia’s decision to join the customs union was not made secretly,” he said.

Zurabian insisted, however, that

the authorities have failed to substantiate that decision or clarify membership terms sought by them. “Democratic leaders may hold secret negotiations but their main directions never come as a surprise to the people,” he said.

Postanjanian went further, accusing Sarkisian of “serving foreigners” at the expense of his nation. “We must start by ousting these illegitimate authorities from power and punishing them,” she said.

Zharangutyun, whose U.S.-born leader Raffi Hovannisian was Sarkisian’s main challenger in the February 2013 presidential election, has explicitly condemned the president’s U-turn. The HAK has taken a more cautious stance, decrying only the lack of transparency in Armenian foreign policy making. But the two opposition parties agree that Sarkisian has no mandate to make such strategic choices.

USAID/Armenia Presents Assistance Strategy

Continued from page 1

Government to improve the management of strategic resources such as energy and water. Assistance will also focus on effective policies, increased regional integration, and professional workforce to drive future growth.

In the area of governance and public administration, USAID will work with the Government of Armenia to help the country develop a more participatory, transparent and accountable system of governance as well as better address the needs and expectations of the citizenry. USAID will also collaborate with

civil society organizations to improve their advocacy skills and increase citizen participation in policy development and oversight.

In the area of health and social reform, USAID will work with the Government of Armenia, civil society, and other stakeholders to build lasting partnerships, improve maternal, child and reproductive health, combat child malnutrition, and reduce the spread of tuberculosis. USAID will also continue its support for the country’s pension reform and will increase its collaboration in the area of child welfare reform and social integration of people with disabilities.

ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍԱՐ ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՇԵՆՔԸ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԱԾ Է ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ ՏԵՕՔՄԵՃԵԱՆԻՆ ԱՆՈՒՆՈՎ

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ
(«Քալիֆորնիա Քուրիեր» թերթի հրատարակիչ եւ խմբագիրը)

Երկու նշանավոր ամերիկահայեր վերջերս արժանացած են բացառիկ պարգևներու՝ հպարտութեան զգացում պարգևելով հայութեան իրենց իրագործումներուն համար:

Յուլիան Միացեալ Նահանգներու ռազմածովային ուժերը յայտարարած էին, որ նոր ռազմանաւերէն մէկը պիտի կրէ Միացեալ Նահանգներու Դաշնակցային կառավարութեան ամենաբարձրատիճան ամերիկահայ պաշտօնեայ Փոլ Իգնատիուսի (Իգնատիուս) անունը: Ան ութ տարի շարունակ ծառայած է ծոն Քենետիկ եւ Լինտըն Պ. ծոնարնի նախագահական վարչակազմին՝ իբրեւ Միացեալ Նահանգներու բանակի նախարարի օգնական, բանակի նախարարի տեղակալ, պաշտպանութեան նախարարի օգնական եւ, վերջապէս, 1967 թուականին՝ Միացեալ Նահանգներու ռազմածովային ուժերու նախարար:

Անցեալ շաբաթ Քալիֆորնիոյ Լոնկ Պիչ քաղաքին մէջ Գերագոյն դատարանի նոր շէնք մը անուանակոչուեցաւ նահանգապետ ճորճ Տէօքմենեանին անունով: 339 միլիոն տոլար արժող դատական համալիրին անուանակոչման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ նոյեմբեր 21-ին:

Նահանգապետ Տէօքմենեան 28 տարի շարունակ պատուով ծառայած է Քալիֆորնիոյ նահանգին: 1982 թուականին իբրեւ նահանգապետ իր առաջին ընտրութեան աննշան առաւելութեամբ յաղթելէ ետք, ան համոզիչ յաղթանակով վերընտրուեցաւ 1986 թուականին: Նախապէս ան չորս տարի աշխատած էր իբրեւ գլխավոր դատախազ (1979-83 թթ.), տասներկու տարի՝ նահանգային ծերակուտական (1967-1979 թթ.) եւ Ծերակուտի մեծամասնութեան առաջնորդ (1969 թ.) եւ չորս տարի՝ նահանգի օրէնսդիր մարմնի պատգամաւոր (1963-67 թթ.): 1988 թուականին, այն ժամանակ փոխնախագահ եւ նախագահութեան թեկնածու ճորճ Պուշ աւագը նահանգապետ Տէօքմենեանին նկատի ունեցած էր իբրեւ փոխնախագահի հնարաւոր թեկնածու: Սակայն Տէօքմենեան ինդրած էր իր անունը հանել քննարկումէն, որպէսզի Քալիֆորնիան չձգէ դեմոկրատ փոխնահանգապետին մը ձեռքը: Եթէ Տէօքմենեանը չհրաժարէր եւ դառնար Հանրապետական կուսակցութեան փոխնախագահի թեկնածուն, ան այդ տարի կրնար ընտրուիլ փոխնախագահ,

նախագահ Պուշի հետ միասին: Հետագային ան կրնար առաջադրուիլ նախագահի պաշտօնին եւ դառնալ Միացեալ Նահանգներու առաջին հայ նախագահը:

Նահանգապետը մեծարելու համար աւելի քան 500 պետական պաշտօնեաներ, նախկին գործընկերներ, բարեկամներ, ընտանիքի անդամներ եւ հիւրեր կը մասնակցէին դատարանի շէնքի անուանակոչման արարողութեան: Շնորհաւորական ուղերձներով հանդէս եկան Քալիֆորնիոյ Գերագոյն դատարանի, Լոս Անճելըսի շրջանային Գերագոյն դատարանի, Միացեալ Նահանգներու Քոնկրեսի, Նահանգային օրէնսդիր պալատի, Լոս Անճելըսի շրջանային խորհուրդի անդամները, Լոնկ Պիչի քաղաքապետը եւ Լոնկ Պիչի իրաւաբաններու ընկերակցութիւնը:

Աւելի քան 50.000 քառակուսի մետր մակերես ունեցող Տէօքմենեանի անուան դատարանի շէնքը կը ներառէ 31 դատական դահլիճ, վարչական տարածքներ, կալանքի տակ պահելու տարածքներ, շրջանի արդարադատութեան մարմիններու գրասենեակներ եւ համատեղելի առեւտրական տարածքներ: Շէնքը աչքի կը զարնէ անվտանգութեան եւ բնապահպանական վերջին նորամուծութիւններով ապահովուած գործնական հանրային տարածքներ:

րով՝ գործարարութեան արդիւնաւէտ վարման եւ ողջ շէնքին մէջ մարդոց տեղաշարժման համար:

Բանախօսները յաջորդաբար ընդգծեցին նահանգապետ Տէօքմենեանին կայուն ընտանեկան արժէքներն ու անոր հայկական ժառանգութիւնը: Քալիֆորնիոյ գերագոյն դատարանի դատաւոր Մարուին Պաքսթըրը (Պաղտասարեան), որ աշխատած էր նահանգապետ Տէօքմենեանին մօտ իբրեւ նշանակումներու քարտուղար, իր ելոյթին մէջ նշեց, որ նահանգապետը «1955 թուականին Նիւ Եորքէն տեղափոխուած է Քալիֆորնիա՝ զինուած ըլլալով միայն իր իրաւաբանական կրթութեամբ եւ ամերիկահայ ներգաղթեալ ծնողներու ներարկած բարձր սկզբունքներով... Ան եղած է ակաւաւոր օրէնսդիր, գլխավոր դատախազ եւ նահանգապետ: Արժանացած է մեր յարգանքին ու պահպանած է զայն աւելի քան քառորդ դար ամենաբարձր մակարդակներու վրայ գերազանց հանրային ծառայութեան միջոցով»:

Նահանգապետ Տէօքմենեան
Շաբ.ը էջ 18

ՊՈՒՐԾ ՀԱՍՈՒՏԵՆ ՍԿԱՍԾ ԿԵԱՆՔ՝ «ՎԱՐԴԱՆԻՆ ԱՆՑԵԱԼԸ...»

ՀՐԱՅՐ ՃէՊէճեան

«Ես տակաւին կ'ապրիմ իմ անցեալիս հետ, բայց ասիկա չի նշանակեր, թէ այսօր տխուր եմ»:

Հետաքրքրական է մարդ անհատին կեանքը, ունի սկիզբ, բայց նաեւ՝ վերջ: Բայց այս երկու միաւորները զիրար կամրջող ապրուած իրականութիւնն է, որ եթէ մէկ կողմէ կը լեցնէ, բայց նաեւ կ'արժեւորէ եւ իմաստ կու տայ իւրաքանչիւրին՝ ինքն իր պարունակին մէջ: Իւրաքանչիւրը կը լեցնէ իր պարունակը՝ իր տեսադաշտէն, բայց նաեւ փորձառութեանն ու տիրող տրամադրուածութեանն...: Այս ընթացքին անպայմանօրէն կը փորձուի դառնալ ետեւ եւ անցեալին նայիլ...: Մերթ անձկութեամբ, թերեւս նաեւ ցաւով եւ վիշտով, բայց կը բերես այդ բոլորը դարձեալ այսօրուան՝ փորձելով զայն տանիլ վաղուան, ապագային:

Վարդան Թաշճեանին համար այս անցեալի պարունակը լեցուն է...:

Այսօր Վարդան խօսիլ կու տայ իր մասին՝ որպէս կիպրահայ վաստակ շահած գեղանկարիչի, եւ որուն գեղարուեստական աշխատանքները անցած էին աշխարհագրական սահմաններն ու ցամաքամասեր եւ տարածուած քիչ մը ամէն տեղ...: Բայց եւ այնպէս Վարդան նաեւ եղած է մանկավարժ եւ դաստիարակ, երկար տարիներով նուիրուած ուսուցչական ու տնօրէնութեան պաշտօնին Լիբանանէն սկսած, բայց մասնաւորապէս Կիպրոսի Մելգոնեան եւ Նարեկ ազգային վարժարաններուն մէջ:

Վարդան Թաշճեան կը սիրէ բանալ անցեալի պարունակը, քանի որ կը հաւատայ, թէ կ'ապրի «իր անցեալին հետ», բայց երբեք ներկան տիրեցնելով...»:

Իսկ Վարդանին անցեալը կը սկսի Պուրճ Համուտէն...:

Ծնած է Նոր Մարաշի հայաբնակ թաղամասը: Ընտանեկան պայմանները՝ համեստ, բարեկեցիկ եւ երեւի նիւթական «քաշքշուող» իրավիճակներով...: Բայց ինչպէ՞ս պատկերացնել աւելի տարբեր, երբ հայրը՝ Դաւիթ, պատկանած է՝ Մանկութիւն Չունեցողներ Երեխաներու փաղանգին եւ Անդրանիկ Ծառուկեանին հետ ապրած է Հալէպի որբանոցային կեանքը՝ ինքն ալ ըմպելով հայ պատանիին «ուրախ-տխուր» օրերու բաժակէն...: Բայց կայ նաեւ աւելին...: Դաւիթ անցած է մէկ որբանոցէն միւսը՝ Հալէպ, Պէյրութ եւ Երուսաղէմ, մինչեւ որ գտած է իր հարազատ

ծնողքը եւ միացած անոնց՝ վերակազմելու հայկական տոհմիկ երդիքը Պուրճ Համուտի Նոր Մարաշի թաղամասին մէջ...:

Վարդան ծնած ու ապրած է այդ երդիքին տակ...: Հայր, մայր, մեծ ծնողք եւ տակաւին երեք եղբայր եւ քոյր...: Ութ հոգի՝ բոլորը մէկ յարկի տակ...: Թէեւ անձուկ եղած են նիւթական պայմանները, բայց տունը եղած է ջերմ՝ սիրոյ եւ ուրախութեան մթնոլորտով ողողուն: Ասիկա հայկական «իրական» կեանքն է, գոր ապրած է հայը Յեղասպանութեան արհաւիրքէն ետք, հայը սորված է երջանկութեան եւ սիրոյ կեանքը կերտել «մահուան շուքի» փորձառութենէն ետք...:

Վարդան նախկին թուրքերէն ստացած է Քառասուն Մանուկ վարժարանին մէջ: Այստեղէն սկսած է մէկ-մէկ կազմուիլ «անցեալէն» դէպի «ներկայ» շաղկապուող իր կեանքը: Վարդանի համար Պուրճ Համուտի իւրաքանչիւր օր, անկիւն եւ թաղամաս մէկական յիշատակ են...: «Սինեմա Արաքս»-ը իր օրերուն հայ պատանիին ժամանցի լաւագոյն վայրն էր, բայց նաեւ նոյն այդ բեմահարթակին վրայ Վարդան սկսաւ թատերական կեանքի իր առաջին փորձերուն՝ հետագային իր մէջ աւելի զարգացնելու համար նաեւ մշակութային այդ մարզը...: Պուրճ Համուտի մեծ ու պզտիկ բաղնիքները...: Հայկական սովորութիւններու համաձայն, շաբաթական դրութեամբ բաղնիք երթալու եւ լողալու կենցաղը...: Վարդան կը զգար, թէ այդ կանաչ քարի ուժգնութեամբ մեծ օճառները ո՛չ միայն զինք ֆիզիքապէս պիտի մաքրէին, այլ նաեւ պատրաստէին զինք հոգեպէս՝ վաղուան կեանքին...:

«Պէյրութ գետը՝ Նահրի երկայնքին, մեր շարածնիւթեան տեղն էր,՝ կ'ըսէ Վարդան: «Գորտ կը բռնէինք գետին մէջէն», կը շարունակէ եւ կը չի շէ նաեւ, թէ ինչքան համեղ կ'ըլլայ այդ գորտին միսը:

Վարդան կ'ապրէր նաեւ Պուրճ Համուտի այդ օրերու «հերոսներուն հետ», որոնք իրենց մասին խօսեցնել կու տային: «Պոքսէր Արամ»-ը եւ «Էսքեր Միսաք»-ը, տակաւին ուրիշներ, որոնցմէ՝ «Եթէ քիչ մը կը վախնայինք», կ'ըսէ Վարդան, «բայց նաեւ կը խօսէինք անոնց սիրագործութիւններուն մասին: Մեր պատանեկան երեւակայութեան մէջ անոնք անհասանելի մարդիկ էին»:

Վարդան այսօր՝ նստած պատշաճ
Շաբ.ը էջ 19

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՄԱՋԱՊՈՒՐԾ...

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Հայ Ամերիկեան Տարեցների Միութեան անդամներից է պրն. Սաքոն: Նա միութիւն է յաճախում, երբ առողջ է կամ էլ ճամբորդած չի լինում: Նա յարգալից վերաբերմունք ունի բոլորի նկատմամբ, ասուած է՝ յարգանքը յարգանք է բերում: Նա յառաջացած տարիք ունի, երեւութապէս ուռւսի է նմանում՝ ծաւի աչքերով, ճերմակալած (նախքան դա ոսկեհեր) խիտ մազերով՝ Քորնէլ Ուալտ ոճով յարգարուած, համակրելի դէմքով, միջհասակ եւ լիքը կազմուածքով, նա յամրընթաց քայլուածքով է քայլում, քանի որ սրտի գործողութեան է ենթարկուել, նա զգոյշ է շարժմունքի մէջ, դանդաղ եւ նուազ ձայնով է խօսում, դեղեր է գործածում եւ անդակարգի հետեւում:

Միութեան մուտքից ներս մտնելիս առաջին անգամ ինձ է հանդիպում, ապա՝ մտնում է սրահ, նստում է առաւելաբար սրահի աջակողմեան սեղանի շուրջը, սրճում եւ գրոյցի բռնում իր նման միութենականների հետ: Նա խաղի սէր չունի, ոչ նարդի է խաղում, ոչ էլ ուրիշ խաղեր, այդ խաղերը համարում է՝ ժամանակի մեղացում, պարապ վախտի խաղալիք եւ ուղեղի թմրեցում, այսպէս մի երկու ժամ զբաղուած է, ապա՝ կրկին յամր քայլերով մնաք բարով ասելով թողնում եւ հեռանում է:

Նա մի երկու շաբաթով միութիւն էլ էր եկել, այդ առաւօտ երբ իրեն տեսայ, ձայնեցի, մտերմաբար խօսակցութեամբ բռնուեցինք, նա դռան մէջտեղը կանգնած, իսկ ես գրասեղանիս ետեւից հարց տուի:

«Պրն. Սաքոն, երկար ժամանակ կը լինի, որ բացակայում ես միութիւնից, ինչ կայ, ինչ լինի»:

«Տղայիս բնակարանը մի ուրիշ քաղաքումն է, նրա մօտ էի, ի միջի այլոց առողջութիւնս էլ այնքան գովելի չէր, այսօր ինձ աւելի լաւ զգալով միութիւն եմ եկել»:

Պրն. Սաքոն աչքիս երեւում է լուրջ եւ մտածկոտ, նրա դիմագծի վրայ մտահոգութիւն եւ նշմարում, կարծես սրտի խորքում մի թաքցրած բան ունի, ինչպէս պարզ երկնքում թռուխ ամպի ծուխն:

Այդ օրը իրեն ներս հրաւիրեցի եւ աթոռ առաջարկեցի:

«Պրն. Սաքոն, դու թէ դէմքով ես տարբերում մեզանից եւ թէ խօսելու ժամ, դէմքով ուռւսի յարման, իսկ ոճը էլ Հայաստանեան է»:

«Ճիշտ է, դէմքս որոշ չափով ուռւսի է նմանում, սակայն ես ապուպապերով հայ եմ, քան երկու տարի Հայաստանում եմ ապրել, բնական է Հայաստանցու խօսելու ձևը կ'ունենամ»:

«Ինչպէ՞ս է եղել, այստեղ Ամերիկայում ես յայտնուել»:

«Է՛հ, երկար պատմութիւն ունի, երեխաները եւ դժուարութիւնները բերին, Հայաստանի միջավայրը եւ ապրուստի պայմանները պատճառ դարձան: Է՛հ, գլխիս էնքան օլիներ (չար-փորձանք) են եկել, որ կերած կաթն մոռացել եմ: Ինչպէ՞ս կարելի է հայրենիքը դժուարութեան համար թողնել եւ հեռանալ, նմանում է այն մարդուն, որ լքում է ընտանեկան օջախը՝ կնոջ եւ երեխաներին ու ծնողներին: Պրն. Սաքոն, ափսոս չի ծնողները լքել եւ եկել ես մի անհարգատ երկիր, ուր լեզուն եւ սովորութիւնները տարբեր են, բնութիւնը եւ կլիման ոչ նման

հայրենիքին, գիտես որ հայրենիքը ուրիշ բան է, այնտեղ ապահով ես զգում քեզ, կարեւորը նա է, որ նա քոնն է, պապենական երկիրդ է:

Պրն. Սաքոն սկսեց իր ողիսականը պատմել:

«Հայրենիքի սէրով ոգեւորուած եւ այնտեղ ապրելու բուն ցանկութեամբ դիմեցի Թեհրանի հայկական կոնսուլատը (հիւպատոսարան), երկար վազվզելուց, սրան տես ու նրան տես, արժանացայ հայրենդարձութեան, ինչ ուրախութիւն էր տիրում իմ եւ մօրս մօտ: Մօրս միակ քոյրը գտնուում էր Երեւանում, նրա կարօտն էլ էր մագնիսի պէս քաշում իրեն: Մայր եւ որդի Ի՛նչ երազներով էինք տարուած, թէ ինչպէս կը գնանք մեր երկիրը, կ'ամուսնանամ հայաստանցու աղջկայ հետ, երեխաներ կ'ունենամ, նրանք ձրի ուսում կը ստանան, ոչ գործի մտահոգութիւն կ'ունենամ եւ ոչ էլ բնակարանի, երջանիկ կեանքը բազկատարած սպասում է մեզ: Անշուշտ մեր աչքով չէինք տեսել այդ ժամանակների Հայաստանը, անտես հաւատք էինք ընծայել, այն ինչ իմ գաղափարակից ընկերներն ասում եւ քարոզում էին»:

Սաքոնի խօսքից չի շեղի Թուրքի կազմակերպութիւնը, որին ոչ կրօնական խտրականութեամբ մասնակցում եւ աշխատանք էին տանում մարդիկ հետեւելով Սովետական գաղափարախօսութեան:

Այստեղ պրն. Սաքոնի խօսքը ընդհատելով միջամտում եմ:

«Պրն. Սաքոն գիտես որ քարոզչութեան շատ չի լինի հաւատալ, քանի որ քարոզը նմանում է առաւօտուայ ցողին, որը արեւը ծագելուն պէս գոլորշիանում է, կարելի է մարդ քարոզով տարուի՞, կարելի է, սակայն հարկաւոր է խորը մտածել, դատողութիւն անել, ապա վերջնականապէս համոզուել ու կողմնորոշուել ասուածներով»:

«Հայրենիքով էի տարուած, հայրենիք գնալու մտադրութիւնը դրոշմուել էր իմ սրտին ու ուղեղին, լաւ ասողին յարգում էի, իսկ վատ ասողին ասում էի որպէս դաւաճան, իրականութիւնը այն էր՝ ինչ ընդունել էի: Հայրենասիրութիւնը նոր չէր կազմաւորուել իմ մէջ, այլ չորս հարիւր տարիների աւանդն էր պապերիցս հասել ինձ, դարձել էր խմորում, դարձել էր խառնուածք: Իմ պարսիկ գործատէրերս համաձայն էին, որ ես գնամ, նրանց մօտ աշխատում էի որպէս պատասխանատու տեսնիկ մեքանիք, նրանք աշխարհ տեսած մարդիկ էին, իմանում էին սովետի կեանքն ու հասարակական դրուածքը, խիստ պայմանները, աշխարհից կտրուած վիճակը, առաջարկում էին ուճիկի աւելացում եւ աւելի լաւ պայմաններ, որ իրենց մօտից չհեռանամ, սակայն ով էր լսողը, նրանց ասածները ընդունում էի որպէս միտումնաւոր»:

Իրօք պարսիկ գործատէրերը համաձայն էին հայ աշխատաւորների հեռացումի հետ, նրանք համոզուած էին, որ հայերը խելօք, խոնարհ եւ լաւ աշխատաւորներ են, վստահելի եւ ճշմարիտ:

«Ի՞նչ որոշում կայացրիր գործատիրոջ հետ, գործից հրաժարուելով ի՞նչ արեցիր»:

«Անուշադիր նրանց խօսքերին եւ այլոց բամբասանքներին մնացի որոշումիս վրայ անխախտ: 1970 թուի ամռանը ես եւ մայրս հրաժարուելով Իրանական հայա-

տակութիւնից ընդունել էինք Սովետական Միութեան քաղաքացիութիւնը, առերեւոյթ այդպէս էր, բայց սրտով ու հոգով որպէս Հայաստանի քաղաքացի էինք գնում Հայաստանում ապրելու համար: Ինչպէ՞ս էինք ուրախացած եւ ոգեւորուած, երբ Թեհրան-Թաբրիզ-Ջուլֆա գնացքում տեղաւորուեցինք»:

«Դատաւրկ էիք գնում, թէ ապրանքով»:

«Մեր կարիքներին համապատասխան ապրանք էինք տանում հակերի մէջ դասաւորուած՝ հինա, տեսակ-տեսակ զառ կտորներ եւ այլն, նաեւ ուսական ուրբի, մեր արդար վաստակի ունեցուածքը»:

«Գնացքը մինչեւ ո՞ւր տարաւ ձեզ եւ ո՞րտեղ հանգրուանեցիք»:

«Գնացքը մեզ տարաւ մինչեւ Նախիջեւանի կայանը, այնտեղից նա փոխուեց դէպի Հայաստան: Հայաստանի հողի մէջ մտնելով մենք յափշտակուած մեր երկրի բնութեան տեսարաններով գնացքի բացուած պատուհանից կառչած կը դիտէինք, երկինքը ջինջ կապուտակ, արեւաշող օր, լեռնային գոլ օդը բացառիկ թովչանք էր պատճառում, ամէն ինչ գեղեցիկ էր ու կախարդական, հոգեպէս խաղաղուած էինք զգում մեզ պապենական երկիր մտնելով, Արարատ լեռը տեսել էինք պատասխանների վրայ, հիմա իրական Արարատն էր մեր աչքի առջեւը իր անասան քարային զանգուածով՝ ալեզարդ գլուխով: Իջեւանեցինք «Մասիս» երկաթուղային կայանում, մի քանի օր կարանտինայում պահեցին, սրսկումներ կատարեցին, ապա մեզ ճամբայ դրին դէպի Գիւմրի, մեզ տեղաւորեցին յանձնուած բնակարանում, մեր նոր կեանքը սկսուեց Գիւմրիից եւ դարձանք Գիւմրեցի (Լենինականցի):

«Հայրենադարձներիդ համար հեշտ եղա՞ւ մերուել հայաստանեան կեանքի հետ»:

«Արդէն իսկ հայաստանցի էինք ոչ մի կասկած, սակայն հեշտ չէր ստացուում մերուելը, նկատուում էր անհանգստացնող երեւոյթներ, որոնց նկատմամբ անտարբերութեամբ էինք անցնում, հանդուրժողականութեամբ: Աշխատանքի էի անցել էլէկտրօտեխնիկըսկի գործարանում: Ամուսնացել էի հայաստանցի աղջկայ հետ, գաւակներ ունէի՝ երկու տղայ մի աղջիկ, արդէն մայրս հոգին աւանդել եւ թաղուել էր իր փայփայած երկրում: Դրանով հանդերձ որ տարիներ էր, որ ապրում էինք Գիւմրիում, սակայն որոշ բնիկների լեզուի խայթերը գործարանում եւ դրսում իսկապէս մեզ հոգեպէս նեղում էին եւ դժգոհութիւններ առաջացնում մերոնց մօտ, մինչեւ այն աստիճան, որ որոշեցինք արտագաղթել, դիմում նագիր դրկեցինք Երեւան այդ հարցով: Նախքան հաւաքը տնաքանդիչ երկրաշարժից մի քանի ամիսներ առաջ էր, աշխատանքի ընթացքում ինձ կանչեցին, ցոյց տուին սենեակը, ուր պիտի մտնեմ, նախ դուռը թակեցի եւ սպասեցի հրաւէր ձայնին եւ ներս մտայ, սենեակում երեք հոգի էին աթոռներին բազմած, երիտասարդ էին երեւում, դէմքերն նկատուում էր խաղաղ մեղմութիւն, ինձ նկատելով նրանցից մէկը յարգանքով առաջարկեց նստել եւ սկսուեց հարց ու փորցը»:

«Դուք էք ընկեր Սաքոն»:

«Այո՛, ես եմ»:

«Քաղաքացի ընկե՛ր, դիմում էք ուղարկել, որպէսզի երկրից հեռանաք, մենք եկել ենք օվիւրից, կարելի է հակիրճ ասել, թէ ինչ է պատճառը ձեր դիմումի ներկայացման»:

«Մեզ նեղացնում են պարսիկ (մեր հասկացողութեամբ՝ մուսուլման, իսկ այլ մեկնաբանութեամբ՝ ճարպիկ, քաղաքագէտ), ախպար եւ այլն ծաղրական մակդիրներով, չորս հարիւր տարի պարսկաստանում ինչ գոհողութիւններով մեզ հայ ենք պահել, որ պարսիկ չդառնանք, հիմա այստեղ, մեր հայրենիքում, մեզ կոչում են՝ պարսիկ եւ տարբերութիւն դնում»:

«Նրանք աւելի լրջացան եւ յարգանք ցուցաբերելով իմ նկատմամբ նրանց մեծը դիմեց ինձ»:

«Մի երեւի Սաքոն, նրանցից մէկի անունը կարող ես տալ, որ քեզ անհնգատացնում է»:

«Խոսակցում էի անուն տալ, չէի ուզում թշնամութիւն առաջացնել, փորձեցի համոզել, որ իրենք իմ բաժնի կառավարիչի միջոցով այդ ինդիւրը պարզեն, սակայն աւելի պնդեցին, ես էլ ստիպուած այն մարդու անունը տուի, որ աջ ու ձախ նեղացնում էր»:

«Խնդրեմ, Գագոյին կանչէք»:

«Երկար չտեսեց, տեսանք Գագոն իր յաղթանդամ կազմուածքով ու ցցուն փորով առանց դուռը ծեծելու ներս մտաւ»:

«Հա՛, ինչ կայ, ի՞նչ էք կանչել ու նստեց դատարկ աթոռին»:

«Նրանցից մէկը մատը իմ կողմն ուղղելով հարց տուեց նրան»:

«Ճանաչում ես այս ընկերոջ»:

«Նա հեզանքով իմ կողմը նայելով, թէ»:

«Ո՞նց թէ չեմ ճանաչում, նա մեր պարսիկն ու ախպարն է, մեր մօտ է աշխատում»:

Նրա այս խօսքի վրայ նրանցից մէկի վեր կենայն ու բռնեքով նրան հարուածելը մէկ եղաւ բարկացած ասելով»:

«Տօ՛, անասուն, մեր լաւ քաղաքացուն վիրաւորում ես, նրան ծաղրում եւ ցաւ ես պատճառում»:

Նա բողբոջեց, թէ»:

«Այս ախպարի խաթեր համար ինձ ծեծում է՞ք»:

«Նորից մի հարուած կերաւ: Նրանց այս վարմունքն իսկապէս ինձ ապշեցրել էր, այն ինչ նախապաշարուած էի դրականօրէն փոխուեց իմ տպաւորութիւնը, հաւատացի, որ աշխատանք է տարուում հասարակարգի օրինականութիւնը պահելու եւ պաշտպանելու համար»:

«Նրանք Գագոյին գրկեցին աշխատանքից եւ կարգադրեցին՝ այլ տեղերում եւս չկարողանայ աշխատել, այսպիսով դաս լինելու օրինականացներին»:

«Յետոյ ի՞նչ եղաւ, նրանք քո արտագաղթելու մասին ի՞նչ ասացին»:

«Այդ ուղղութեամբ որեւէ խօսք չգնաց նկատելով առաջացած վիճակը: Կորբաչովեան տարիներն էին, Քրեմլինից հրապարակայնութեան եւ լուրջ փոփոխութիւնների կայծեր էին առկայծուում ընդհանուր սովետիս ի լուր, կոմինիստական կարգերի փլուզման ցնցումներ, նոր իրադարձութիւնների բովում ազատութեան շունչն էր տա-

ԹԱՏՐՈՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆ ԵԶԱԿԻ ԾՐԱԳՐԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

«Մեր ձեռքում է ձեռնարկել հայկական հասարակութեան պատկերը՝ ոչ որպես օտարներ որ դիմադրում են ձուլմանը, այլ որպես գիտակից եւ զարգացած անհատներ, որոնք ունեն ստեղծագործ եւ համագործակցող ներդրում՝ մեր հարեւանների հոգեւոր կերտումը»։ Վաչէ Պարտուկյան

Կիրակի, 24 Նոյեմբեր, 2013ը իւրաքանչիւր օր էր Լարք երաժշտական ընկերակցութեան համար: Յետմիջօրէի ժամը 3ին, «Ջիփեր Հոլ» համերգասրահում ընկերակցութիւնը եւ երաժշտանոցը հանդէս էին գալու Կոմիտասին նուիրուած՝ «Անլուելի Զանգակատուն» գրական-երաժշտական ծրագրով, որ կազմակերպուած էր ամերիկեան դպրոցներում հայ երեխաներին աջակցող կազմակերպութեան՝ CASPSի կողմից: Այնուհետեւ, Jonathan Club-ում (Downtown) տեղի պիտի ունենար մեծարման ճաշկերոյթ՝ երեկոյ, ուր պատուոյ շքանշան պիտի յանձնուէր ընկերակցութեան հաւատարմներ, բժիշկներ՝ Նազարէթ եւ Անի Տարազճեաններին, նաեւ պիտի ներկայացուէր «Լարք»ի հակայածաւալ թատրոն-թանգարանի ծրագիրը: Կատարուելու էր դրամահաւաք:

Աւարտուեցին միջոցառումները: Կարելի էր մի քանի նախադասութիւններով ամփոփել եղածը, սակայն կատարուած աշխատանքներին հետեւելով, պահանջ է զգացուած մանրամասնել՝ առ ի գնահատանք այն յոգնութեան եւ ջանքերի, որոնց միջոցով իրականացան ձեռնարկները:

CASPS կազմակերպութիւնը, հիմնադրուած 1994 թուին, քաջալերում է Գլենդելի եւ Լոս Անջելեսի կրթական շրջանների պետական դպրոցների հազարավոր հայ աշակերտներին՝ ուսումնական եւ ընկերային հարցերով: Ինչպէս միշտ, «Լարք»ի ուսանողութիւնը իրեն վստահուած հայկական ծրագիրը ներկայացրեց արհեստավարժ, բարձր մակարդակով, եւ «Լարք»-CASPS առաջին համագործակցութիւնը արժեւորուեց լիովին: Լեւի-լեցուն սրահի հիւրերը արցունքն աչքերին ըմբռնեցին էին հայ խօսքն ու հայկական երաժշտութիւնը: Համերգի նիւթական հասոյթը օգտագործուելու էր CASPS-ի ծրագրերի համար:

Ապա փոխադրուեցին «Jonathan Club»՝ մեծարելու անձանց, որոնք «ամերիկեան բնավայրի հայկական ուսանողներին իրենց իսկ ձեռքերով կառուցած մշակութիւն տանը փարած, այդ հասարակութեան խնամակարր ամբողջացուցած» նուիրուեալներ էին՝ բժիշկներ՝ Նազարէթ եւ Անի Տարազճեանները:

Ստորեւ ներկայացնում ենք երեկոն որի հիւրընկալներն էին Անդրանիկ եւ Հայկուհի Թորոսեանները:

«Լարք»ի շրջանաւարտներ Ջենին եւ Ալէնը Յարութիւնեան-Բաբաջանեան երկու դաշնամուրների համար գրուած «Rhapsody»ով կատարեցին երեկոյի բացումը: Ողջունի խօսքով ներկայացաւ կազմակերպիչ յանձնախմբի ատենապետ Վահիկ Բաղդասարեանը որը հրաւիրեց վերապատուելի Յովսէփ Մաթոսեանին՝ օրհնելու սեղանները: Երեկոյի պատուոյ նախագահ Քարլ Թերզեանը, ով իր բազմաթիւ գործերով ծանօթ ներկայութիւն է ոչ հայկական շրջանակներում, առաջին անգամ ներկայանում էր հայկական նուիրահաւաքում, եւ սպաւորութիւնը մեծ էր: Նա ողջունեց երեկոյի ընդհանուր մթնոլորտը, պատուոյ հիւրերի ներկայութիւնը, հաստատեց, թէ ինչ է նշանակում գնահատանքը համայնքային կեանքում եւ կատարեց իր դիտարկումները: Ապա բեմ հրաւիրուեց 2013 տարուայ շրջանաւարտ Ալէն Դիշիրիկեանը: Նա հանդէս եկաւ սրտի խօսքով եւ իր դաշնամուրային ելույթը ձօնեց մեծարեալներին:

«Դիլիջան» սենեկային համերգաշարի գեղարուեստական դեկավար Մովսէս Պողոսեանը իր յարգանքի մատուցումը կատարեց Նազարէթ եւ Անի Տարազճեաններին, ովքեր այս համերգաշարի հիմնադիր դեկավարներն են: Ջութակահար Մովսէս Պողոսեանը ներկայացաւ իր ընտանեկան քառեակով՝ կնոջ, դստեր եւ որդու հետ, Մոցարտի եւ Կոմիտասի գործերով, եւ սուրբ իր սրտի խօսքը:

Մօտենում էին օրուայ հերոսների մեծարման վայրկեանները: Յուզողութեան Տարազճեանների բնակարանում կայացած գրոց-հանդիպման տեսանկյունով: Ապա ելույթ ունեցաւ ընկերակցութեան հիմնադիր տնօրէն Վաչէ Պարտուկյանը: Նա իր խօսքում նկարագրեց մեծարող բարեկամների հետ իր ունեցած կապը երիտասարդութիւնից մինչեւ այս նոր շրջանը՝ նոր ընտանիքում, որ կոչոււմ է «Լարք»: Եւ լաւ ճանաչելով Նազարէթ եւ Անիին՝ կատարեց իր եզրակացութիւնը. «Քրիստոնէական դաստիարակութիւնը մարդու մէջ կը կոփէ բարոյականութեան սկզբունքներ. եթէ հաստատուած է, մէջը են այդ սկզբունքները, ուրեմն մինչեւ աստղերը քոնն է տիեզերքը»:

Վերջապէս օրուայ հիւրընկալ, Լարք ընկերակցութեան գործադիր մարմնի ներկայ ատենապետ Անդրանիկ Թորոսեանը, իր ուղերձը կատարելուց յետոյ, բեմ հրաւիրեց

Շաբ.ը էջ 19

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԱՐՏԱԴՐԵԼ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՎՐԴ. ԿՈՒՆԵԱՆԸ

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Ափազափ գիրքերու շարքն է: «Խորհում» հատորէն ետք ահա «Խորհիմ»-ը, 175 էջեր գրաւող այս գիրքը վարդապետին բերած նորութիւններէն է, երբ հայոց սուրբ տառերուն շարքովը Այբբէն մինչեւ Ֆէ գիրը կը յայտնէ իր կարծիքները:

Փոքր յառաջաբան մը որ գլխաւորուած է.- «Կարդա՛ եւ կարծիքդ տու՛ր...»:

Ապա իր երկու խօսքին մէջ՝ «Սիրելի ընթերցող», «Խորհիմ» հատորին մէջ ալ պիտի գտնես կեանքի փորձառութենէն քաղուած գանազան միտքեր եւ հոգեւոր ապրումներէն ներշնչուած այլազան գաղափարներ, որոնք կրնան իբր ուղեցոյց ծառայել ամէն հասակի ընթերցողին, նոյնիսկ եթէ անոնց հետ ան միշտ համաձայն չգտնուի»:

Չանոնք դասաւորած եմ այբբենական կարգով...:

Կարդա՛ եւ կարծիքդ տու՛ր...:

Եւ քանի որ վարդապետ մըն է ուղղորդ ու միաժամանակ նշանաւոր խօսքը ըստուած է.- «Խնդրեցէք ու պիտի տրուի», ահա՛ կարծիքս.- «Խորհիմ» Ա. Բաժին

Այս բաժինին մէջ կարդացի 87 խորհուրդ ծնած ձեր կեանքի փորձառութենէն: Գրեթէ բոլորն ալ սիրեցի, բայց կը գատորոշեմ մէկ քանին:

«Աղբիւրի պէս».- գրած էք.- հարագատ գրագէտ մը՝ զինք կարդացող ունենայ թէ՛ չունենայ, կը ստեղծագործէ, աղբիւրին պէս որ կը հոսի, իր ջուրը խմող ունենայ թէ՛ չունենայ:

Որքան ճիշդ մտածում: Անշուշտ, վստահ եմ, սիրելի վարդապետ, որ այս խօսքին մէջ միայն ձեր գրողի անձը չէ որ նկատի ունիք:

«Աղօթել» գրած էք.- Աղօթքը երկնքի ուշադրութիւնը երկրիս վրայ հրաւիրել է: Աղօթքը՝ երկիրն երկնքին կապող կամուրջ մըն է:

Պիտի ըսէի.- աղօթելը բանաստեղծութիւն է: Ու բանաստեղծն է երկիրքը վար իջեցնողն ու երկիրը երկինք բարձրացնողը:

Անպէտ.- գրած էք.- Անպէտ բանի մը ետեւէն վազող մարդիկ երկու բան կը կորսնցնեն, նախ իրենց փնտուածը, քանի անպէտ է, ապա իրենց ժամանակը:

Մեծն Սարոյեանը, օր մը, Փարիզի մէջ ինծի ըսաւ.- Նիւ Եորքի մայթերուն վրայ աժան այնպէս գիրքեր կը ծախեն էժանէժան: Կը գնեմ մի քանի հատ:

-Ինչո՞ւ վարպետ:

-Կարդալու համար:

-Մեղք չէ՞ ձեր ժամանակին:

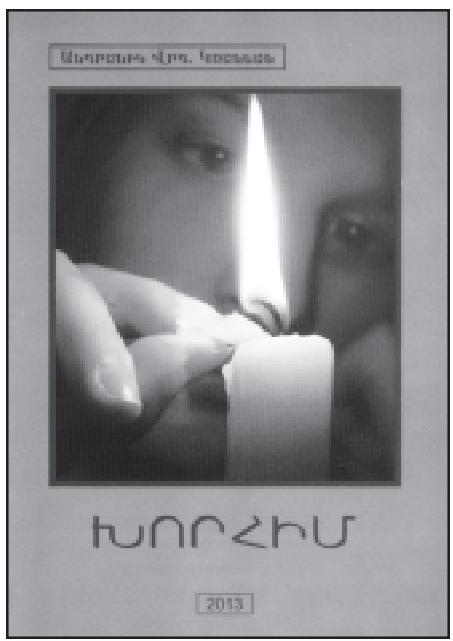
-Մեղք չէ, ես անոնցմէ բան կը սորվիմ:

-Ի՞նչ կը սորվիք վարպետ...:

-Անպէտ բաներ չի գրել կը սորվիմ:

Ուրեմն, սիրելի վարդապետ, անպէտն ալ իր լաւ կողմը ունի եղեր...:

Ասպարէզ.- գրած էք.- «Մարդ մը իր ասպարէզէն հեռացնելը՝ երբեմն համագոր է գայն կեանքէն

հեռացնելու»:
Համաձայն չեմ վարդապետ երբ ենթական յուսահատող մը չէ՛ ու կը շարունակէ իր ասպարէզը մանաւանդ, երբ գրող է: Ես ձեզ նկատի ունիմ: Ասպարէզը արժեւորողը մարդն է, երբ գոյութիւն ունի, կը շարունակէ պանծացնել իր ասպարէզը:

Արդէն դուք ալ գրած էք՝ «Մարդն է որ կ'արժեւորէ իր պաշտօնը, եւ ո՛չ թէ պաշտօնը՝ մա՛րդը...»: Եւ լաւ գործ ըրած էք...:

Արժէ՞ք թէ արժանիք.- գրած էք՝ «Շքանշան մը երբեմն գայն կրողէն աւելի՛ արժէքաւոր կ'ըլլայ»:

Որքան ճիշդ գրած էք սիրելի վարդապետ: Բայց ստացողներէն ո՛վ կը հասկնայ ձեր ըսածը...:

Ափ ու Ծափի մասին ալ գրած էք: Մեր ժողովուրդը յաճախ անարժանին ծափ կուտայ, իսկ արժանին ասպարէզ... Ի՞նչ ընել կը թելադրէք դուք վարդապետ, դուք ալ հաճեցէք այս հարցումիս պատասխանել...:

Խորհիմ Բ. - Այս բաժինին մէջ տասը խորհուրդ կայ:

Բարեկամութիւն.- գրած էք՝ «Աւելի դառն է առանց բարեկամի մնալ քան թէ առանց հացի»: Հացը կրնաս ճարել դրամով, բայց բարեկամը...: Բայց բարեկամը ճարելը, անասնման սուղ է այսօր...:

Բռնակալի մասին ալ գրած էք: Անոնք եւս թիւով բազմացած են: Խորհիմ .- Թիւով 19 հատ են այս գիրքին մէջ:

Գաղտնիքի մասին գրած էք: Եթէ գաղտնիք մը պիտի յայտնենք «խօսքը մէջերնիս» ըսելով, աւելի լաւ է որ չյայտնենք վարդապետ, զի բարեկամը ալ իրեն առաջին հանդիպողին կը յայտնէ այդ գաղտնիքը: Այդ պատճառաւ աւելի լաւ է ըսել.- խօսքը դուրսերնիս...:

Խորհիմ Դ.- Չորրորդին մէջ 22 խորհուրդ կայ:

Դրամի մասին գրած էք՝ «Դրամ ճարելը մարդկութեան մեծագոյն դժուարութիւններէն է, բայց երբեմն դրամէն աւելի դժուարը կայ՝ մարդ ճարելը»:

Շաբ.ը էջ 20

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

«ՀԱՅԵՐԸ ԻՐԱՆԻ ԽՈՐԱՍԱՆ ՆԱՀԱՆԳՈՒՄ»

Լոյս է տեսել իրանահայ ազգայիններից, հայ եւ պարսիկ մամուլի աշխատակից Արա Սարգսեանի 100 էջերից բաղկացած՝ «Հայերը իրանի խորասան Նահանգում» պատմական արժէքներ կայացնող գիրքը, պարսկերէն լեզուով, որն պարսկերէնից հայերէնի է թարգմանել Նուարդ Զարգարեանը:

Գրքի առաջաբանը գրել է թարգմանիչ եւ բանաստեղծ Երուանդ Իսկանդարեանը:

Գրքում հանգամանօրէն անդրադարձ կայ խորասան նահանգին պատկանող Նիշաբուր, Սարբզեվար, Ղուշան եւ Մաշհադ քաղաքների հայ բնակչութեան վերջին 100 տարիների զբաղումների, աշխատանքների եւ համայնքային անցողիկարձերի մասին: Յիշուեւէ են համարեա՛ր բոլոր առեւտրականների, ուսուցիչների, բժիշկների եւ մտաւորականների անունները եւ նրանց դերը այդ գաղութների պատմութեան մէջ: Գրքի վերջում կան մի քանի յիշատակելի նկարներ:

Արա Սարգսեանի սոյն գիրքը մեծապէս օգտակար կը լինի ապագայում այն պատմաբանին, որն գրի կ'առնի իրանահայ գաղութի լիակատար պատմութիւնը: Գնահատելի աշխատանք է կատարել հեղինակը, որն երկար տարիներ բնակուել է Մաշհադում եւ ծանօթ է բոլոր անցողիկարձերին, մասնաւորաբար հայ կեանքին, եւ ինչու չէ, նաեւ աշխոյժ մասնակից բոլոր մշակութային ձեռնարկներին: Եղել է տեղի երիտասարդական միութիւնների հիմնադիր անդամ: Փոխադրուելով Թեհրան Արա Սարգսեանը կազմել է ընտանիք: Թեհրանում եւս նուիրուել է ազգային աշխատանքներին ու երկար տարիներ գործօն մասնակցութիւն է ունեցել հայոց ազգային դպրոցների աշխատանքներին, մասնակցելով ծնողական եւ դպրոցներին օժանդակող յանձնարարութեան: Յուսանք իրանահայ հեղինակը կը շարունակի գրի առնել իր յուշերը, որոնք օգտակար կը լինեն իրանահայոց ամբողջական պատմութիւնը կազմելու համար:

Նորանոր չափողութիւններ սիրելի Արա Սարգսեանին:

Ն. Բ.

ՍԱՇՅԱԴ

ԱՐԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Ղաջարների տիրապետութեան օրօք հայերը բնակուել էին Իրանի Սպահան քաղաքում (Նոր Զուղա) ու Ատրպատական, Գիլան եւ Մազանդարան նահանգներում: Նրանք զբաղուած էին վաճառականութեամբ, տարբեր ահրեստներով (գինեգործութիւն, ոսկերչութիւն, լուսանկարչութիւն), բժշկութեամբ, դերձակութեամբ եւ կառավարական ու գինուորական ծառայութեամբ: Խորասանում՝ տեղային ու կրօնական պատճառներով հայերի թիւը քիչ էր: Հայերը առաւելաբար բնակուած էին խորասանի հիւսիսում գտնուող քաղաքներում. ինչպէս՝ Դարեգազ, Շիրուան, Ղուշան, Էսֆարայէն, Բոջնուրդ, Սարբզեվար, Նիշաբուր եւ Մաշհադ: Նրանց կեանքը համեմատաբար կաշկանդուած էր ու յաճախ գտնուել էին Ղաջար արքայազների եւ իշխանների պաշտպանութեան ներքոյ:

20րդ դարի սկզբում, Մաշհադում ամենածաւալուն գործունէութիւն ունէին Թումանեանների ներկայացուցիչները: Միւսներից նշելի են հետեւեալները, որոնց անունները վերցրել եմ մեր նախնիների նոտագրութիւններից, պատմածներից եւ յուշերից՝

Խաչատուր Բաղդասարեան, Մելիքսէթ Ղարիբեան, Արսէն Մանգասարեան, Մեհրաբեան եղբայրներ, Բեգխանեան, Օրբելեան, Խանջարեան, Մելքոն Յարութիւնեան, Մկրտչեան, Արմենակ Սանթուրեան, Զոհրաբ եւ Լեւոն Սուլխանեան եղբայրներ, Գասպարեան, Դաւթեան, Քարամեաններ եւ ուրիշներ, որոնք իրենց ընտանիքներով ապրում էին Մաշհադի «Արք» (բերդ) թաղամասում ու «Բաղէ Մելլի» այգու մօտակայքում:

Մաշհադում հայերից բացի կային նաեւ ռուս վաճառականներ եւ արհեստաւորներ, նաեւ մի խումբ հրեաներ, որոնք գաղթել էին Ռուսաստանից. նրանք համարուել էին կրօնական փոքրամասնութիւններ: Վաճառականութիւնը բարգաւաճ վիճակում էր, իսկ շրջանի ձեռագործ գորգերն ու արտածուող միւս ապրանքները Ռուսաստանի տարածքով Իրանից Եւրոպա էր արտածուում: Յարական կառավարութիւնը Մաշհադում հիմնելով ռուսական բանկի մասնաճիւղ, դիւրու-

ները վերցրել եմ մեր նախնիների նոտագրութիւններից, պատմածներից եւ յուշերից՝

թիւները էր ստեղծել դրամի փոխանակման եւ առեւտրի համար:

Հայ համայնքը մտահոգ էր հայկական եկեղեցու ու դպրոցի չգոյութեան հարցով, ուստի տնտրում կազմակերպուեցին հայերէնի եւ ուրիշ առարկաների դասընթացներ: Ուսուցիչներ վարձուեցին Թաւրիզից ու Թեհրանից, որոնք բոլոր առարկաները պարապում էին մայրերի լեզուով՝ հայերէնով: Միայն տղաների համար պարսիկ ուսուցիչներ էին վարձուում՝ պարսկերէն գրել-կարդալ սովորեցնելու համար:

Ունեւորները իրենց զաւակներին ուսանելու համար ուղարկում էին Հայաստան, Ռուսաստան, ու մինչեւ անգամ Եւրոպա:

Թեհրանի եւ Մաշհադի համայնքների ջանքերով Թեհրանի «Հայկազեան» դպրոցի մասնաճիւղը պաշտօնապէս եւ կառավարութեան արտօնութեամբ ու օժանդակութեամբ՝ որպէս առաջին հայկական երկսեռ դպրոց, 1913 թուականին հիմնուեց Մաշհադում, որտեղ երեխաները դպրոցական բոլոր առարկաները սովորում էին հայերէնով: Այդ օրերին Իրանի բոլոր քաղաքներում աշակերտները սովորում էին «մաթթաբ-խանէ»-նեւում, որ հայ երեխաների համար յարմար ու հնարաւոր չէր: Այդ թուականին Մաշհադում արդէն բնակուել էին 50 հայ ընտանիք՝ դպրոցական տարիքի 60 երեխաներով: Կրթական Նախարարութիւնը Մաշհադի հայերին վեցամեայ տարրական դպրոց ունենալու պաշտօ-

նական արտօնութիւն տուեց: Նախկին «Հայկազեան» դպրոցը «Էլմ-օ-հոնար» (գիտութիւն եւ արուեստ) անուանուեց. տեսուչն էր պրն. Շահաբ Ֆերդոսին: Համաձայն կրթական Նախարարութեան ներկայացրած ծրագրի, բոլոր առարկաները պիտի դասաւանդուէին պարսկերէնով. միաժամանակ թոյլատրուեց, մայրերի լեզուի՝ հայերէնի, ու կրօնը հայերէնով դասաւանդուելը, որ Մաշհադի հայ համայնքի գոհունակութեան պատճառը եղաւ: Հայկական միջնակարգ դպրոց չլինելու պատճառով, հայ աշակերտները՝ թուով 60 հոգի, ստիպուած յաճախեցին պարսկական միջնակարգ դպրոցներ. տղաները՝ «Շահ Ռեզա», «Ֆերդոսի» եւ «Էբնէ-Եամին», աղջիկները՝ «Ազարմ» միջնակարգ դպրոցներում շարունակեցին իրենց ուսումը:

Հայկական տարրական դպրոցի ուսուցչական կազմը ամբողջացաւ Թաւրիզից ուսուցիչ բերելով, վարձուեցին նաեւ պարսիկ երեք ուսուցիչներ: «Էլմ-օ-հոնար» դպրոցի կազմը բաղկացած էր պարոնայք՝ Մխիթար Դարմանեան, Աղամ խոջայեան, Խաչատուր Սաղաթելեան, եւ Աղասի Մկրտչեան ու տիկնայք՝ Փառանձեմ խոջայեան եւ Աղամեանից: Յիշատակուած չէ պարսիկ ուսուցիչների անունները, բայց նրանց լաւ ու բարեացակամ վերաբերմունքը չի մոռացուել աշակերտների կողմից:

Յարգանք դպրոցի հայ եւ պարսիկ բոլոր ուսուցիչների յիշատակին:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՍԱԶԱՊՈՒՐԾ...

Շարունակուած էջ 14-էն

րածուում, սակայն մեր մօտ՝ Գիւմրիում, կեանքն իր սովորական հունով առաջ էր գնում: Քաղաքը եւ ու գեռի մէջ էր, աշխատանքի օր, մէկ էլ սանդարամետ երկրի ահարկու ձայներ լսուեցին, գետինը սաստիկ շարժուել սկսեց, երկինք ու գետին իրար խառնուեցին, խուճապ ու տագնապ, շէնքեր մէկը միւսի յետեւից դողդալէն փլուզուում էին, մարդկային սրտածմբիկ աղաղակներ, ամէն կողմ կործանում լաց ու կոծ, ողբ ու կական...Մեր հինգ յարկանի շէնքի աստիճաններն էր փլուել, բնակիչներին մարմնական վնաս չէր հասել, քանի որ շէնքը Խուրուշչովի ժամանակուայ շէնքերից էր, ամուր էր սարքուել: Աղջիկ ժաժքին դասընկերների հետ դասարանումն է եղել, պատուհանի ապակիները ջարդուել էր դուրս են թափուում՝ այսպիսով փրկուելով: Դա դեկտեմբերի 7, 1988 անիժեալ թուականն էր, որը ահաւոր մարդկային եւ նիւթական վնասներ տուեց մեր փոքրիկ ժողովրդին ու փոքրիկ Հայաստանին էն էլ ճակատագրական ժամանակահատուածում, որը տագնապալից վիճակին աւելի տագնապ պատճառեց: Քսան տարի այդ կործանիչ թուականից անցնելով դեռ հետքերը մնում են, դեռ սրտերը միտում են զոհերի եւ կորուստների համար:

Երկրաշարժին յաջորդող օրերին ինչպէ՞ս անօրինեցիր կեանքը.

Հազարաւոր մահեր, հազարաւոր երկրաշարժի աղէտեալներ, հազարաւոր անօթեաններ, կատարուածը շուտափոյթ դարմանուելու խօսք նոյնիսկ գնալ չէր լինի, երկար ժամանակի պահանջ էր հարկաւոր, ձեռնային սաստիկ սառնամանիք ու սառցակալում, անդիմադրելի ծանր պայմաններ

էին առաջացրել աղէտեալ գօտիում, անկարելի էր մնալ Գիւմրիում, տեղափոխուեցինք Երեւան մեր հարազատների մօտ:

Ինչպէս յայտնի էր, նաեւ Հայաստանը մեծ քաղաքական իրադարձութիւններով լցի էր, Երեւանը ոտքի էր, ժողովուրդը անդադրում հաւաքների եւ ցոյցերի էր մասնակցում, պահանջում էր ազատութիւն՝ անջատում սովետական միութիւնից եւ Ղարաբաղի միացում: Դու որպէս մէկ հայը այդ երկրի ինչպէ՞ս էիր վերաբերում մարդկային այդ յորձանուտում վասն ազատութեան մղող պայքարին:

Իւրաքանչիւր հայ ինքնաբերաբար քաշուում էր այդ ցոյցերին, ես եւս ուզում էի բաժին ունենալ ապագայի քանակաւորութեան բարիքներից: Ինչ համերաշխութիւն եւ սրտակցութիւն ու հայրենասիրական ոգի էր տիրում այդ հաւաքներին, երանի հայութիւնը միշտ միասին լինեն, մէկ սիրտ ու հոգի հայրենի շահերը պաշտպանելու դիրքերում:

Քեզ նման հայ մարդու համար ինչպէս եղաւ տունով-տեղով 1992-ի պատերազմի օրերին, ուր Ղարաբաղում պատերազմ էր գնում հայրենին ազատագրելու համար, լքեա ու գաս ԱՄՆ-ում ապրելու: Թող բոլորիս ականջին օղ դառնայ, որ պատերազմի ժամանակ ամէն մի շնչի ներկայութիւնն էլ յոյժ կարեւոր է հայրենին պաշտպանելու տեսակէտից:

Ապրուստի գոյատեւման միջոցների պակասը պատճառ դարձաւ, որ թողնէք երկիրը եւ ապաստանէք այստեղ: Մեր կամքով չեկանք, պայմանները ստիպեցին:

Մակայն լաւ իմացիր, որ մեծ սխալ ես թող տուել հայրենին թողնելով, անշուշտ արած սխալիդ յետոյ կ'անդրադառնաս, կարօտն ու անցեալի յուշերը կը նեղեն քեզ...

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծախառնակներու եւ մանուկներու Բարբադիտարթիք բուժում:
Փոխաբար, վզի, մէջքի, յօդադիւն եւ մկանային ցոււք:
Ինքնաշարժի վթարի եւ տեսանքով պատճառած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

DEMENTIA-Ն ՅԱՍՈՑ Է ՅԱՍԱԳՈՒՄԻ ՍԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

Ներկայիս աշխարհի ամբողջ տարածքին 44 միլիոն անձ կը տառապի Dementia-է: Ըստ մասնագէտներուն, այս թիւը տարուէ տարի մագլցում պիտի արձանագրէ եւ 2050 թուականին պիտի հասնի 135 միլիոնի: Նոյնիսկ յառաջդիմած երկիրներու կառավարութիւնները պատրաստ չեն կառավարելու այս համաճարակը կամ դէմ դնելու անոր, որ կը կարօտի լուրջ բժշկական քննութիւններու եւ մասնագիտական միջամտութեան: Այս բոլորին կողքին, համաճարակի մը դէմ պայքարը նաեւ կը կարօտի նիւթական ապահովութեան:

Alzheimer's Disease International կազմակերպութեան համաձայն՝ 2010 թուականէն մինչեւ այսօր Dementia-ով ախտաճանաչուած մարդոց թիւը 17 առ հարիւր համեմատութեամբ բարձրացած է: Ըստ հետազոտողներուն, 2050 թուականին Dementia-է տառապող մար-

դոց 70 առ հարիւրը պիտի ըլլան յետամնաց երկիրներու մէջ: Dementia-ն ուղեղի ընդհանուր աշխատանքներու մակարդակի նուազումն է, որ հետզհետէ կը յառաջանայ եւ ի յայտ կու գայ տարիքով մեծ մարդոց մէջ: Այս անհանգստութեան պատճառով մարդիկ դժուարութիւն կ'ունենան ուշադրութեան, կեդրոնացումի, յիշողութեան, մտածելու եւ սովորական գործեր կատարելու: Dementia-ի հետ առնչուած ամէնէն նշանաւոր անհանգստութիւնն է Alzheimer's-ը, որուն հիմնական ախտանշանն է մոռացութիւնը:

Մինչեւ օրս Dementia-ի նախապայմանները կը մնան անյայտ: Գիտնականներ որոշ չափով կը ցած են յարաբերակցական կապեր յայտնաբերել Dementia-ի եւ կարգ մը գործօններու միջեւ, որոնք կրնան նպաստել անհանգստութեան յառաջացման:

«ՍԻՐՈՅ ՅՈՐՄՈՆ»Ը AUTISM-Ի ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

Autism-է տառապող փոքրեւորուն պարագային հորմոնային բուժումները վիճելի են, որովհետեւ գիտական ծիրին մէջ այս գծով մէջտեղ եկած են իրար հակասող իրողութիւններ: Սակայն վերջերս կատարուած Ամերիկեան նոր ուսումնասիրութիւնը ցոյց տուած է թէ այսպէս կոչուող «Սիրոյ Հորմոն»ը կրնայ մեծապէս օգտակար ըլլալ autistic փոքրերուն:

8-16 տարեկան autistic անձեւորու մասնակցութեամբ ուսումնասիրութեան ընթացքին մասնակիցներուն կէսը կը ստանայ օքսիթո-

պին հորմոնը: Ուղեղի աշխատանքներուն շնորհիւ փորձագէտները կը յայտնաբերեն թէ օքսիթոսինը կրնայ աշխուժացնել ուղեղի այն մասերը, որոնք առնչուած են ընկերային կեանք վարելու հետ:

Autism-ի հիմնական ախտանշաններն են՝ հաղորդակցութեան զգացում արտայայտելու եւ լեզու օգտագործելու թերութիւնները, որոնք կրնան արգելք հանդիսանալ ընկերային կեանքի մշակման: Հետեւաբար այս նոր հետազոտութիւնը կրնայ օգտակար դառնալ նոր բուժումի միջոցներ գտնելու համար:

ՅՈՒՍԿԱՆ ԱՆՅԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՆՏԱԳԱՆԱԶՈՒՄԸ ՓՈՔՐԵՐՈՒՄ ՄԷՋ

450 հազար անձերու մասնակցութեամբ ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը ցոյց կու տայ թէ փոքրերու մէջ հոգեբանական անհանգստութեամբ ախտաճանաչուելու պարագաները աւելի բարձր են եւ կը շարունակուին բարձրանալ քան չափահասներու մէջ: JAMA Psychiatry ամսաթերթին համաձայն, այս ուսումնասիրութիւնը տեւած է 15 տարի՝ 1995-2010 եւ կատարուած է Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ: Ըստ ուսումնասիրութեան, փոքրերու մէջ ախտաճանաչումի պարագաներու թիւի բարձրացումին հետ նաեւ մագլցում արձանագրած են դեղերով բուժուելու պարագաները: Ներկայիս Ամերիկայի Միաց-

եալ Նահանգներու մէջ բազմաթիւ հոգեբաններ կը պայքարին փոքրերու հոգեբանական անհանգստութիւններով ախտաճանաչելու տրամաբանութեան դէմ ըսելով, որ փոքրերու պարագային դժուար է յայտնաբերել ախտանշանները: Ըստ հոգեբաններուն, բազմաթիւ փոքրեր որոնք ախտաճանաչուած են հոգեբանական անհանգստութիւններով, ինչպէս՝ ADHD չեն ցուցաբերեր բաւարար ախտանշաններ:

Այս հարցը կը մնայ վիճելի եւ հոգեբանները կը բաժնէ երկու մասերու: Ամէն պարագայի, կարելի է հետեւիլ փոքրերու հոգեբանական ընթացքին եւ լուրջ պարագաներուն դիմել մասնագէտներու միջամտութեան:

ԿԱՆԱԶ ԹԵՅԸ ԿՐՆԱՅ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ՏՐԱՍԿՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կանաչ թէյը, որ ամէնէն շատ հարագատ է Չինաստանի եւ Հնդկաստանի մէջ, վերջերս նաեւ սովորական դարձած է Միացեալ Նահանգներու եւ այլ երկիրներու մէջ: Թէյը աշխարհի երկրորդ ամէնէն շատ սպառուող խմիչքը կը նկատուի, առաջինը՝ ջուրն է: Հետաքրքրական է, որ հակառակ իր առողջապահական օգուտներուն, կանաչ թէյը աւելի նուազ կը սպառուի քան սեւ կամ սովորական թէյը: Ըստ հետազոտութիւններուն, սպառուած թէյերուն միայն 22 առ հարիւր համեմատութիւնը կանաչ է: Կանաչ թէյը կը պարունակէ

մեծ քանակութեամբ anti-oxidant-ներ, որ օգտագար է սրտի առողջութեան եւ մարսողութեան հետ կապուած հարցերուն: Վերջերս ի յայտ եկած է թէ կանաչ թէյը կրնայ նաեւ նուազեցնել երկրորդ տեսակի շաքարախտի վտանգները: Սակայն, կանաչ թէյը նաեւ օգտակար է հոգեբանական առողջութեան համար: Ըստ Psychologies ամսաթերթին այս թէյը կրնայ մեծ դեր ունենալ տրամադրութեան բարձրացումին, կրնայ նուազեցնել զգացական հարցերէ տառապելու հաւանականութիւնը: ՆԱՅԻՐԻ ՇՈՐՃԵԱՆ

«ՈՉ»ԻՆ ՈՒԺԸ

Շատ հաճելի է երբ մարդիկ քաղաքավարութեամբ վարուին իրարու հետ, յարգեն զիրար եւ բնաւ չվիրաւորեն զիրար:

Սակայն, մեր մշակոյթին մէջ քաղաքավարութեան ըմբռնումը առած է տարբեր ձեւեր, որուն պատճառով մարդիկ կը կրեն «քաղաքավարութեան վնասները»:

Յատկապէս իգական սեռի պարագային, փոքր տարիքէն կը սորվին յարմարիլ կացութիւններուն եւ քաղաքավար ըլլալու համար չմերժել դիմացինը: Այս դաստիարակութիւնը ծայր կ'առնէ տան մէջ եւ կը շարունակուի դպրոցին մէջ: Կարելի է ըսել, որ այս երեւոյթը բաւական կը դիւրացնէ չափահասներու կեանքը, որովհետեւ ինչ որ պահանջեն փոքրերէն բնաւ չեն մերժուիր:

Այս ձեւի դաստիարակութեան հետեւանքները ահաւոր են:

Մարդիկ տարիներու ընթացքին կը վարժուին իրենց որոշումները յարմարեցնել ուրիշներու հանգստութեան եւ այս մէկը կը դառնայ սովորութիւն եւ ի յայտ կու գայ ընտանեկան, անձնական եւ աշխատանքային կեանքերուն մէջ:

Ներկայ կեանքի պայմաններով, ազատութենէ եւ անկախութենէ զուրկ մարդիկ մեծ դժուարութիւններու կը հանդիպին:

Իւրաքանչիւր օր, իւրաքանչիւր վայրկեան ստիպուած ենք որոշումներ առնելու եւ հարցեր լուծելու կամ կանխարգիլելու:

Ամէնէն պարզ օրինակը՝ երբ բջիջային հեռաձայններու միջոցով նամակներ ստանանք (կամ

Whatsapp) ստիպուած կը զգանք վայրկեանական պատասխան տալու եւ մեր աշխատանքը դադարեցնելով մեր ամբողջ կեդրոնացումը կը փոխանցենք հեռաձայնին: Քիչ մը չափազանցելու համար կարելի է նաեւ նկատի առնել այլ օրինակ մը. երբ մարդիկ մեզի առաջարկեն նոյնիսկ ամէնէն անհաճոյ աշխատանքը կատարել մեծ դժուարութիւն կը դիմագրաւենք զայն մերժելու: Այլ խօսքով, մեր ընտրութիւնը սահմանափակուած է «այո»ներով՝ քաղաքավարութեան սիրոյն համար:

Կացութիւնը աւելի կը բարդանայ, երբ մարդիկ կարիք զգան գնահատական որոշումներ առնելու անկախութեան եւ չկարենան զայն կիրարկել, որովհետեւ տարիներու ընթացքին սովորութիւն դառնալով «այո»ն կ'ըլլայ իր կեանքի հիմնական արժէքներէն մէկը, որմէ գրեթէ անկարելի կ'ըլլայ ձեռքազատուիլ:

Միւս կողմէն, յարաբերաբար աւելի զարգացած եւ անկախ մշակոյթներու հետ շփումը ուսման եւ այլ միջոցներով կը բարձրացնէ ճնշուածութիւնը:

Այս վիճակէն դուրս ելլելու համար կարելի է նախ գիտակցիլ կացութեան, ապա ընդունիլ սխալը եւ տրամաբանութեան վրայ հիմնուելով լուծել զայն: Լուծման ամէնէն անհրաժեշտ միջոցն է նոր սերունդները դաստիարակել տարբեր ձեւերով՝ անոնց մէջ արթնցնել անկախութեան եւ ազատ մտածելու կարեւորութեան հասկացողութիւնը եւ փափաքը:

ԲԱՌԵՐՈՒ ԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ

Մեր օգտագործած բառերը կը նեկայացնեն մեր մտածելակերպը, կենցաղը, մշակոյթը, ինքնութիւնը եւ կեանքի մակարդակը: Երբ այս բոլորը ենթարկուին փոփոխութեան, կը փոխուին նաեւ մեր օգտագործած բառերու ընտրութիւնները: Օրինակ, ներկայիս «հեռաձայն» բառը մաս կը կազմէ մեր առօրեայ բառամթերքին, որովհետեւ հեռաձայնը անբաժանելի դարձած է մեր առօրեային:

Բառերու օգտագործման եւ անոնց փոփոխութեան նպաստող գործօններուն գծով Քալիֆորնիոյ համալսարանի հետազոտողները կատարած են ընդարձակ հետազոտութիւն մը՝ ուսումնասիրելով մէկ ու կէս միլիոն գիրքեր գրուած անգլերէն լեզուով: Այս գիրքերը թէ՛ Բրիտանական եւ թէ՛ Ամերիկեան են հրատարակուած՝ 1800էն 2000 թուականներու միջեւ:

Այս ուսումնասիրութեան շնորհիւ ամերիկացի գիտնականները յայտնաբերեցին թէ բառերու ընտրութեան փոփոխութիւնները

կը մատնանշեն կենցաղի եւ մշակոյթի փոփոխութիւններուն: Ըստ անոնց, անգլերէն գիրքերու պարագային նշմարելիօրէն հետզհետէ բազմացած են «ընտրել», «ստանալ», «իւրայատուկ», «անձնական» եւ այլ նման բառերու օգտագործումը:

Այս երեւոյթը կը համընկնի մշակոյթի փոփոխութեան հետ, որ տիրած է Արեւմտեան աշխարհին մէջ: Երկու դարերու ընթացքին մարդիկ դարձած են աւելի անկախ եւ նիւթապաշտ: Ճիշդ է, որ այս ուսումնասիրութիւնը կատարուած է անգլերէն լեզուն նկատի ունենալով, սակայն նոյնն է պարագան նաեւ այլ լեզուներու եւ մշակոյթներու: Տարիներու ընթացքին լեզուները կ'ենթարկուին փոփոխութեան եւ կարելի է քայլ պահել այս փոփոխութեան հետ: Պէտք է մտածել, որ լեզուի փոփոխութիւնը կրնայ վտանգի տակ դնել մեր ինքնութիւնը, որովհետեւ ինքնութիւնը նոյնպէս կ'ենթարկուի փոփոխութեան:

«ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ» ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի
Երեկոյեան ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէմտայի 380-րդ կայանից

www.massispost.com
daily news updates

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻ ՎԻՃԱԿԱԶԳՈՒԹԻՒՆ

Տեղի ունեցավ աշխարհի բաժակի աւարտական հանգրուանի վիճակաձգութիւնը: Խմբակները բաժնուեցան հետեւեալ ձևով.

- Ա. Խմբակ՝ Պրագիլ, Խրուաթիա, Մեքսիքա, Քամերուն
 - Բ. Խմբակ՝ Սպանիա, Հոլանտա, Չիլի, Աւստրալիա
 - Գ. Խմբակ՝ Քոլումբիա, Յոնաստան, Փղոսկրեայ Ափունք, Ճափոն
 - Դ. Խմբակ՝ Ուրուկուէյ, Քոսթա Ռիքա, Անգլիա, Իտալիա
 - Ե. Խմբակ՝ Զուլցերիա, Էքուատոր, Ֆրանսա, Հոնտուրաս
 - Զ. Խմբակ՝ Արժանթին, Պոնիա Հերցեկովինա, Իրան, Նիկերիա
 - Է. Խմբակ՝ Գերմանիա, Փորթուկալ, Կանա, ԱՄՆ
 - Ը. Խմբակ՝ Պելճիքա, Ալճերիա, Ռուսիա, Հար. Քորէա
- Իւրաքանչիւր խմբակի առաջին երկու դիրքերը գրաւող խումբերը կը հասնին երկրորդ հանգրուան, ուր պարտուողը դուրս ելլելու դրութեամբ մրցաշարքը կը շարունակուի մինչեւ աւարտական հանգրուան:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ստորեւ տեսնել այս շաբթուան ընթացքին տեղի ունեցած մրցումներուն արդիւնքները.

Պելաուսիոյ 32-րդ եւ վերջին հանգրուան. ՊԱԹԷ Պորիսով շահեցաւ Պելաուսիոյ ախոյեանութիւնը:

Վերջին մրցումին յաղթեց Կոմէլին 2-0 արդիւնքով: ՊԱԹԷի կազմէն Զաւէն Պատոյեան մրցումին մասնակցեցաւ մինչեւ 88րդ վայրկեանը: Նորայր Կէօզալեանի թորփետո ժոտինոն 42 կէտով գրաւեց 5րդ դիրքը: Յաջորդ տարեշրջանին ՊԱԹԷն կը մրցի ախոյեաններու բաժակին մէջ, իսկ Շախտիոր եւ Տինամօ Մինսք կը մրցին Իւրոպա Լիգին մէջ: Սլավիա Մագիր հրաժեշտ տուաւ առաջին դասակարգին, իսկ Մոկիլեւի Տնեփրը կը մրցի:

Բ. դասակարգի երկրորդ դիրքը գրաւած խումբին հետ մնալու համար Ա. դասակարգ: ՊԱԹԷի Վիթալի Ռատիոնովը շահեցաւ ամենալաւ ումբարկուի տիտղոսը իր նշանակած 14 կոլերով:

Այս հանգրուանին արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

- ՊԱԹԷ Պորիսով - Կոմէլ 2-0,
- Շախտիոր Սալիկորսք - Նեման Կրասնօ 1-1,
- Թորփետո ժոտինօ - Տինամօ Մինսք 0-1,
- Վերջնական դասաւորում.
- 1-ՊԱԹԷ 21 յաղթ., 4 հաւ., 7 պարտ., 67 կէտ, կոլեր 61-25,
- 2- Շախտիոր 17 յ, 7 հ, 8 պ, 58 կէտ, կոլեր 44-26,
- 3- Տինամօ Մինսք 15 յ, 9 հ, 8 պ, 54 կէտ կոլեր 44-33:

ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍԱՐ

Շարունակուած էջ 13-էն

ծնունդով Նիւ Եորքի Մենանտս գիւղէն է. ծնողները գինք կնքած էին Գուրգէն անունով: Հայրը՝ Գուրգէնը, Այնթապէն էր, իսկ մայրը՝ էլյալիւր (Ալիս), Արաբկիրէն:

Դատաւոր Պաքսթըրը յիշեցուց, որ Քալիֆորնիոյ օրէնսդրական խորհուրդը միաձայն քուէարկութեամբ որոշած էր նոր շէնքը կոչել իբրեւ նահանգապետ ձորճ Տէօքմեճեանի անուան դատարանի շէնք: «Այս որոշումը կ'արտացոլէ զոյգ կուսակցութիւններուն յարգանքն ու աջակցութիւնը», որ նահանգապետը կը վայելէ «այս ամբողջ երկրին եւ նահանգին կողմէ», հպարտութեամբ յայտարարեց Պաքսթըրը:

Քալիֆորնիոյ 35-րդ նահանգապետը երեկոյի վերջին ելոյթ ունեցողն էր մինչ յուշատախտակի բացումը՝ շրջապատուած կնոջ՝ Կլորիայի, երեխաներուն եւ թոռներուն կողմէ:

«Այնքան շատ խումբեր վարպետորէն միաւորուած են իրենց տաղանդով ու փորձով՝ դատարանի իսկապէս արտակարգ նոր շէնքը Լոնկ Պիչի մէջ կառուցելու համար»,

յայտարարեց նահանգապետ Տէօքմեճեանը: «Ասիկա բացառիկ կերպով կը համապատասխանէ քաղաքի դիրմագիծին ու կառուցուածքին, եւ ես ուրախ եմ ու հպարտ, որ իմ անունս կապուած է անոր հետ»: Ան անուանակոչութեան արարողութիւնը անուանեց «հրաշալի, յուզիչ եւ խոնարհեցնող դահնեպասկ իմ կեանքին եւ պետական ծառայութեան ասպարէզին մէջ»:

Նահանգապետ Տէօքմեճեանը գուարթ տրամադրութեամբ ինքն իրեն թերագնահատող ելոյթ ունեցաւ՝ իր հանրայայտ «Քարիզմաչի բացակայութեան» եւ երկար ազգանուան մասին, որ երբեք չէ մտածած փոխել կամ կրճատել: «Իմ միակ մտահոգութիւնս այն էր, որ իմ անունս չի տեղաւորուիր» դատարանի շէնքին վրայ, կատակեց նահանգապետը՝ գուարձացնելով ներկայ գտնուող հիւրերը:

Կարելի է յուսալ, որ շուտով 85-ամեայ նահանգապետը իր առաջին այցը պիտի կատարէ Հայաստան: Շատ կարեւոր է, որ հայրենիքի մէջ ապրող երիտասարդ սերունդը ճանչնայ գինք իբրեւ օրինակելի եւ ոգեշնչման ակնառու տիպարի՝ իրենց ասպազայ նուաճումներուն համար: Թարգմանեց՝

ՃԱՏՐԱԿ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԽՄԲԱՅԻՆ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԳՐԱԲԵՑ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԴԻՐՔԸ

Թուրքիոյ Անթալիա քաղաքին մէջ աւարտած Աշխարհի ճատրակի խմբային ախոյեանութեան ութերորդ հանգրուանին Հայաստան յաղթեց Հոլանտային 3.5-0.5 արդիւնքով ու իններորդ հանգրուանին պարտուեցաւ Ուքրանիային 1.5-2.5 արդիւնքով:

Ռուսիա շահեցաւ աշխարհի խմբային ախոյեանութեան տիտղոսը: Ութերորդ հանգրուանին արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

- Ազրպէյճան - Եգիպտոս 4-0,
- Չինաստան - Գերմանիա 2.5 - 1.5,
- ԱՄՆ - Թուրքիա 2-2, Ռուսիա - Ուքրանիա 2.5 - 1.5, Հայաստան - Հոլանտա 3.5-0.5 (Արոնեան, Յակոբեան եւ Պետրոսեան յաղթեցին, Սարգիսեան հաւասարեցաւ),
- Իսկ իններորդ եւ վերջին հանգրուանին արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.
- Ռուսիա - Եգիպտոս 2.5-1.5,
- ԱՄՆ - Հոլանտա 2-2,
- Չինաստան - Թուրքիա 3-1,
- Գերմանիա - Ազրպէյճան 3-1,
- Ուքրանիա - Հայաստան 2.5 - 1.5 (Արոնեան, Սարգիսեան եւ Պետ-

րոսեան հաւասարեցան, Յակոբեան պարտուեցաւ),

Ախոյեանութեան վերջնական դասաւորումը հետեւեալն է.

- 1- Ռուսիա 7 Յաղթ. 1 Հաւ. 1 Պարտ. 15 կէտ (23)
- 2- Չինաստան 7 Յաղթ. 0 Հաւ. 2 Պարտ. 14 կէտ (22)
- 3-Ուքրանիա 7 Յաղթ. 0 Հաւ. 2 Պարտ. 14 կէտ (21)
- 4- ԱՄՆ 4 Յաղթ. 2 Հաւ. 3 Պարտ. 10 կէտ (20.5)
- 5- Հայաստան 4 Յաղթ. 2 Հաւ. 3 Պարտ. 10 կէտ (20)
- 6- Հոլանտա 4 Յաղթ. 1 Հաւ. 4 Պարտ. 9 կէտ (17)
- 7- Գերմանիա 4 Յաղթ. 0 Հաւ. 5 Պարտ. 8 կէտ (17)
- 8- Ազրպէյճան 3 Յաղթ. 1 Հաւ. 5 Պարտ. 7 կէտ (18)
- 9- Թուրքիա 1 Յաղթ. 1 Հաւ. 7 Պարտ. 3 կէտ (12)
- 10- Եգիպտոս 0 Յաղթ. 0 Հաւ. 9 Պարտ. 0 կէտ (9.5) Հայաստանի հաւաքականի թիւ մէկ դասուած վարպետ Լեւոն Արոնեան առաջին դիրքը գրաւեց թիւ մէկ դասուած վարպետներուն մէջ, երբ շահեցաւ 6 կէտ 8 կարելի է:

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ ԵՈՒՐՈԼԻԿ

ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏ ԵՒ ՕԼԻՄՓԻԱՔՈՍ ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ

Եւրոպայի ախոյեաններու Եուրոլիկ մրցաշարքի ութերորդ հանգրուանին արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

- Ա.Խմբակ՝
- Փարիզիան Պելլիքատ - Պուտիլեւիք
- Քիել 76-61
- Դասաւորում.
- 1-Ֆեներպահչէ 6 յաղթ.-1 պարտ.
- 2-Պարսելոնա 5-2
- 3-ԲԿՄԱ Մոսկուա 5-2
- Բ.Խմբակ.
- Էմփորիօ Արմանի
- Միլան - Ռէալ Մատրիտ 71-78
- Սթրասպուրկ - Ժալ - կիրիս Քաունաս 77-76
- Դասաւորում.
- 1-Ռէալ Մատրիտ 8-0
- 2-Էֆէս Իսթամպուլ 4-3
- 3-Էմփորիօ Արմանի 4-4

- Գ.Խմբակ՝
- Մոնթեփասչի Սիենա - Զիլոնա Կորա 60-59,
- Կալաթասէրայ - Ունիքախա Մալախա 78-70,
- Պայրոն Միւնիխ - Օլիմպիաքոս Փիլիքոս 103-105
- Դասաւորում.
- 1-Օլիմպիաքոս 8-0
- 2-Կալաթասէրայ 5-3
- 3-Ունիքախա 3-5
- Դ.Խմբակ՝
- Մաքքապի ԹԱ - Լոքոմոթիւ Քուպան 75-73,
- Դասաւորում.
- 1-Մաքքապի ԹԱ 6-2
- 2-Լոքոմոթիւ Քուպան 6-2
- 3-Լապորալ Վիթորիա 4-3
- Իւրաքանչիւր խմբակէ առաջին չորս դիրքերը գրաւած, խումբերը կ'անցնին երկրորդ հանգրուան:

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍԻ ԱՅՆԹԱՊՅԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Շարունակուած էջ 8-էն

պէս նաեւ գանոնք ծանօթացնել ներկաներուն:

Սոյն ձեռնարկին մեր վարչութիւնը պիտի պատուէ մեր հայրենակիցներէն երկուքը՝ ուսուցչական ասպարէզէն ներս երկարամեայ ծառայած՝ տիկին Հերմինէ Փերմանեանը եւ հանրաձանօթ երգիչ-ծանկարիչ՝ Մասիս Արարատեանը: Այս ճաշկերոյթը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի Յունուար 12, 2014ին երեկոյեան ժամը 6ին, Կլենտէյլի The

Brandview Collection շքեղ սրահին մէջ: Տեղի պիտի ունենայ գեղարուեստական յայտագիր:

Կը ինդրուի նախօրօք ապահովել ձեր տեղերը: Ճաշկերոյթի առնչութեամբ հետեւեցէք տեղական մամուլի մէջ լոյս տեսնող մեր ծանուցումներուն կամ հեռաձայնեցէք Պրն. Աւետիս Տէմիրճեանին (818) 783-7368, Տիկ. Աստղիկ Խանձեանին (626) 355-3897, Տիկ. Բրլա Գօթոյեանին (818) 548-8318, Պրն. Յարութիւն Կարապետեանին (818) 817-1619:

2եր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
 T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
 Massis2@earthlink.net

ՄԻՋ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Շարունակում է 8-էն

արարողութեան ներկայ գտնուող հիւր հոգեւորականները: Իսկ արարողութեան իրենց մասնակցութիւնը բերին Հոգւ. Տ. ճան Վրդ. Պաքաս՝ Հոգեւոր Տեսուչը Սուրբ Սոփիա Յոյն Օրթոտոքս Մայր Տաճարի, Դոկտ. Պատուելի Կայ Ըրուին՝ Լուստերական Աւետարանչական Եկեղեցիէն, Պատուելի Սալլի Ուէլչ՝ «Քրիստոսի Առաքեալներ» Եկեղեցիէն եւ վերապատուելի Յովսէփ Մաթոսեան՝ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիէն:

Միջ-Եկեղեցական Արարողութեան մասնակցեցան նաեւ Խաչատուրեան Միացեալ Երգչախումբը, Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Երգչախումբը, "Jubilate Deo Vocal Ensemble" եւ ԹՄՄ Արշակ Տիգրանեան Վարժարանի Երգչախումբը:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը Բարձրաստիճան Հոգեւորականին ուղղուած իր խօսքին մէջ ըսաւ:

«Սիրելի Եղբայր ի Քրիստոս, Ուրախ ենք Սրբոց Ղեկնղեանց Մայր Տաճար կատարած ձեր օրհնաբեր այցելութեան համար՝ դառնալու Պատուելի Հիւրը մեր տարեկան Միջ-Եկեղեցական Արարողութեան, որ մենք յաջորդաբար ամէն տարի կը կատարենք ի յիշատակ Լեւոն Պարոնեանի, որ հանգուցեալ հայրն է այս Տաճարի Գլխաւոր Բարեբար՝ Տոթթ. Արամայիս Պարոնեանի:

Այս գիշեր մենք նոյնպէս մեր աղօթքներուն մէջ յիշենք 1988 թուի Դեկտեմբեր 7ին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած ահաւոր երկրաշարժի աւելի քան 20,000 զոհերը: Արարողութեան Պարոնեան Ընտանիքէն ներկայ էին հանգուցեալ Լեւոն Պարոնեանի այրի

Տիկինը՝ Ռոզա Պարոնեան, Տոթթ. Արամայիս Պարոնեան եւ Տիկինը՝ Նաթելլա Լալաբէկեան-Պարոնեան:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնեց Գերշ. Տ. Հոգի Արքեպիսկոպոս Կոմէջի իր մասնակցութեան եւ հոգեւոր պատգամին համար եւ որպէս յուշանուէր իրեն յանձնեց մեր Տիրոջ Յիսուսի Սուրբ Ծնունդը խորհրդանշող սրբապատկեր մը:

Պատուելի Հիւրը շնորհակալութեան յայտնեց Առաջնորդ Սրբազան Հօր իր ջերմ ընդունելութեան եւ հոգեւոր պատգամը փոխանցելու համար իրեն տրուած պատեհութեան համար: Գերշ. Տ. Հոգի Արքեպիսկոպոս Կոմէջ իր պատգամին մէջ անդրադարձաւ Քրիստոսի դերին մասին՝ աշխարհի խաղաղութեան կապակցութեամբ եւ բաժնեկից դառնալու Աստուծոյ սիրոյն՝ իր ստեղծագործութեամբ: Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ առաջնորդը շեշտեց, որ աշխարհիկ կեանքի մէջ կարեւոր է, որ Քրիստոնեան ծառայէ մեր Տիրոջ՝ Քրիստոսի, ինչպէս նաեւ մեր համայնքներուն՝ համեստութեամբ եւ նուիրումով:

Սրբազան Հայրը իր յատուկ գնահատութիւնը յայտնեց Հայր Ալէքսի Սմիթի, որ մեծ ջանք թափեց Միջ-Եկեղեցական Արարողութեան ոգին զօրացնելու եւ յաջողութեամբ պսակելու այս տարուան արարողութիւնը:

Միջ-Եկեղեցական Արարողութեան աւարտին հիւր հոգեւորականները, պետական պաշտօնեաներն ու հաւատացեալները ներկայ գտնուեցան Առաջնորդարանի Նազարէթ եւ Սիմա Գալայեան Սրհին մէջ Սրբոց Ղեկնղեանց Մայր Տաճարի «Բարի Առաջարկ» Ընկերակցութեան կողմէ կազմակերպուած հիւրասիրութեան:

ԹԱՏՐՈՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Շարունակում է 15-էն

սոյն շքանշանին առաջին անգամ արժանացած նախորդ տարուայ մեծարեալներ՝ տէր եւ տիկին ժիրայր Դրբանճեաններին: Ապա բեմ բարձրացան բժիշկներ՝ Նազարէթ եւ Անի Տարագճեանները, եւ նրանց յանձնուեց այս տարուայ «Ս. Ներսէս Ծնորհալի» ոսկեայ մեդալը: Ե. քանշանի իմաստն է պատուել անձանց, ովքեր ունեն օրինակելի կեանք, յաջող են իրենց մասնագիտական ոլորտում, թիկունք են «Լարք»ին:

Շնորհակալակալ խօսքեր փոխանցեցին Տարագճեանները, անսովոր համարելով պատուելու երեւոյթը, սակայն բժիշկ Նազոն յայտարարեց, որ նա կը դիմանայ ամէն տեսակի «խայտառակութեան» միայն, եթէ դա «Լարք»ի համար է:

Հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Աշոտ Քարթալեանի մշակած Վազներեան ֆանթազիով՝ որ նոյն դաշնամուրի վրայ, մերթ իրար փոխարինելով, մերթ միաժամանակ, կատարեցին երաժշտանոցի եօթ դասատուներ:

Երեկոյի ընդհանուր տրամադրութիւնը հասունացել էր յայտարարելու համար օրուայ յայտնութիւնը. Լարք երաժշտական ընկերակցութիւնը, Հայոց Յեղասպանութեան 100 ամեակին ընդառաջ՝ ծրագրել է թատրոն-թանգարանի կառուցում: Նախագիծը ներկայացրեց Անդրանիկ Թորոսեանը, որն էր արխիւային հարստութիւնների միաստեղծմը թանգարանում, համեր-

գային դահլիճի ներկայութիւնը՝ ելույթների, դասախօսութիւնների, ցուցահանդէսների համար:

Ոգեւորութիւնը մեծ էր, եւ հանգանակուեց 400 հազար դոլարից աւելի գումար: Նուիրատուների անուանացանկը եւ դասակարգումը կը հրապարակուեն առանձին:

Եզրափակիչ խօսք փոխանցեց իրաւաբան Կարօ Ղազարեանը՝ շեշտելով մշակութի, մանաւանդ երաժշտական մշակութի կարեւորութիւնը մեր կեանքում: Նա բարձր գնահատեց «Լարք»ի աշխատանքները եւ հրաւիրեց բոլորին, որպէսզի նեցուկ կանգնեն Ընկերակցութեան ապագայ ծաղիկմանը, մասնաւորաբար, առաջադրուած նոր ծրագրին, ստեղծելու կենտրոն՝ օժտուած կատարողական յարմարութիւններով եւ թանգարանով:

Երեկոյի համար ստացուել էին երկու նուէրներ. նկարիչ Արթուր Սարգսեանը նուիրել էր իր պատաներից մէկը, իսկ Simon G. ոսկերչական կենտրոնը՝ ոսկեայ աղամանակուռ վզնոց, որոնք բաժին ընկան օրուայ բախտաւորներին:

Ներկաներին տրամադրուեց «Լարք»ի նոր լոյս տեսած տարեգիրքը:

Ու այսպէս՝ «բարոյականութեան օրէնքը՝ սրտում, աստղազարդ երկինքը՝ գլխավերելում», Լարքը շարունակում է իր ստանձնած՝ ազգային ժառանգութեան պահպանման առաքելութիւնը, դրանք արժեւորող սերնդի պատրաստումը եւ այդ հարստութիւնը նրանց փոխանցելու սուրբ եւ նուիրական պարտականութիւնը:

ՊՈՒՐԾ ԶԱՄՈՒՏԵՆ ՍԿՍԱԾ ԿԵԱՆՔ

Շարունակում է 13-էն

տառին ետին, կը գծագրէ...: Կը գծէ ընդհանրապէս բնութիւնը եւ այդ բնութեան ընդմէջէն կը փորձէ դուրս հանել սէրը եւ երջանկութիւնը: «Ես կը գծեմ այն, որ կը գգամ, եւ ոչ թէ կը տեսնեմ»: Վարդան այսօր կը գգայ սէրը եւ երջանկութիւնը, քանի որ իր մանկութեան եւ պատանեկութեան օրերուն լեցուց այս արժէքները իր կեանքի պարունակին մէջ եւ շալկեց տարիներ շարունակ՝ հասնելով ներկայ օրերուն: Բայց իր շալկած սէրը եւ երջանկութիւնը չպահեց իր անձին ու եսին համար, այլ կեանքի իր ճանապարհորդութեան ընթացքին բաժնեկցեցաւ այդ բոլորը իր ընտանիքին, ազգին ու շրջապատին հետ: Եթէ մէկ կողմէ բաժնեկցեցաւ իր գեղանկարչական ու ստեղծագործական աշխատանքներուն մէջէն, բայց նաեւ՝ իր կրթական ասպարէզին միջոցով ու ընկերային լայն շրջանակի ճամբով: Վարդան իր արուեստին միջոցով նաեւ բաժնեկցեցաւ իր հոգին՝ բարեկամութեան, հաղորդականութեան մարդկային արժանիքներով: Այս արժէքները ան նկատեց որպէս գլխաւոր գրաւական մարդկային կեանքի յառաջխաղացքին: Վարդան բնութեան մէջէն ուզեց դուրս բերել ստեղծագործական եւ արդիւնաւէտութեան հաւատալու եւ հասնելու մարդուն իտէյալը: Ահա թէ ինչո՞ւ Վարդան յաճախ գծեց ծառը եւ ծառաստանը, քանի որ անոր մէջ տեսաւ պտուղը, տերեւը, շուքը, փայտը եւ այն բոլորը, որ արդիւնք կու տայ եւ կը նպաստէ հաւաքական կեանքին...: Կ'արժէ, որ մարդը հաւատայ՝ ինչպէս ինք կ'ըսէ. «Դրական կեցուածքին եւ հոգիին»: Որովհետեւ դրական հոգին է, որ արդիւք կու տայ...:

Վարդան Թաշճեան այսօր հպարտ կիպրահայ եւ կիպրացի քաղաքացի է, որ կը սիրէ ու կառչած է այս երկրին: Իր կեանքը եւ աշխատանքը կ'ուզէ ի սպաս դնել մէկ կողմէ հայ ժողովուրդին, բայց նաեւ կիպրոսին: Բայց Վարդան կը նայի նաեւ ետեւ՝ անցեալի իր կեանքին, Պուրճ Համուտին եւ անոր թաղամասերուն, ուր լեցուց իր կեանքի պարունակը սիրով ու

երջանկութեամբ, եւ որուն համար երախտապարտ է եւ ուրախ:

Իւրաքանչիւր Պէյրութէն վերադարձիս՝ Վարդան կ'ուզէ լսել ինձմէ Պէյրութի եւ Պուրճ Համուտի մասին: «Խապրիկ» մը ստանալու ցանկութեամբ՝ կ'ուզէ գիտնալ, թէ ի՞նչ կը պատահի իր «մանկութեան օրերու Պուրճ Համուտին մէջ»:

«Վարդանի անցեալը» իւրաքանչիւր հայուն անցեալը չէ՞ արդեօք...: Հիւղաւաններէն եւ որբանոցներէն կերտուած կեանքեր, որոնց ընթացքին համեստ պայմաններու եւ երգիքներու տակ կոփուեցան սիրոյ եւ երջանկութեան հոգիներ...: Բայց չէ՞ որ այս հոգիները պարեցուցին եւ վերապարեցուցին հայը...: Եւ Վարդան Թաշճեան որոշեց իր կեանքի պարունակը լեցնել նոյն այդ սիրոյ եւ երջանկութեան հոգիով, որուն միջոցով իր կեանքը դարձաւ արդիւնաւէտ:

Երեքշաբթի, 12 Նոյեմբերին Նիկոսիոյ թատերական սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Վարդան Թաշճեանի քառասուն տարիներու նկարչական-ստեղծագործական աշխատանքին նուիրուած յարգանքի երեկոյ, նաեւ՝ իր գեղանկարչական պատաներու ցուցահանդէս: Վարդան իրեն յատուկ սրամտութեամբ եւ կատակով ինք իր նկարներուն նայելով եւ ցոյց տալով՝ կ'ըսէ. «Ա՞յս նկարներուն ետեւը կեցողը Պուրճ Համուտի տղան է...»:

«Վարդանի անցեալը» թէեւ սկսաւ Պուրճ Համուտէն, բայց հոն չմնաց: Անցաւ սահմաններէ, ստեղծագործեց եւ արտադրեց...: Իսկ այսօր ետեւ նայելով՝ միշտ երախտապարտ եւ ուրախ կը շարունակէ իր կեանքը եւ ինչպէս որ ինք կը հաւատայ՝ «Կեանքը պարապ պատու մըն է, լեցնելով զայն՝ կը լեցնես կեանքը»:

Վստահաբար արժէ կեանքը լեցնել սիրով եւ հաղորդականութեամբ, քանի որ այս արժանիքներն են, որ արդիւնք կու տան...: Հայը պէտք է շարունակէ հաւատալ արդիւնաւէտ կեանքին հասնելու տեսլականին:

«Վարդանին անցեալը» անպայմանօք իւրաքանչիւր հայունն է: Այս «անցեալը»-ի ուժով՝ հայը կ'ապրի այսօրը եւ կը նայի վաղուան:

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռ.աձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

Հ.Կ.Բ.Մ.Ի ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈՒԼԵՃԻ 90 ԱՄԵԱԿ

Շարունակուած էջ 7-էն

Հայ դպրոց:

Հայ դպրոցին մէջ մենք մեր հայութիւնը պիտի պահենք, օտար լեզուի տիրանալու համար օտար դպրոց չերթանք, մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ այս մտայնութիւնը մէկ անգամ ընդմիջտ պէտք է հեռանայ, հայ դպրոցը մեր գոյութեան ամրոցն է, օտարին դուռը եթէ զարնենք կ'օտարանանք, մեր զաւակները հայ դպրոցին պէտք է յանձնենք: Հայ դպրոցը միայն լեզու չի սորվեցնէր, այլ հայութիւն կը կերտէ: Մենք միջնաբերդերու պէտք ունինք:

Այդ միջնաբերդերը հայրենիքն է, եկեղեցին է, մշակոյթն է ու մանաւանդ հայ դպրոցն է:

Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճը 90 տարին շարունակ հայ հայ պահած է, 90 տարին շարունակ հայ դպրոցը մեր ժողովուրդը կրթած է հայ մնալ, հայօրէն դատել, այս ոգին հայ դպրոցէն կուգայ, այդ ոգին է որ մեզի դիմագիծ կու տայ, ինքնութիւն կու տայ, մեր մէջ հայութիւնը կը մեռնի եթէ մենք մեր գոյութիւնը կորսնցնենք, բայց այդ պահանջատիրական ոգին ուրիշ կու գայ, մեր կառոյցներէն:

Այս առիթով կ'ողջունենք 90 ամեակը Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճին, դպրոցը շէնք չէ, դասագիրք չէ, դպրոցին ոգին սուրբը հայ ուսուցիչն է, ուսուցիչը մեզի համար առաքեալ է, առաքելութիւն է կատարածը: Մեր առաքելութիւնը կոչում է, այդ կոչումի գիտակցութեամբ հայը կը կազմուի, 90 տարին շարունակ ուսուցիչներ, տնօրէններ այնքան սերունդներ պատրաստեցին, պէտք է խոնարհինք

բոլոր ուսուցիչներուն առջեւ:

Երբ հայ դպրոցն է հրաւիրողը, Կաթողիկոսէն սկսեալ պարտաւոր ենք հայ դպրոցին շուրջ ըլլալ եւ ամէն գնով հայ դպրոցը հզօրացնել: 90 տարին մնաց այս դպրոցը, մենք կ'ուզէինք որ այս դպրոցը 900 տարին ալ մնայ, եւ որպէսզի հայ դպրոցը մնայ մենք պէտք է նեցուկ կանգնինք: Հայ դպրոց պահողը, հզօրացնողը հայ ժողովուրդն է, հայութեան կը պատկանի հայ դպրոցը:

Պատիւ հայ դպրոցին, պատիւ հայ դպրոց պահող եւ հզօրացնող հայ ժողովուրդին:

Հայաստանի Հանրապետութեան ղեսպանութեան կողմէ կարողացուցաւ յատուկ շնորհաւորագիր մը, ուր ղեսպան Աշոտ Քոչարեան բարձր կը գնահատէր մանկավարժական անձնակազմի կարեւորագոյն աշխատանքը Սփիւռքի մէջ մեծցող երեխաներու հայեցի դաստիարակութեան աշխատանքին մէջ:

Ան կը նշէր թէ, 90 տարի շարունակ Գոլէճն իր դռները բաց կը պահէր Լիբանանի մէջ ապրող մեր հայրենակիցներու զաւակներուն առջեւ եւ արժանապատուօրէն կը կատարէր իր ազգանուէր եւ հայապահպանման աշխատանքը:

Գնահատանքի ու մեծարանքի ամենաճշգրիտ ու անկեղծ խօսքեր գոլէճի տնօրէնութեան, մանկավարժներուն, ծնողներուն եւ սաներուն:

Բարձր գնահատելով հայ վարժարանի դերն ու առաքելութիւնը, 90 ամեակի յոբելինական այս շքեղ հաղիսութեան առթիւ կատարուեցաւ շուրջ 90.000 տոլարի հանգանակութիւն:

Հանդիսութեան ընթացքին Լիբանանի թեմի բարեջան առաջ-

նորդ Գերաշնորհ Տէր Շահէ Եպս. Փանոսեան եւ Հ.Կ.Բ.Մ.Ի ատենապետ Ընկ. Արամ Մալեան հատեցին կարկանդակը: Գործադրուեցաւ գեղարուեստական բարձր մակարդակով յայտագիր մը, ուր ելոյթ ունեցան, պետական երաժշտանոցի դասախօս՝ Մկրտիչ Միքայէլեան՝ կիթառ, Մարտիկ Թալալեան՝ Զուլթակ, առինքնելով ներկաները իրենց կատարած զոյգ հայկական նուագներով:

Հայկական, ազգագրական եղանակներով ելոյթ ունեցաւ Կուռնկ նուագախումբը ընկերակցութեամբ հայրենի երգիչ Աւօ Ասլանեանի:

Անի Սարաֆեան-Եփրեմեան հրաշալի կատարողութեամբ ասմունքեց աղիտալի երկրա շարժի բազմահազար գոհերու յիշատակին նուիրուած բանաստեղծութիւն մը:

Ապա ցուցադրուեցաւ Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճի առօրեայէն տեսերիզ մը, ուր աշակերտուհի մը իր խոր երախտագիտութիւնը յայտնեց վարժարանին մէջ իրեն ջամբը Լաօ ուսումին, դաստիարակութեան եւ հայեցի կրթութեան համար:

Տեսերիզը պատրաստած էր Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճի նախկին փայլուն սաներէն հանրածանօթ լրագրող Շիրազ Ճէրէճեանը:

Բարձր գնահատելով Հ.Կ.Բ.Մ.Ի ատենապետ Ընկ. Արամ Մալեանի գոհողութիւնն ու նուիրումը վարժարանի բարգաւաճման աշխատանքին մէջ, վարժարանին կողմէ ծաղկեփունջ մը նուիրուեցաւ իրեն:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան «Արեգ» պարախումբը բացառիկ ներկաները, Կոմիտասի «Զինար ես» նազպարով:

Օրուան հանդիսավար Անի Սարաֆեան Եփրեմեան բեմ հրաւիրեց հայ երգին իր թանկագին նպաստը բերած սքանչելի ձայնով, հայութեան կեանքը ծաղկեցուցած ծաղիկներ ծաղիկներով, սայլորդով, բոլոր սերունդներու կողմէ բարձր գնահատուած եւ սիրուած անզուգական երգիչ Ատիս Հարմանտեանը որ իր հմայիչ ձայնով մեկնաբանեց իր շատ սիրուած երգերը ստեղծելով ճոխ մթնոլորտ եւ շատ բարձր տրամադրութիւն: Վարձքը կատար բոլորին:

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԱՐՏԱԴՐԵԼ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՎՐԴ. ԿՈՒՆԵԱՆԸ

Շարունակուած էջ 15-էն

Դիտքինէսը յիշեցուցիք վարձապետ: Մեր օրերուն պատկերը նոյնն է:

Երկու մահ.- գրած էք՝ «Մարդս 2 անգամ կը մեռնի, առաջինը՝ երբ մարմինը հողին կը յանձնեն, երկրորդը՝ երբ անոր յիշատակն ալ կը թաղեն»:

Համրել կրնա՞ք մեր գաղութին մէջ երկու անգամ մեռնողները:

Խորհիմ 2.- Այստեղ 11 խորհուրդ գտայ:

Զրպարտութիւնը.- Գրած էք՝ «Զրպարտութիւնը նման է անջնջելի արատի մը, որքան մաքրես ան հետք կը թողու»: Այս ապրանքէն միլիոնով կայ շուկային վրայ:

Խորհիմ Թ.- Ինչ խորհուրդ գտայ այստեղ:

Թերութիւն.- Ո՞վ չունի թերութիւն, բայց եթէ մատնանշես, թշնամի կ'ունենաս:

Խորհիմ Ժ.- Հոս վեց խորհուրդ:

Ժամադրութիւն.- Կ'ըսէք թէ անասուններն են միայն որ ժամադրութիւն չունին: Բայց ըսողներ կան, որ կենդանիները եւս ունին ժամադրութիւն: Փիղը իր մահուան ժամը գիտէ:

Աղուէսն ալ ժամադիր է գողութեան:

Խորհիմ Ի.- Հոս 27 խորհուրդ

ունիք կամ մենք ունինք:

Իրաւունք ունենալ.- Գրած էք՝ «Այն երկրին մէջ ուր ամէն մարդ իրաւունք ունի, հոն արդարութիւնը գոյութիւն չունի, եւ կամ հոն դրախտ է»: Անպայման Լիբանանը նկատի ունիք թէ՞...:

Խորհիմ Լ.- 13 խորհուրդ ալ այս էջերէն:

Լսող չկայ.- «Մարդ իր տարիքին մէջ յառաջանալով շատ բան կը սորվի եւ շատ ըսելիքներ ալ կ'ունենայ, բայց լսող ալ կ'ունենայ»: Այս մասին սով տիրած է համատարած...:

Խորհիմ Խ.- Հոս 20 խորհուրդ ունինք:

Խաբեբայ.- Գրած էք՝ «Ժպտուն խաբեբան, կրկին խաբեբայ է»: Այս ապրանքին առատութենէն խեղդուիլ կարելի է...:

Այս գիրքին մէջ Ծ-այէն մինչեւ Ֆէ տակաւին ունինք 362 խորհիմ:

Հոս վերջ կու տանք մեր կատարած արձանագրութիւններուն, որպէսզի սիրելի ընթերցողներ, գտնէք Կոստան վարդապետին այս գիւտարար գիրքը, կարդաք եւ հարցեր տաք սիրելի Անդրանիկ Վարդապետին, վստահ ըլլալով որ այդ ընթերցումը պիտի ուրախացնէ ձեզ, խորհելու առիթ պիտի ընծայէ եւ շնորհակալութեան խօսք ըսել պիտի տայ այս գիրքի հեղինակին:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 100,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՎ

ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՍԱՐ) ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ԱՆՐԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ՝

ՇԵՆԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680